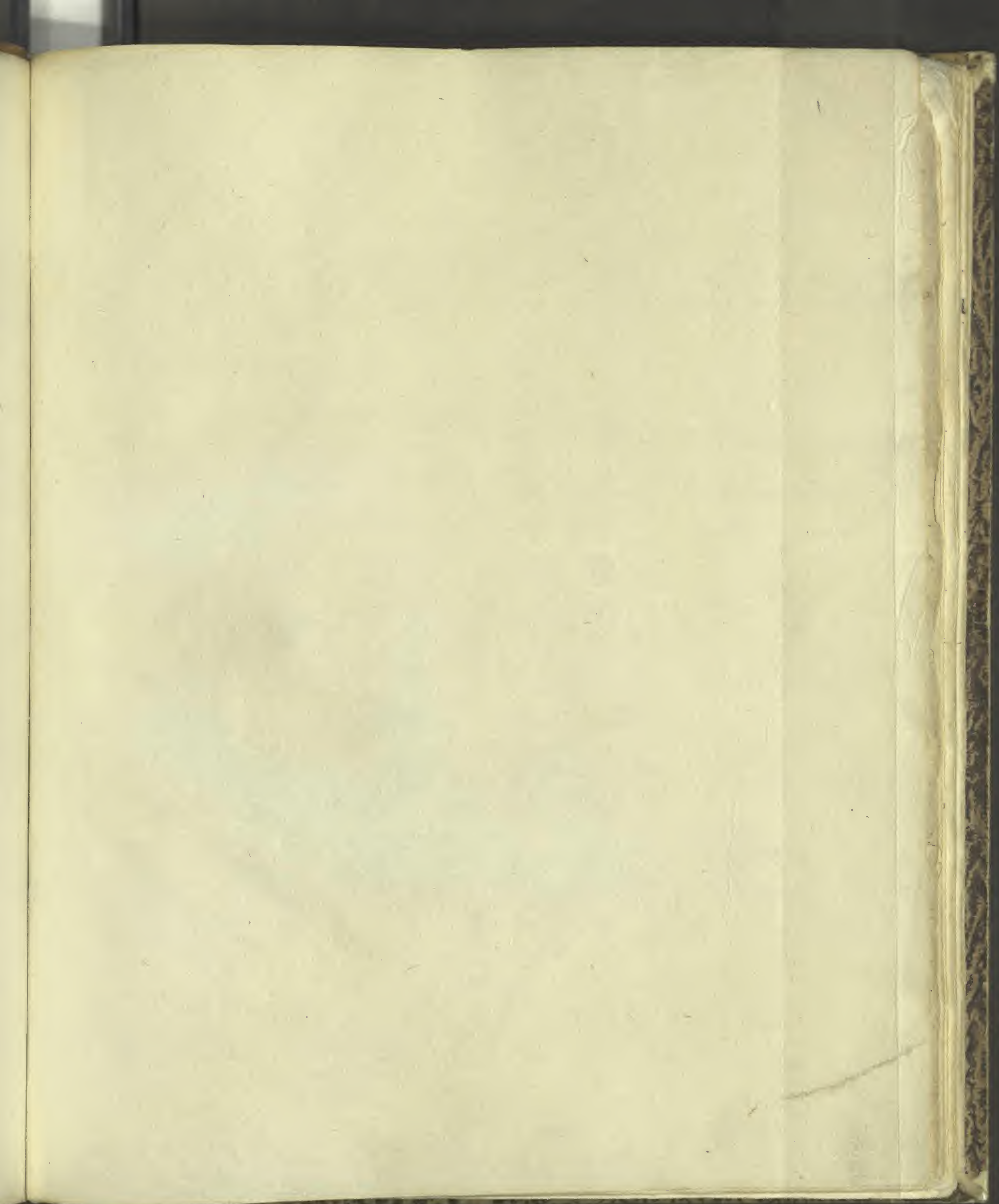

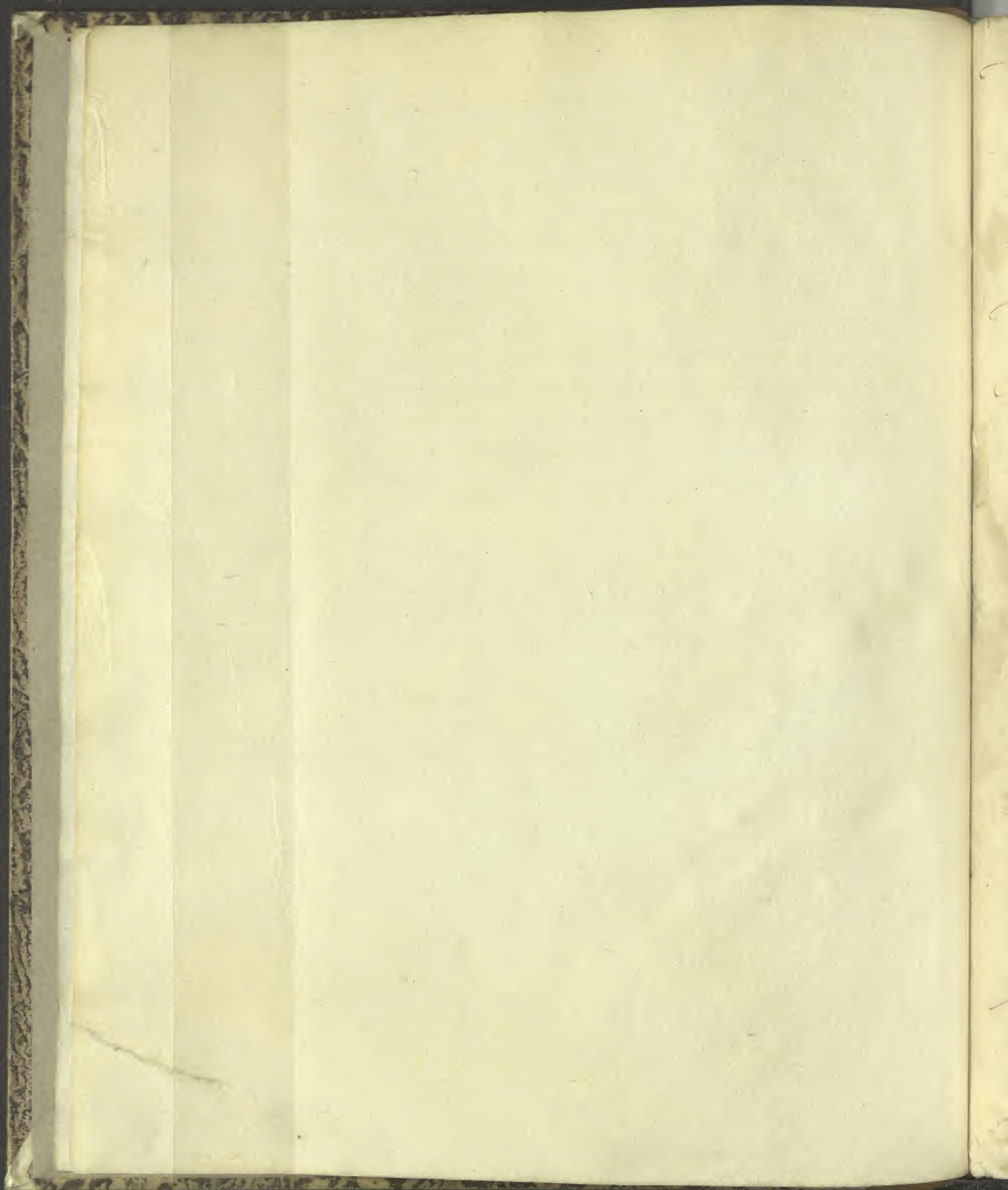

GARDEN MS 20
SHEETS 97

MS 50

Poggio florentini
de Miseria Conditionis Humane

INTER VARIOS SCRIPTORES QUI
res diuersas suis studiis complexi sunt nulli mihi propius
ad hominum utilitatem accessisse videtur q̄ ii qui ad coer-
cendas nō ai cupiditates tum etiam ad refrenanda
ambitionē superuacaneūque rerum fortuitarū appetitū
pernitiosa mortalibus mala suam operam contulerunt.
Nam qui huius uitae miseram conditionē legentibus exponit
docentque nōas miseras omnis a fortunae bonis p̄fici
sci ideoque modum statuendum esse cupiditatibus
huius fuit p̄fecto q̄ plurimū de humano genere mereantur
Necesse est n. ad modum reprimi colibereque has superfluas in-
quibus mergimur cupiditates cum intellexerint fortunae
nōa que tanto concursu expetuntur originem & fun-
him tam nostris miseriis praebere inque illis consistere
foelicitatis humane. Et certe omnes anxietates
uitae molestie omnes animorum morbi contra-
bi. o fortunae elonif. quae cum decora speciosaque ui-
diunt. alii cumt homines act se expetendas igne ros sa-
ne quāvis curis possidentis torqueant quāvisque af-
ficient calamitatibus. Ad ea consequenda cum mens
hominū ceca ignoraque futuri omnis scilicet anhelet/re-
trahent proculdubio pedem a quo ceperant cursu! Si ad-
moniti fuerint nullam fidem nullam certam spem in his
rebus esse habendam quae sursum deorsum uersantis oīa
fortunae imperio regunt. Hic diuitias magno cumulat

coercedas ai cupiditates
refrenanda ambitione

modu statuendū cupidit

reprimi colibereq̄

Munus fortunae p̄be oīum
7 fundamētū miseriis nostris

omnes anxietates
Molestie
Morbi

Attaz fide
tra spe
diuitias
hūmā : ip̄io fōf

opel. aptitudo.

Magistral

Tyranni Cuius.

Vxor. liberi.

Valitudo } Cōporis.
forma }

Dignitas.

principatus.

Regna.

Imperia.

blādime
ta fortune

quies cōporis.

Trāglutati aīny.

Incubraciōculis.

Ingenij facultas.

Haruer ibecillitas.

Fortunā temeritas.

studio inscūp se foueam / inquam deiciat parare.
alius opes sibi comparat : & amplitudinē quas inuidia
sequitur : inq; eis conseruandis interdū labore, noctu
uigilijs uexatur. Hic summū locū cūitate ac magnā
tū eximios querit : ut in se comparet : tum adij tum exili
locum : quidā suarū ciuitatum tyrannidi intubuerūt
ignari, ut uident, raros huius mōi homines uolentē
montem effugisse. Vxor & liberi ab alijs petunt. At
ii q̄tas : & q̄ grandē secum ferant curas : angoresque mē
tis norunt : qui eiusmodi molestias sunt experti : multi
uoluntate formaque corporis letant. rebus ad bre
ue tempus duraturis : & quas tenuissima res possit cō
ficere ac delere. Amplissime dignitates : principatus re
gna : imperia : nihil aliud scimus esse : q̄ blandimenta
fortunae : que q̄multos destituerint : luserint euer
terint. Et legimus : & ipi uidimus : haud parua huma
nae miserie documenta. Quapropter qui harū rerū
nimias cupiditates ex mentibus hominū delere a
mur : suadentque parū commercij cum fortunā dōs
hūdum esse : prae caeteris consulere iudicandi sunt.
tum quies corporis : tū aī tranquillitati : q̄ diuosi sa
na mens foret / essent rebus caeteris anteferenda. Ut
igitur : & nos aliquid utilitatis ad uitam hominū no
stris lucubracionibus conemur afferre duobus libris
expressimus : prout ingenij facultas tulit : quanta sit
misera conditionis : qua nati sumus : & quantum
hominis suis cogitationibus destituunt. ut perspecta
naturae imbecillitate praecipitem sibi casum fruerē co
gnoscant qui fortunae temeritati nimis crediderūt.

suisque cogitationibus aliquem praebeant tranquillitatis
 portum: ex quo veluti ex specula quadam tuti prospici
 ant eorum tempestates: qui se procelloso fortunae vento
 committere. Non autem ignoro me eam simpliciter scri
 bendi materiam, quae excellens ingenium exquisitam do
 ctinam summam eloquentiam requirant. Sed nil
 amplius a nobis postulandum est. quod possimus prae
 stare. Hunc autem laborem, ut cumque homines de
 eo sint iudicaturi, ad publicam certe hominum sumpsim
 utilitatem. Tibi uero illustris princeps hoc opusculum inscripsi:
 quem scio tuorum progenitorum praeclarissimorum: pri
 cipum vestigia imitantem, delectari doctorum hominum
 ingenij: & libenter legere quae amestribunt. Quamvis
 autem certus sine equitate moderationemque ani
 mi tui omnem ab se infelicitatis suspicionem propul
 saturam esse: tamen non tibi parum profuturam arbitror
 huius operis lectionem: tum ad praecauendas fortune
 insidias, quae non effugunt huius uitae miseriam
 tum ad tutiora consilia capescenda. Nam cum ue
 lut in speculo, perspexeris quod multos fortuna tamquam in
 spectaculum, uulgi miserit: eamque in bello plurimum
 posse, maiori quadam providentia te illius arbitrio
 praeiudices: eiusque munera hesitanti capere manu. Sum
 ma quippe gloriam rebus pace et bello gestis pro tua pre
 stanti uirtute et consecutus, quam tibi non solum conserua
 da censeo: sed etiam augenda. Suadeoque ut potius con
 fidas uirtutum praesidio quae induit belli requiruntur:
 quaeque in te sunt eximiae, quam fortunae indulgentia qua
 raro experiri tutissimum esse viri sapientes uolunt.

procelloso fortunae vento.

Excellens ingenium. Exquisitam doctrinam
Summam eloquentiam.

ut cumque homines sit iudicaturi.

delectari doctorum hominum ingenij

Equitas. } animi.
Moderatio. }

Consilia capescenda

ut cumque fortunam multos miserit: et
in bello plurimum posse.

pace et bello gestis rebus.

Conseruanda: augenda.

Uirtutes in duci belli!
Non fortunae indulgentia.

Encl. Aurea.

6

EPTVAGESIMVM & SECVNDV-

actatis annu agens cum e rhomana curia: in qua annis
ferme quinquaginta fueram uersatus florentiam reuer-
tissim: publico ad secretorum nrre reip. officio consilio ac-
citul/uebam saepius meo pristino instituto praeclaris
simu atque integerrimum vix cosmū de medicis
tum cuem ornatissimu tum admodu studiis humani-
tatis: qui pluris menses podagre morbo domi se contine-
bat. Varii nr sermones erant: tum de rebus ad co-
munia studia spectantibus: tum de his in quibus ciuitas
ut plurimum suam sententiam requirebat: Contigit
aut aliqu: ut cum pluris ibi adessent: de ratione belli:
quod uigebat: colloquentes inferretur a nonnullis
iam tritus sermo constantinopolitane urbis: a miserrime
captiuitatis conquerentibus tam aspera: atque ima-
nem barbaroru crudelitatem in cede ac sanguine fide-
um debachatam: Quida uerbis augebant calamita-
tem susceptam: futuraque christiani populi pericula
extimescebant: nisi alijs & consilijs & uiribus tali incen-
dio subueniretur. Singuli denique in eam senten-
tiam descendebant: ut nullam prioribus seculis diuio-
rem neque pernitiosiore urbis alicuius captiuitate
assenerent: Id. uulnus christi fidelibus illatu affir-
mabant: quo dubitandum esset ne pestem pernitiosis-
simam consequeremur: Urbem illam tanq ianuam qua
da prebituram reucri aditum ad occupandas reliqs
europa nationes in hac praesertim mutua christianorum

praeclaris
intelligimus.

et per
inuenimus.

et
hinc

aratus.

Celestus de mudi.

atissus studiis humanitatis.

Misera Captiuitas
Constantinopol.

In ead. sanguine fideles
debachantur.

duo
priciose captiuitas.

Reliq. Europe Nationes.

dissensione. Nullum esse christianum regnum pacatum.
 nullam ferme gentem: nullam provinciam absque bello:
 eos: qui suis essent opibus reprimere & contumidine vi-
 res infidelium soliti: domesticas discordias imphatos esse:
 Italiam que sola suis armis terra marique profligaret.
 potentiam barbarorum variis bellis quassari: Ita uide-
 bant communem graeciae ruinam: ut de propria
 extimescerent: cum omnes hebescere viderentur: ad
 ferenda praesidia: quibus hostilis impetus cohiberetur.
 S. Cum post varios sermones abissent omnes: praeter
 Mattheum palmerum unum doctissimum: atque omni
 virtute praestantem: percontari cepit Cosmus: quid et
 hac luctuosa sentiremus captivitate: quam omnes ita
 multis verbis ut deplorarent: atque augerent: ut
 constans esset opinio nihil magis postiferum christia-
 nis accidere potuisse: & simul de varietate temporum
 querebat & fortunae seuitia: Existimans nil crude-
 lius: nil acerbius multis seculis auditum: Tum Matthe-
 us ego inquit humanitatis tantum: ea tante urbis rui-
 ne commiseratione arbitror esse habendam: Si vero
 graecorum naturam: mores: vitam perfidiam: desidi-
 am: auaritiam expendas: digni mihi omni supplicio
 uidentur. Primum que sit eorum naturae uita
 satis acriter nro exprimitur in ea oratione: que
 est pro L. flacco: quae fide: qua religione: quo animo
 erga christianos semper fuit: declarat plurimum exerci-
 tium christianorum interitus: qui cum ad terram
 sanctam recuperandam proficiscerent: variis eorum
 infidijs: sunt extincti. bis iam fidei professionem catho-

Nullum Regnum pacatum.
 Sicut plurimum in bello.

Italia sola in bello quassari.

Mattheum palmerum.
 doctissimum: & unum praestantem.

deplorarent.

Nil } candidum } Audient
 } arduum }

Natura }
 Mores }
 Vita perfida }
 Desidia }
 Auaritia }

qua } fide }
 } Religio }
 } Animo }

bona professio catholicae fidei
 & christianitatis.

Math.

pro L. flacco

interitus christianorum.

lue in conciliis factam abnegarunt: Tanta uero in
 illis tam ignavia: tam auaritia ^{Valuit}: ut cumpluri-
 mo auro argentoque habundaret: ne nūmūq; de;
 mpendere ualuerunt in eorum urbis tutelam: cre-
 do ut opulentiorē prædā tenoris relinquerent: cum
 certissima fama sit ingentem & ultra q̄ cōs fuerit
 opinio in illa urbe thesaurum fuisse reperiunt. Sēp
 Pontificum præsidia in rebus dubiis implorabant: et
 quod ipi met sibi subsidium præstare facillime potuisset
 ab alijs requirerant: ut non casu sed diuino iudicio
 ea calamitas accidisse uideatur. Fateor tamē quibz eorū
 culpa tanta urbs perierit esse eam crudelitatem etiam
 in barbaris deplorandam. Hunc tamē lamentabilem
 tante urbis cōm magnificandū puto ac minime con-
 temnendū. Verum non tam sunt hæc admiranda
 q̄ putantur uulgo: Siquis fortunæ in rebus humanis
 solutam licentiam: atque imperium animaduertat
 cuiusque in claudis auferendisque opibus: principati-
 bus: imperijs regnis instabilitatem: Non t. mino pri-
 mum: in euertendis ciuitatibz gentibz proximis
 uires suas ostendat. Antiquus est illi ludus alta quāssar.
 Hunc extollere: hunc deprimere: regem ex seruo: ser-
 uum regem facere: A deo aut constat frequentes fuis-
 se etiam magnarum urbium desolationes: ut minime
 uideatur mirandum illam tonare circa sublimio-
 ra & summa fastigia demoliri. Scitis nō eam solum
 urbem captā ab hostibus ac direptam: Sed plures amplis-
 simas ciuitates superiorū temporum monumentis: que
 post referunt: non tantum simili sed etiā maiori clade

Casu magnificus.

Ignavia
Avaritia

Fortuna

Fortuna

Fortuna

& sanguine hostili furore deletas: hanc miseriam magis
 dolore ac fletu prosequi deberemus: nisi maior infor-
 tunitatis moles: maior rerum metus occurreret: cui con-
 quadam nature lege subditi esse videremur: Non igitur
 nobis unius tantum urbis: sed universi orbis esset calamitas:
 atque infortuna deflenda: que adeo vulgata in
 omnibus adeo genus humanum complexa est: ut nulla
 tanta esse posset diuina copia: que pro communi mi-
 seriarum qualitate parem rebus eloquentiam praestaret.
 Vides publicam naturaque sensibus nostris infixam mi-
 sere uitae legem parentis exprimi culpa contractam.
 Hinc nostra omnis infortuna pendet: hinc erroris initia
 scelera hominum ortum ducunt: ex quibus uita huius
 misera propagat. Hinc peccandi atque diuinitate
 declinandi facultas: occasio materiam prebita est: quibus
 rebus satis palam constaret mortalium mentes in mise-
 rias incurrere deflendas: si uideret singulatim nostras
 recensere ac renouare calamitates: Quid est enim uita nostra
 nisi peregrinatio quaedam laboris errorum & stultitiae
 plena? Hec Heraclitus ille philosophus mente uersans co-
 tinuo fletu stultitiam hominum miseriamque prosequi-
 batur: Dolebat sapiens ille tam stultam esse hominum
 uitam: Lugebatque humanum genus ad insaniam pro-
 lapsum: continuus in erroribus uersari: recta consilia sp-
 nare: negligere uirtutem: uita summo studio sequi: odif-
 se bonos: fauere malis: esse semper temere atque importu-
 ne petere: quae animi nostrum summis angoribus uariisq;
 molestis: ac perturbationibus agitent. Itaque uitam
 hanc omnem deflendam arbitrabatur: tanquam fontem uberri-

Calamitas }
 Infortuna } unius orbis.

pu. lex mis. uita qda dpa p. p.

Infortuna: erroris: uita: scelera.

facultas }
 occasio } peccandi
 materia

Vita nostra peregrinatio }
 quaedam plena } Laboris
 } Errorum
 } Stultitiae

No. errores hominum.

Vita haec nostra deflenda.

diuina Copia.
 p. u. u. eloquentiam.

Heraclitus

Cos.

Democritus

num. ex quo multiplices nostrae infelicitatis vitaeque
moleste rivuli emanarent. Quanto melius inquit cos-
mus egisse democritus dicitur: qui non fletum sed risum
erroribus hominum accommodabat: quid. si stultus
aut imro sapiente indignus: quod flere id quod corrigere
nequeas: aut ex eo dolorem minime profuturum sume-
re: quod nullo pacto queas immutare. Ego potius
miseris nostris modum censeo statuendum: quod verbis
augendas esse: aut certe investigandum: quae ad-
modum leviores eas nobis efficeremus. Satis natu-
ra paucis est: fragilisque etiam consilio adhibito
ad obstandum incommodis nostris: absque illis gravi-
tatem maiorem & durum pondus: nostra cogitatione
& malorum memoria adiciamus. Fateor plurimas
esse vitae nostrae molestias: & magnam esse humani ge-
neris imbecillitatem: Fateor pluribus fortunae ven-
tis nos esse expositos: & naturam nostram fragilem esse.
Sed data sunt etiam nobis commoda multa & firma
praesidia: quibus tuti esse possimus adversus fortune
minas: & hanc quam narras miseram vitae condi-
tionem. Multa largita est nobis blandimenta na-
tura: multasque iocunditates: ac voluptates etiam hone-
stas concessit: quibus eiusmodi miseriae imponere
leniamur. Vixorem praeterea dedit. Liberos
nepotes: pro nepotes: in quibus tanquam in speculo nostrae
imaginis exemplar intueremur: Dedit insuper
longam progeniem: civitatis opes: amplitudinem
honoris: magistratus imperia: summum in civitate
locum: quae nos aliquo velut imperio dimulceret.

No. no. fletus & risus
nequeas. et

plurima molestia
mag. ibi. etiam

Comoda
praesidia

Vixor
liberi nepotes

progenies: dicitur
op. Amplitudinem
honoris: mag.
imperia: summum
locum

& animum nūm amolestus auocare p̄ducere ad
 tranquilliores cogitationes. Id uō quod plurimi facien-
 dum est: concessit nobis conditor omnium deus: ratio
 nam rebus ceteris excellentiorem: ad quam tamq̃
 muniam arcem: confugeremus: cuius praesidio ful-
 ti consilioque parentes rebus modum statueremus.
 ne progrederi longius q̃ eius praescripta patiantur:
 smereamus nras cupiditates: illius sane praecceptis ad-
 beatā polucimur uitam: uendicamusque ab omni
 miseriarum tumultu. Id tibi certe ratio prestabit:
 si ei obtemperaueris: ut firmo: constantique sis animo
 aduersus utramque fortunā: ut omnes casus equo
 animo feras: ut immobilis: ac tui iuris nullos reformi-
 des miseriarum tumultus: ad nullos metus expe-
 scas: libertateque utaris: quā rectus sis ab omi
 fortunae bello: & ad praeterita mala constans: & intre-
 pidus ad futura. Sed qm̃ communi stultitia apau-
 cis uirtus colitur: locus datus est tum fortunae: tū
 uicis: amplissimus: ad nos diuersis egritudinibus
 ac libidinibus perturbandos. Cum enim rationem
 hoc est uirtutem: que est recta ratio neglexerimus:
 nosque multiplicibus cupiditatibus rationi aduer-
 sis miseruerimus: tamq̃ d' uero itinere ab errantes:
 nullum quietis portum reperimus: uagi: instabiles
 anxij solliciti: ^{et hinc illi} ut quos libido huc illuc transuersos
 agat: nullo certo fine cupiditatum: quo fit ut ipi
 met: nris malis aditum causamque prebeamus.
 Subimus enim fortunae omnia pro nutu: suo que
 more uertentis arbitriū cuius temeritate regitur.

plurimi faciunt p.

Nō. de RATIONE
 nobis a deo concessa.

Comit STULTITIA

RATIO VIRTUS

Vagi.
 Instabiles.
 Anxij.
 Solliciti.

precipue vulgi: atque imperatorum uita. Quare
haud mirū debet uideri si multis miseris implicita
uidentur humana conditio. Culpa id certe accidit
nrā: non naturae: qui dotes illius nobis ad bene
uiuendum datas: malisque deprauatas moribus:
uertimus in perniciem nrām: serui fortunae fū
am liberi esse possemus. Tum ego dabit mihi ueniam
matthaeus mō. si paucas ad ea, quae a te dicta sunt:
respondebo. Opior cosme ideo tibi ita uideri: quod
caeteros forsū tuis similes: & aī uirtute: & uitae
tegritate: fide: constantia iudicas. Sed non omīs
idem ingenium: eandē mentem: easdem opes: copias
facultates: easdem naturae dotes: afferunt adiutae
molestias propellendas. Vni cum podagre incommodis
uite conspiciamus: reliqua deus opulenter congescit:
quae sunt homini praecipue exoptanda. Ut hanc
inam corporis egritudinem plurima & aī & for-
tunae dona compensare queant. Sed quid sentie-
mus de reliquis: quorum hunc summa inopia. Inic
malum pessimum stultitia: alium probris orbitas: alium
cecitas: quosdam debilitas corporis nonnullos tū
carcer: cum patris calamitas: quosdam effera in-
manisque natura adeo premit: ut se ultro mise-
ros profiteantur: qui omīs longe a te dissentirent:
uterenturque Terentij uerbis: tu si hic sis aliter
sentias. Itaque minime mirū leuem tibi uideri
miseriam nrām: aut nō adeo diffusam: ut existi-
mes omnes mortales illi subditos esse. Verum senti-
ret aliter ille: cui quae tibi adsunt: de essent omnia

diceretque uentrempleni ueteri prouerbio facile de
 ieiunijs differere: testaretur suo & inops: nihil esse mi-
 serius paupertate. Patria pulsus nihil exilio infortuna-
 gnobilis nihil difficilius contemptu luminibus carere:
 nil durum cecitate: eger corpore nil morbo miserior
 asseuerare. Stulti namq[ue] de sua stultitia conquerunt.
 Nullus enim adeo demens repertus est: qui aut de
 stultitia quereret: aut doleret sibi sapientiam deesse.
 Plures infingerent contra tuam suam uarijs casibus
 acti: qui nihil affirmarent hac uita miserioris nihil
 difficilius esse. probatissimis testibus contenderent ad pau-
 cos descendere: in paucioribus immorari secundam
 fortunam. A diuersis aut latum campum & peruaga-
 tum esse: cum prospere sit: breuis: atque angustus. Vi-
 tam hanc omnem: tum breuem esse: tum fortunam ac li-
 bidini iniquitatiq[ue] addictam: iniqua magis q[uam] equa-
 lance acta hominum ponderantis. Hanc maxime
 bonus ac fortibus infestam uiris: quos pro arbitrio op-
 pugnet: uirtuti precipue inimica: illius temeritati
 nos subditos esse: tumibusq[ue] eius magis obnoxios q[uam]
 rationi. Asseuerare praeterea rationem: quae sup[er]
 fortunam consistere arguis: sopitam quodam modo
 cedere ictibus fortunae: & illius continuata formi-
 dare. Hinc morum praceptor scribit seneca nos
 infortune regnum durum atque inuidum peruenis-
 se: illius arbitrio digna: atque indigna passuros:
 abuti eam impotenter contumeliose crudeliter cor-
 poribus nris. Alios ignibus urere: alios p[er] incerta maria
 nudos iactare: ex quo omnem uitam nram tum

unus autus nri

FORTUNA.

Secula fortuna in paucos

Aduersa Latitans.

Unus huius breuis: fortune aduersa

Fortuna inimica uirtutis.

Ratio sup[er] fortuna.

Nec fortuna in uictis.

caus fortune.

Seneca.

Ratio unum presidium
Contra fortunam.

Debita Ratio.

Ita perit in nos.
victoriae ut ratio.

Improbitas.

Stultitia.

Avaritia.

Prodigalitas. Luxuria. metus.

Temeras. libido. emulatio.

Superbia. Ambitio. et

Alii perturbatores animi.

supplicium esse affirmat: tum flebilem totam, tum varijs
plenam casibus: atque infestam. Nam quod datum no-
bis rationem asseris, qua fortunae vires debilitarentur?
fateor id verum esse: quoad enim spectat, si quis
illa libere uti posset. Sed plurima obstacula, & tamq[ue]dum
obices oppositi sunt, ad consequenda[m] virtutem. Con-
cessit nobis rex parens: natura unicum tantu[m] ratio[n]is
praesidiu[m]: quo firmiores contra fortunae impetum
staremus. Sed debilitant illud plurimae hostibus ac p[er]-
uallidissimae: non enim veterans[que] solum milites: sed varias
machinas ac tormenta comparant: quae illam co-
tinuo bello expugnant. Videntis quale quantu[m]que
sit non agmen: sed exercitus: viros undique inuen-
tium vitiatorum, quibus inualescant animorum morbi
contra rationem ad preliu[m] descendentes. Quanta
contra virtute[m] insurgat acies improbitatis: quantum
sapientia, astutia oppugnetur: magno infanorum
fulta comitatu, horum omnium ratio[n]is: ac virtutis
hostium: si vires considerabis, difficillimum profecto
inducabis esse unicam rationem tot oppugnantium;
certamine depressam, vim suam posse in tam dura
atque diuersa acie exercere. Bellantur enim
atque acriter rationem persequuntur avaritia, pro-
digalitas. Luxuria: metus. Temeritas. Libido: emu-
latio: superbia: ambitio: & sexcentae perturbationes
q[uae] aduersae valide infestissime rationi: quarum
vim pauci sunt adhuc reperti: qui ratione superent.
Maximam vero mortalium partem seducunt, & rapiunt
in arbitriu[m] suu[m]. Quotum enim quonque & incantatio[n]ib[us];

bene institutis reperies unum bonum: honestum conti-
 nentem: qui se uendit & d. maiorum contagione. ne
 dicam miserrima seruitute: Omnes declinauerunt
 inquit profeta simul inutiles facti sunt. non est qui fa-
 ciat bonum: non est usque ad unum. Si nemo bonum
 facit: si declinauerunt omnes: certe ad malum de-
 clinauerunt. Malos aut. & improbos cum miseris esse
 confet. sequitur ut omnes uitae miseria conficiant.
 Quid est enim in hac uita miserius: quid infelicius
 q. carere uirtute: q. uitijs deditum esse: q. nō obtem-
 perare rationi: quā qui uacius sit homo uel belua
 potius: ut stultus sit atque insciens: necesse est. Nul-
 lum autem insipientia maius malum: nulla maior
 calamitas. Ergo concedat oportet: qm̄ mali sunt oēs
 & miseros quoque esse. Nam uxorem: filios: nepotes
 reliqua quae quae enumerasti: hanc uitae miseria
 uoluit propellere. uide ne ea potius miseriam uiri
 tamenta esse uideantur: & quae iocunditatem uitae
 subsidia putas afferre: secum amplam materiem
 felicitatis importent. Sunt. n. omnia illa bona. a for-
 tuna mutuo concessa nobis: quae cum placuerit: repetē-
 di summū uis habet. quo autem magis nos fortuna suis
 numeribus exornat: eo plus est illius potestas: muta-
 bilitasque extimescenda. O fortuna Terentianus ille
 adolescens ait: q. nunq. perpetuo es bona. Tragedus quoq.
 res humanas ordine nullo fortuna regit. spargitque
 manu munera caeca: per ora fouens: q. paucis autem
 diutius fortuna indulserit: q. fuit inconstans: mul-
 torum quos delusit exempla admonent. Id sane constat.

qd. uir. vult ^{bonum}
 honoris
 cōmē.

Omnes declinauerunt. 28.

qd. i. hac uita ^{Miserius.}
 Infelicius.

Varius p. tit. s. ratione
 stult. & atq. insipies.

Uxor: filij: nepotes: 29.

Munera
 potestas
 mutabiles. } Fortune.

prophet.

insipient.

Terentianus.

Tragedus.

plus doloris amissa illius beneficia praebere: q̄ possessa uolupta-
 tis. Vxor uero liberi nepotes: coniuncti summe sunt io-
 cunditati. si & uixerint diutius & fuerint boni. Suspen-
 sus est & dubius animo tamen, quilibet, & continuo pa-
 uore incertus metuens, aut uxoris mortem, aut filij
 peccatum, aut morbum filie ut terentius ait. Vides
 praeterea multorum orbitatem: quos fortuna adopes
 extulit, ac dignitates. Vides alterum propter bonorum
 liberorum interitum dolere: alterum ob malorum uitā
 Vides multis satius fuisse futurum, ne cuius prolem
 ullam: nec uxorem unq̄ duxisse. Scis plurimos
 ob diuitias perisse, plures honorum cupiditate suis urbi-
 bus exactos. his bonis omnibus, si bona habenda sunt:
 quae antea recensuisti, & sua mala prīmīta nouim,
 & annexas calamitates: opulentiam, paupertas, qui
 maximus habetur cruciatus, sequitur, & inopia: o-
 pes ac diuitias, egestas, & solitudo, ualitudinem ex-
 cipiunt morbi: dignitati atque honori proximis ē
 contemptus, liberorum proli orbitas succedit, impe-
 rium aliquando seruitio mutatur. Mitto quod
 ea, quibus foelicitatem comparari putas, instrumē-
 ta uiciorum: cupiditatum intamēta, uoluptates,
 illecebre, acerrimi libidinum stimuli esse consueue-
 runt. Et enim in peccandi licentia, difficillimū est ho-
 nestum seruare. Diuites inquit tragedus, regnoq̄
 fulcti plusq̄ fas est petunt: quod non potest: uult pos-
 se qui nūquā potest: quibus ex cebris mihi persua-
 deo, adeo communem hanc miseriarū esse labem,
 ut neminem ab ea excipienda imputem. Tum cū

Vxor
 filij
 nepotes
 coniuncti

opes
 dignitas

opulentia
 paupertas
 inopia

solitudo

dignitas
 contemptus

licentia

opes
 diuitias
 egestas
 solitudo

morbi
 dignitas
 contemptus

imperium
 seruitio

tragedus

uiderer. dicendi finem esse facturus. adde his Mathe-
us / si libet / inquit. ut nro Marte / ut auint / aliquid
conficiamus. quod natura ipsa comprobare uidetur
suam tuam: que primu infantis in lucem editi opus sta-
tuit esse fletum: Lacrimas: Lamentationes: tanq. nata
praeuidente se palam expositam esse in uastum atque
immensum miseriarum pelagus: quibus in primo ia
ortu / sequeretur esse deprehensam: & hoc uitae pri-
mordio lamentatur: iacta esse reliqui futuri temporis
fundamenta uidetur quiprimo natus est: cum nihil aut
boni aut mali norit: natura impellente futura pre-
sagire calamitatis: naturalique instructu presentire:
uitae mortalis incommoda: Morbos: paupertatem:
exilia: carissimorum nobis obitum: amitti corporisq.
uita: & reliqua detrimenta fragilitatis humanae:
Incertum quoque uitae nre cursum: fieri fortune
arbitrio incertiore: ut nulla aliamus certi temporis
ratio sit futura. Vereor nesci anteq. nasceremur:
exposita nobis esset huius nre uite conditio: ingredi
recusaremus: tam paruo nauigio: tam uastum mare:
tam tempestuosum: eosque scopulos euitaremus: a qbz
praespiteremus prospectum nobis naufragiu immi-
nere. Considerate oro q. optanda: q. iocunda: hac
uitam introeuntibus exposita esse uirgilius describat:
& eos si potes: miseros esse nega: Vestibulum ante
ipm inquit: primisq.ue infantibus oraulatus: & altri-
ces posuere cubilia curae: pallentesque habitant mo-
bi: tristisque senectus. Et metus ac mala sua
fames & turpis egestas: Terribiles uisu formae letumq.

quod nre nre i primordio uitae.

certissimum.

quod sit in vestibulo nri oris.

Virg.
Luctus.
Curae.
Morbis.
Senectus.
M. etis. mala.
fames.
Egestas.
Letum.

Labos.
Sopor.
Mala gaudia.
Bellum.
Talamij Eumenidus.
Disordia.

labosque. Tum consanguineus leti sopor & malame-
tis gaudia mortiferumque aduerso in limine bel-
lum. ferreque eumenidum, talami & discordia
demoni. An uero censes cum hic optimus comitatus
ad uitam ingressus sit tributis nos umbris nostris tam-
tam miseriarum acie effugere posse? magna mole
magnis hostium copiis, magna molestarum cohorti-
te premimur cosine: ut nequeam inspicere: quis
aditus: aut que facultas detur nobis ad effugiendas
quae ab ipso ortu nascuntur nobiscum difficultates:
Quae cum ab eo dicta essent, consideremus inquit cos-
mus que a nobis dicta sunt: paulo diligentius & ue-
stram suam uberiori sermone discutiamus: que
anprobanda sit: uiderunt hi qui in maiori quadam
facultate uersantur. Loquar tamen quae ex tempo-
re ueniunt, caeteri suam opinionem seruabunt. Ego
quis fatear fortune: hoc est dei indulgentia in me
satis propensam fuisse: animique dotes a te explicatas:
sciam in me esse mecho cres, tamen multos fuisse
memorie proditum est, in hac ama urbe, & nostra &
maiorum uirorum etate: qui ad extremum usque
uitae finem summa cum foelicitate conseruauerunt:
ut omnium iudicio uiderentur ab hac ut ais commu-
ni miseria segregandi. Patrem inquit tuum Ma-
thaeus optimum uirum atque insignem pietate
se mouendum cognouimus ab hac turba, preter eum
neminem: cui non multa defuerint ad foelicitatem.
At parens tuus per humanus fuit: ac liberalis summa pre-
ditus beneficentia, a quo nihil abfuisse uidetur ex his.

Loquitur in quo
ex tempore uenit

Loquitur hic de
patre Cosmi

Mathe.

Col.

quibus humana foelicitas comparat. Et. H. & anime. & corporis & fortunae bonis accumulatiflime praestitit. reliquis aetatis suae iuris. Mittamus cōmū ait de nobis loqui: ne nos metipos: quod inuidiosum forsitan esset: cōmendare uideamur. Id uere possum dicere plures ex hac urbe simili cum foelicitate ab hac decessisse uita: quos ad effugiendam uulgi uaria sentientis opinio nem praetermittit. Rectius in prius: & antiquis uir- ris recensendis collocabitur orō nra: qui tum Doc- trina: tum re- gestarum gloria clauerūt. Nā ut barbaros preteream: qui se tyrannorum q̄ re- gum similiores esse maluērūt: stultum uidet̄ uirōs graeciae sapientissimos. Lyangum. Solonem. Aristi- dem. Lisandrum. Socratem quoque: ac Platonē. Caeterosque egregios philosophos: qui relictis fortu- ne donis: se philosophandi studio dediderūt. Ale- xandrum insup multia dem. Agelilum. Themisto- clem. Epaminundam. Reliquosque summos graeciae imperatores: qui foeliciissimi putantur: existinare mi- seros fuisse. E nris uero brutum. fabritium. publico- lam. cornicannū. camillū. catones. Lelios. Scipio- nes. rutilium. ciceronem. innumerabilesque alios ab omni miseriarum labe uitados praestitit egre- gia illorum uirtus. Iusti enim sapientesque sunt habiti. & cum uirtute: que protul omnem a se miseriam repellit: uixisse. Non igitur omnibus ho- minibus. hec tua imperat misera conditio uitae sed stultos tantum atque ignauum & imperitum comprehendit uulgus: quod nulla ratione nulla.

Anime }
Corporis } Bon.
Fortune }

plures foelices modernis t̄pib.

Ad 183 Antiquis t̄pib.

Virōs graeciae Sapientissimos
philosophos.

Imperatores }
Graeciae } Alexander.
Miltiades.
Agelilum.
Themistocles.
Epaminunda.

beati.
fabritium.
publicola.
Cornicannū.
Camillus.
Catones.
Lelios.
Scipiones.
Rutilius.
Cicero.

uirtus miseriam
repellit.

Vulg. nlla { Rator.
pendere
Virtute }

Arist.

Pog.

75. pauci quos aequus
Amavit 20.

prudentia/ nulla virtute fultum/ more pecudum/
solo mouetur sensu/ impetuque voluntario quodā
ac repentino. hi fortune manus porrigentes/ ei
parentes/ huius seculi miseris se obiectant. Aristo-
telis sciam nosti/ dominari fortunā in populis/ ibiq[ue]
eampulcherrimū posse/ ubi minimum insit sapientiae/
ab ea quidem omnis nra mandat infelicitatis oc-
casio. Nam qui se illius nutui gubernandos tradit/
qui se illi permittunt/ qui numeribus inhiant/
inque eam spem rerum suarum ponunt/ non in-
foelices esse non possunt. qui vero suorum operum
ducem/ ac moderatricem rationē/ & virtutem
habent/ eiusque praeceptis obtemperant/ sunt ab oī
fortune temeritate/ & miseria tuti. quatinus
ad fortune ventum non nunq[ue] sed agitati robu-
stius insistant contra eam/ virtutis presidio mu-
niti/ euaduntque in omni aduerso certamine
superiores. Hic ego non de unius inq[ue] aut alte-
rius cosine/ sed de communi conditionis huma-
ne miseria sum locutus. Scio quosdam excipere
se ab hac miseria sorte/ quos deipietas re-
liquis insigniores virtute fecit/ sed sunt nigris
cignis/ & coruis albis/ ut dicitur/ rariores/ omnia
preclara raro effecit natura/ per pauci iudicio pa-
rent rationis/ pauciores virtutis praescripto regunt.
Vix unum/ quem merito probes/ singulis aetatibus
reperies. Quidam sunt inquit/ at pauci/ quos
equus amavit iupiter/ aut ardens euexit ad
ethera virtus. At uero que portio est hec inter

no. v. plumbi
folium

Rato
Virtus

Euadit superius

universos? Non ego de unica tanq[ue] fenice uerba facio
aut stoicorum sapiente: qui nusq[ue] repertus est, sed
de genere hominum, quod clare uidemus: tum re-
gi a fortuna, tum ultro auocare o[mn]es miseriarum,
quibus illi praebeat locum ad se lacerandum. Imbecil-
les sumus natura omnes: neque ulla sapientia ob-
stinus fortunae temeritati, quae cum in suam nos
ditionem, arbitriumque redegit, infinitis penem i-
seriis sursum deorsum pro arbitrio uersat. In om-
ni re profecta fortunam dominari. Salustius scribit.
& cum pro libidine, magisq[ue] ratione omnia regere,
atque miscere. Sed Cicerone quoque in suis epistolis
plus in rebus humanis fortunam posse aut q[uam] ratione
& omne consilium infortuna positum esse uideri:
Theophrasti quoque sententia legistis: uitam nostram a
fortuna regi: non a sapientia, quae si uera sunt, mi-
seros nos esse necesse e[st]: qui tam fallaci domini, tam
proditoris: tam iniqui seruitio premamur. Nam quod
Lycurgum, Solonem, Socratem, Fabricium, Catones:
ac reliquos, quos enumerasti extra miseriam fuisse
credis, id ego tibi si aliqua ex parte concesseri auium
salutem uirtute predictum, nulli miserie subesse, & ta-
q[uam] sui iuris fortunam omnem aspernari, tamen & cor-
poris: & fortunae bonae, quae suae ditionis existunt, &
multis incommochis doloribus morbis calamitatibus,
quae summam miseriam contrahunt: labefactare pot[est].
Nam quem in dandis numeribus suis letitia, ac uo-
luptate perfudit, eundem in auferendis dolore mi-
seriaque torquet: non enim nobis sapiens Stoicus.

Imbecilles sumus natura.

Fortuna uultu uersat: o[mn]ia i[n] re
dant: & p[ro] libidine magis q[uam] ra-
tione regit, atq[ue] miset.

Lycurgus: Solon: Socrates: &c.
Fabricius: Catones: &c.

Animus.

Corpus: b[e]n[e]f. fortunae.

Lacrima ac voluptate
perfudit.

Salust.

Cicero.

Theophrastus.

Stoicus.

(Comit miseris suis hu-
manis)

Miseri & praestantissimi viri

Lycurgum legeslatoris

populus Lacedaemonius

Athenienses

Solonem

Socratem

Aristidem Justum

queritur: qui in tauro phalaridis futurus sit beatus:
sed de communi hominum natura, deque publica
totius humani generis miseria disputamus, qua
negare non potest: maiori ex parte et complereti illos
quos nominasti. Aut enim praestantissimi viri suis
pulsi civitatibus: erecti patria, varie necati mise-
ra huius vitae non caruerunt, aut misere ci-
vitates censende sunt, quae erga cives de se be-
ne meritos ingraticissimas se prebuerunt. La-
cedaemonij: quorum de virtute multa dicunt.
Lycurgum virum sanctissimum, prudentissimum
civem senem optimum: a quo leges acceperunt eas: qui-
bus septingentis ferme paruerunt annis: expule-
runt ea urbe: quam institutis optimis conservaverunt.
Quo solo facto Lacedaemonius populus arguit: fuisse
miserrimum. Pari in causa videntur Athenienses,
miserrimi iudicandi: qui solonem unum e septem
sapientibus: qui urbem optimis legibus munierat
exilio mulctarunt. Credo ut ingraticius pro tanto
legum premio exilij calamitate referrent. Socra-
tem virum sapientissimum apollinis oraculo iudicatum
iniquissimo iudicio oppressere. Aristidem quiso-
lus in tanta civitate iusti cognomen est affectus,
quia nimium iustus videbatur: in exilium eiecerunt.
Ut magis ob id iniquum facinus Atheniensis popu-
lus & Aristides exulasse videatur. Nunquidnam
tam perverso iudicio civitas tam ingrata, non est cen-
senda miserrima, quae optimos cives: Sapientissimos
viros: summos imperatores vinculis carcere exilio

Exilio miserrimo

In Exilio miserrimo

Nihil

Vinculis.
Carere.
Exilio.
Miseria miserrima

morte.

morte uolenta uitam finire coegit. Milciades Atheni-
ensis dux sapientissimus post illam marathoniā pugna-
m qua centum milia hostium cum decem milibus su-
perauit, populi iussu in uinculis est definitus: Simon
eius filius propter belli gloriam, inuidia pulsus extra
patriam obiit diem suum. Photionem clementia
liberalitate uirtute praestantem: iniqui ab athenien-
sibus peremptum, extrapatrie fines sepeliri coegit: exē-
plum multa prebens: quo maxime praenotio ciui-
tas illa bene de se merentes ciues solum afficere.
Simule uitae exitum Demetrius phalerens fortis
est: uitro ingratis ciuitatis. Quid loquar de
Themistocle cuius nauali prelio uirtus classem Xer-
xis Regis potentissimi profligauit: ex quo salus patrie
parta est, non eorundem quos saluauit, sententia
in exilio est definitus. Idem exitus Alcibiadis su-
mi Ducis fuit: quem ingrata patria compulit in
exilio mori. Horum praedclarissimorum uirorum
casus: ut uideor, testantur, aut miseros illos fuisse
qui tam crudelia fata sortiti sunt, aut miseras
ciuitates, quae suos liberatores, ac deffensores tam
ingrata beneficiorum memoria carcerarunt, ex-
pulerunt, occiderunt. Nam quod alexandrum
inter eos nominasti: qui ab hac conditione mise-
rie possent excipi. Ille mihi miserrimus cum qui unquam
fuerunt, esse uidetur. Siquidē crudelis, ebriosus,
superbus: supra conditionem humanam elatus:
ira feruens: orbis predo deterrimus: amicorum
pestis nequaria fuit. Quae igitur cum tot uicijs foeli

Milciades dux.

pugna Marathonia
centum milia cum decem milibus.

Simon eius filius.

Photionem { clementia
liberalitate
uirtute } praestantem.

Demetrius.

Themistocles.

Xerxes Rex potentissimus.

Alcibiadis summi Ducis.

Alexander.

{ crudelis.
ebriosus.
superbus.
elatus.
ira feruens.
orbis predo.
amicorum pestis. }

obiit diem suum.

Afficeret praenotio.

classe profligauit.

compulsi in exilio mori.

Carcerarunt.
Expulerunt.
Occiderunt.

Carthaginienses imperat.

Hominy

M. Coriolani
C. Minutius
S. Ciceroni

P. Rutilius

Cato posterior

citati societas esse potest: profecto nulla nisi uicia uir-
tutibus equare uelimus. Omnes carthaginienses: qui
suos imperatores: bellica uirtute preclaros: aut expu-
lerunt urbe: aut in crucem sustulerunt: quos crede-
re uacuisse miseria minime prudentis hominis esse
uidetur. Sed ne romanos quidem quorum uirtute
tantopere scriptores extollunt: extra miseria hac
fuisse concedam: tantum erga suos auctores: de-
fensores: propugnatores ingrati: tam inter se tur-
bulenti: tam suis ^{sub}postiferi ciuibz: tam iniqui uir-
tutis extirpatores. Marci coriolani: camilli:
tot Scipiones patrie liberatores: aut iniqua plebis
sententia: ex urbe pulsos legimus: aut in carcerem
ducti iussos: aut uolenta peremptos morte. P.
Rutilius vir optimus ac sanctissimus iniquissimo
plebistato exulauit: qui postmodum renouante filia
redire in patriam noluit: dicens se non posse equo
animo in eam urbem reuerti: in qua plus arma
q. leges ualerent. Posteriorem catonem Stoice uir-
tutis uirum tum repulse ignominia Ro. populus
tum multis contumelijs notauit. Inuenti certe
sunt: qui catonis faciem sputis caput firma macula-
rent: tanta populo Ro. cura uirtutis fuit: quem mul-
tis ego de causis dicam fuisse miserrimum. Nam que
foetoras in ea uiguit urbe: que tum erga bene de
se meritos ciues: tam crudelis extitit: tum semper
intestinis dissensionibus: externisque bellis ac cla-
dibus quassata: suorum aliorumque continua cede
rapinis: spolijs: incendijs crassata est. Ea tum semper

In reu. sub

plus arma
q. leges

facie sputis

bon de se mori

In finis diffi

Cōmra Caeli

A. apin.

Spolij.

In reu.

Crassata

Civilia bella

miseram vitae rationem experta est, Tum vero maxime
 cum civilibus bellis dictatorum consulum triumvirorum
 servitia inhumanitateque laceraretur cum civibus ex-
 hausta clarissimis tot excellentium virorum proscriptio-
 ne cedeque defessa tandem (perdita libertate) ad uni-
 que imperium redacta non imperatorum sed prodigio-
 rum detestandam crudelitatem passa corrunt. Quid
 illi civitati miserius accidere potuit. q. M. Ciceronis
 armis dextra manu caput unius ebrii edicto affixum
 conspiceret in iis rostris in quibus vir optimus patrieque
 amantissimus. Ro. populi salutem defendit saepeus con-
 tra imperium civium perditorum. Quid infelicius illi
 fuit urbi: q. Octavii cinne. Carbonis. Marij. Sylle:
 q. trium portentorum non crudelitatem sed insanam
 rabiem cum sanguine redundante fuisse multo
 tempore insuam perniciem perpassam. Dicant tae-
 teri atque opinentur ut nolunt. Caesarem Augu-
 stum in quem plura q. in alium quempiam dona
 fortuna congegit nunquam contedam fuisse foelicem:
 Ego hominem civium patrie. reip. Ciceronis proditorem:
 qui arma pro salute publica accepta in nepharium
 illius servitutem convertit: qui libertatem patrie
 abstulit. qui Ciceronem virum sanctissimum de se
 optime meritum parentem patrie regnandi gratia
 antonio trucidandum concessit: qui servitia plus q.
 tyrannica usus occidendis: trucidandisque civibus
 defessus sacietate: modum proscriptionibus fecit
 miserrimum fuisse contendam. Missos fero reliqs
 triumviros: qui q. foelices extiterint et vite turpitudine

M. Ciceronis
caput

Octavij Cinne
 Carbonis
 Marij
 Sylle

Caesar-Augustus
no. foelix.

Triumviri

dictatorum
 Consulium
 triumvirorum

Servitia

No. Imperatorum
 Si prodigiorum

edictum

Civium proditores

No. q. Roma plurimum Indulget
 Ciceronij Augusto.

Civium
 patrie
 Reip.
 Ciceronis

proditorum

Servitia plus q. tyrannica

Q. Metellus foelix.

Virtute carere misia.

Miseria vita perantus

Vita e morbus sine egritudine
anims: e punitior alijs.

No. de vitis.

bonat.

Avaricia. Luxuria.

Ambicio. Supbia.

Cupiditas dñandi.

Odis. Invidia.

Aliene opes. quaest.

Cumulo diuitiarum.

paupertas.

& infelix miserque vitae exitus declarat. hoc sane asse-
ram. & illam urbem nunq̃ effugisse eam quā dico: cois
miserie calamitatem. et unum tantum tot seculis
in ea. Q. scilicet metellum hūmum esse foelicem. Neq̃
sitanti virtutez facinus. ut ea sola nos eximere aboi
miseriarum seruitute possit. & virtute quoque
uacuos. hoc est malos. & viciosos. miseros esse ne-
cesse est. Non. n. parua videtur miseria. carere
virtute. flagitio. & turpitudini deductum esse. mi-
sera est igitur omnis petulantium vita. nullusque
morbus est. animorū egritudine. punitior. At
vero omnis ferme malum hoc. quod est punitios-
simum vexat. Miseros ergo improbos esse omnis
necesse est. & quidem q̃ late pateat. nequitia no-
sti. q̃ que sint in promptu vitia. & q̃ in dolique
in nos incurrant. quibus quanta difficultate obst-
stamus. testis est vita nra. tum sceleribus. tum fla-
gitis plena. Nemo vicijs sine nascitur. Inquit
hō ratijs. optimus ille est qui minimis urgetur.
Itaque fatendum videtur. cum omnis iniquitas
sint. eos. & miseros esse. At vero vitam nram
universam. distrahi vitijs. agitarique palam. co-
spicitur. Ardet alijs avaritia. Alijs Luxurie ad-
dictus est. hic seruit ambitioni. Alteri superbia
dnatur. Hunc torquet cupiditas dominandi
alijs odio. atque invidia laborat. quosdam alienis
imminere opibus. non nullos. questui. & accumuladis
diuitijs miseruire. videmus. Sunt quos paupertas
ad mala impellat facinora. Sunt qui varijs no-

Illecebris Voluptatum.

fecit.

Medacius.

Affluet rex copia.

Liberas i adipiscendis.

Molestia i xerimatis.

Omnia formae subita
regi.

humana sep
Labi.
eade magi i pami pe
mensura

luptatum illecebris capti a recta via detorqueant.
 Multimodis hominum vita ad questum faciendum
 deducta est exercitijs: quibus frangit annexa est & vo-
 luntaria quedam necessitas mentiendi. Sicut in-
 star quidam tantali qui in affluenti rerum copia
 neque famem neque sitim propulsent. Videre licet
 quosdam ad illa adipiscenda superfluis inambere
 laboribus: que parva postmodum maiori molestia
 afficiat possessores. Ut satius fuit futurum sua illos
 spe frustratos fuisse: quam quod cupierint adeptos:
 omnistudio querunt illa potissime: que cum diffi-
 cultate potius difficilius teneant. Quid est. si tam
 stabile: tam firmum: tam solidum in istis: quorum
 nobis usum fortuna concessit: quod non eius us
 a libido: dissipet: atque euertat? Omnia haec
 illius arbitrio regunt: nullique se tantum largitu-
 ra pollicet: quin tantumdem se minet: cum libuerit
 ablaturam. Quare non tam letandum est his: que
 mutuo dedit utenda nobis: quam semper metuendum
 ne cum uoluerit cogaris amittere. Labuntur
 humana semper: ac fluunt nunquam in eodem statu
 permansura. Ea condicione natura constituit singula
 ut in occasum: atque interitum uergant.
 Illorum qui vulgo foelices putantur: si cogitationes: &
 curas inspexeris interiores: inuenies profecto
 inanem hanc externorum speciem bonorum. Cum
 bratili pompam multis ac uariis anxietatibus
 circumulentam. Rectissime scripsit horatius: Non
 h. gaze neque consularis. Summo uel lictor: miseris.

ra	stabile.
	firmum.
	Solidum.

na pgi i occasu.

Inanis spes.	} bonorum externorum.
Umbratilis pompa.	

Miseria cumlib?
Curae quicquid. hospites po-
runt.

Anxius
Suspensus
pavidus

tumultus. Mentis: & curas laqueata circumtecta
volantes: hi sunt potentiorum hospites: quorum
in atrijs: & cubiculis sedem sibi elegerunt. At ubi
illi adsunt: raro quies animi: aut curarum portus:
aut ulla felicitas habitare consuevit. plus decoris hinc
vident: q̄ voluptatis: quippe quae tanq̄ ad thea-
tri aut portus ornamenta sunt mutuo ad ludos
celebrandos commodata: quae reddere sit neces-
se ad alterius voluntatē. At quo plura ad huius
modi rebus possides: quoniam fortunae satellites
videntur: eo maiori ne repetantur: torqueris
cura. Ipsemet qui fortunae bonus frumitur saepius
verbis exprimit: q̄ anxius sit eorum animus:
q̄ suspensus: q̄ pavidus: ad incertos atque impro-
visos casus. Nam quam felicitatem praestare possit
haec fucata fortunae munera. Durissima quē
res est egestas: quam rerum copia precessit. Nā
quod illos extra miseriam putas: qui domus fortunae
florent: inde ne secus res sese habeant. Felices
extimantur: qui opibus excellunt: qui exuberant
copiis: qui facultates amplas sunt affecti: qui im-
peria ascendunt: quibus uxor: & optata proles
data est: haec profecto summe sunt voluptati:
dum adsunt. Sed incerti sunt temporis dona: &
anxia illorum tutela videtur. Nullus praeterea
adeo diu fuit unq̄: qui suis modum statuerit
cupiditatibus: qui non concupierit: quaeferitque
maiora. Crescit amor nimis: quantum pecunia
crescit: earum rerum sollicitudo inquietā reddit

Fucata fortuna

opul.
Copie.
Facilitas.
Imperia.
Uxor.
proles.

214

Vita Iniqua
Insubstantia

uicam ac turbulentam. Pauet enim animus futuri sol-
licitus: cum semper inter spem metumque uersetur.
eadem omnem curam expauescat. Mihi uero hi: qui
appellantur felices eo caeteris miserrimos uident:
quo maior peccandi libertas est illis concessa. Noui-
mus ipsam male agendi licentiam peccatis locum
prebere. Unde notum est pro uerbu. nos licentia
fieri deteriores: probatissimamque illam uideri se-
tentia utile esse: ut nequid nimis. Quis enim i diui-
tijs, opibus, rerum opulencia, in ampla fortuna, atur
pudore, scelere, flagitio abstinetur? quis horu
in suis ditijs, factisque rationem, habet officij? quis
uirtutem sequitur? quis illius parat institutis? ma-
gnaprofecto, probitatis sollicitudo, apud eos esse con-
suevit: maxima uiciorum frequentia. Ut uero
reges, principes, & potentis uiros missos faciam, qd;
libido est pro uirtute, quorumque de infelicitate
te in quodam meo libello disserui, ut ornatam
militiam sequentes, quorum uita omnibus iniqui-
tata flagitijs, nil miserius, nil infelicius esse potest.
Ut opifices quoque omnis, quibus fraus magis q
pera opitularur, ut illos misuper qui doctrinam su-
am inquestum tradunt, qui lucri causa uis in
iniuriam uertunt, ut inq huiusmodi homines
praeteream, quorum exercitio uitae miseria an-
nexa est, quid uulgus hominu stolidu, atque igna-
uum rationis expert, quod belluarum more ui-
detur, ad pastum procreatum esse, no ne fateberis
in eo stultitia, infelicitatem, miseriam sibi domicilium

pauet animus

peccandi Libertas
N. de agendi licentia

diuitijs	}	a	Turpiter
opibus			Sceler
Reus opulencia			Flagitio
Ampla fortuna			

Reges
principes
Potentes uiri
Sequeres militum

Opifices
Doctores

Miseria
Vulgus hominu
Stolidus
Ignauus
Rator expt

Stultitia
Infelicitas
Miseria

libido pro uirtute

elegisset aliquibus: neque secunda: neque aduersa
 fortuna equo animo tollerant. Ad nequitiam sane
 pro na est eorum vita: omni uirtute posthabita:
 quod necesse est cum uirtus ab uulgi consortio prostre-
 pta: uideat: miseram esse hanc uite huius conditio-
 nem: ut si recte quorumuis mortaliu deprauata
 naturam: & mores peruestiges: nullus ab hac uite
 miseria liber esse censeatur. hic paulum sub-
 ridens cosmus: cauissimam inquit poggi: ne hi uiri qui
 religioni dicuntur dediti: & presertim qui publice
 paupertatem ostentant, quique se normam eu-
 gelicam sequi dicunt te in iudicium uocent, asseren-
 tes non rectam: aut ueram esse tuam sententiam:
 cum eam uitam uiuant: cui nulla in re fortuna
 dorminetur. Abiecit enim illius bonis: neque de
 crastino, ut aiunt, solliciti: libere: quiete: beate: degunt:
 procul ab omni miseria remoti. Multos afferent
 sanctos ac beatos uiros ex eoru ordine profectos:
 in quibus nequius sit putare aliquem aditum ulli mi-
 serie datum. Nam qui praeceptis dei inherentes
 spiritu sancto aguntur, in beatorum numero: & uiui
 & mortui sunt habendi. Magna est ut nostis reli-
 gionum uarietas: magna in illis hominu multi-
 tudo: ex quibus reperies plurimos: & uia: & supe-
 riorum memoria: quibus dei benignitas aeterna
 gloria est elargita: Ab his certe omnis absuit infor-
 tunitas: nam si ea fortunae arbitrio a nobis sua
 repetentis omniaque uersantis oritur, id profecto
 qui ab se furata illius numera abdicarunt, ita uer-

Cos.

praeceptis dei inherentes etc. /
 17 mo beatorum.

aet. glori.

pot. ab ulgi
 p. p. p.

No. de Religio
 paupertas p. p. p.
 norm. euangelic.

Vita uiuat.

Libere
 quiete
 beate

-sati: cum in castris virtutis suae praesidia collocassent:
 glorie celestis sunt participes facti: qui ne diu mi-
 feri non fuerunt: sed multos ab hac humanae vi-
 tae miseria, verbo, & exemplo liberos reddiderunt:
 Itaque palam constat hanc tuam naturae miseria
 non esse omnibus communem: cum eius rei qd sit na-
 turalis: oporteat omnes participes esse. Tum ego do-
 mo cosmo: in eorum descendere certamen: quos
 dixisti dedicatos religioni. Nam & eorum natu-
 xima est: & ad lacessendum parata, contra me p-
 ferunt: a quo se illi putant in quodam meo libello
 contra hypocritas edito p- fuisse lesos. Sed hanc pro-
 vinciam mathaeo relinqua: cuius summa auctori-
 tas est & prudentia: & quid de ipsorum felicitate
 opinetur, liberam sententiam ferat. Video Mathae-
 us inquit, & hac aciem nimis validam, atq; subter-
 fugi: & tibi cum multis ex eis iocundam consuetu-
 dinem esse. Scio te vereri nequis eorum, de quib;
 recte sentis se existimet ate offensum: sed vera loq-
 unti quicq; libet, qm Terentianus ille dicat: obseq-
 uum amicos: veritas odium parit. Proferam igitur post-
 qd hoc onus in me reip: quid mihi de eorum re-
 ligiosorum felicitate videatur: qua in re certus
 sum: doctos: sapientes: probos: aut aliquos rectos vir-
 tutes mecum esse sensuros: reliquam plebem velu-
 ti rursarianam, atque ineptam contemno: hominu-
 tam maxima pars absque ulla difficultate fateret-
 suam vitam multis ascriptam miseris: ut quibus a-
 lieno, & appetitu, & arbitrio qd vari equo ac sustinent

post

libellus contra
hypocritas

hanc provinciam multo reliqua

Su^{us} Antiochus
 pendentis
 arch.

Tertius

de felicitate Religiosorum

plebs Rustica
 Neptu

doctos
 sapientes
 probos
 Alij p-ntes

Atheno^{rum} p-ntem
 Arbitrio
 videntur

sit. vivendum. Verum non ego ^{Cosmo} tibi ut antea testa-
 tus est poggius de uno aut altero cultu religionis
 delecto loquar: sed de communi omnium que quid
 durior nahi videtur conditione. Sic aqua na-
 frigida esse: & tamen calide quedam reperitur.
 Sunt etiam absque ulla sapore. Muri tamen salsa
 est quedam vero amara, aut dulces pro ut fert
 regio ^{per} quam labuntur: qualis ^{per naturam} natura sit forma
 hominis nullis sane meritis ignotum est: Nascenti
 aliqui tamen aut bipedibus aut manibus aut du-
 plicibus membris: aut corpore debilitati: aut de-
 priis digitis: aut multiplicibus neque vero ista ve-
 luti monstra natura immutat: omnibus com-
 mune. Idem omnis nostra natura infirma est:
 debilis: languida: variis morbis tum animi tum
 corporis corrupta: sensibus subdita: quibus cum
 apostolus paulus sibi bellum continui esse scribit.
 & legem in membris suis esse quamdam legem
 repugnantem: ut non quod velit faciat sed quod
 nolit: si ergo uas electioris: quod deus segregavit
 in euangelium suum: quia cum loqueretur xps:
 adeo nature legem hoc est sensus nros: & uarios
 aut morbos: sibi querebatur infestos: ut quod nollet
 facere cogeretur: quid de hac humane fragilitatis
 massa legi subdita peccati dicemus? Morbo fateri-
 dum est: ab ipso orta nostra humana natura infectio-
 nati: & miserram contraxisse: quam si curata
 re ita difficile apostolo videbatur ut diceret:
 quis me liberabit a misera corporis servitute: qd

Aqua n. frigida

Forma hominis
natura
quod in aliquo
per se fieri

Quod n. nra
Infirma est

Ab ipso orta nra

2. po. & qm nra
natura est qd
 Infirma
debilis
Languida
Morbus corruptus
S. filii B. d. m.

Paulus vas electioris

M. nra humane fragi-
 litas legi subdita peccati.

Nra humane
 Infirmitas
 Morbus corruptus

quis me liberabit a misera corporis servitute

caeteris accideri qui carnis mole oppressi: qui animi
 perturbationibus cedentes, sceleribus oppleti rationis
 instij absque uirtute: uitam ducunt bestiarum
 ritum. Certe indicandum est eos esse miserrimos.
 Fateor plures fuisse & esse quos sibi elegit deus.
 & in hac uita: & in futura beatos. Verum non mutat
 isti nam humanam: aut fragilitatis me conditionem.
 sed omnes superant moribus uiribus sed altissimi gra,
 quia apostolus querebat, difficultates. Paruula est
 ista foelicium portio, si uniuersum hominum respicias
 genus. Vna mundicie: ut ait aristoteles: nequaquam de-
 signatur estis: quemadmodum astrologi terram hac
 omnem infra puncti ad uniuersum celi ambitum
 esse uident, ita illi quos beatos fatentur, minusq
 star puncti reperientur ad multitudinem caete-
 rorum. Nam qz religioni ducatos attulisti: qui se
 afferant ab omni miseria remotos ob hoc ipm mise-
 ros ducit: q non sentiant miseriam suam. Periculosus
 enim censetur morbus: qui stupida & nil sentientia
 membra reddit. Do tibi multos ex eis esse quos pp
 uitae sanctitatem propter ingeniu, & doctrinam
 nunq miseros appellarem. Religiosos quoque ne-
 cessarios puto ad tuendam & conseruandam fide
 cum plurimum proficiat in populis ad uitia coherce-
 dae: ad uerbo & ex: sint ueluti fidei me propugna-
 culu. Sed in tanto diuersaru gentium conuentu
 tam uaria immensa que hominum turba si bonos &
 malos segreges: si doctos ab indoctis: si sapientibus
 stultos: si disolentibus ignauos: hinc pauci reperiens.

El. in deo beati.

genus Aristot.

Pax uita potio felicitatis

Terra supra puncti ad uniuersum
 celi ambitum.

No. quia isti religiosi uide
 possi pideri miseri.

Religiosi necessarij.

bonos.	Si	Segreges a	similes.
doctos.			indoctos.
Sapientes.			stultos.
Solertes.			ignauos.

Aristot.

quos probare queas. Illinc quos quidem improbes inges
 hominum vulgus occurret ignobile ac superstitiosum:
 quos si uacare uitae miseria opineris. uide nelo-
 ga decipiaris. horum seclusa pars ab reliquorum
 consuetudine fugit consulto multitudinem! que
 inopiam contemnit. frigus fugit. calores euitat: si-
 tum. ac famem et reliqua uitae incommoda dedi-
 nat ob amorem & qui felices an miseri sint. ui-
 derunt ipsi qui nudi nullis contecti uestibus: nulla si-
 mulacrae fucati reddituri sunt in alio orbe suo-
 rum operum roem. Videmus tamen nonnullos ex
 eis ad Romanam curiam accedentes: optimis ex uehi-
 lantia manu sumptus facere: polliceri: ac largiri
 multa. ut possessiones: quibus uitam ducant copio-
 siorem procul ab omni molestia longinquam: qua-
 cumque ratione augeant. Est aliud genus eorum
 qui se appellant mendicantes: quamquam uideamus
 potius alios mendicos reddere ex caeterorum su-
 dore uiuentes: ipsi omnis laboris expertes. Ex his
 sibi nomen quidam obseruantie inlitterunt: qui-
 bus omnibus que felicitas tribui possit. ignoro: hoc
 unum scio maximam partem horum. qui se minores
 appellant. & sibi hoc nomen obseruantie precipue
 usurparunt: ex agrestibus. opificibus. mercenariis de-
 sideriosis esse confectam: quibus non sumenda reli-
 gionis aut uitae sanctitatis: sed laboris declinanda
 praecipua cura fuit. Plebs ampullosa nimium ma-
 gis fastus & ostentationi: quam uere uirtuti dedita. que
 se adeo sanctam putat. adeo immaculatam. adeo uitae

Vere Religiosi

Fide Religiosi

Alii sicut Religiosi

Alii. s. sicut

Mendicantes

Nom. obseruantie
dicunt.

Minores: obseruantie

Agrestibus.

Opificibus.

Mercenariis.

Desideriosis.

Fastus

ostentationi

uere uirtuti

perfecte: ut nihil sibi abesse putent, quo minus boni
 esse videantur. se quidem magni existimant, ceteros
 contemunt adeo superbia elati, adeo inflati
 fastu, ut etiam suo ^{generali} capiti iam multis seculis constituto,
 quinque aduersentur, cum illud suis meritis infe-
 rius videatur, neque dignum, cui debeant parere.
 qua opinionis peruersitate, omnem rerum publicarum
 statum conuelli, atque euertere necesse est. Si quidem
 non semper ad bonos viros: dignitates, magistratus
 officia, imperia deferunt. Opinantur illi uilem ac-
 sordidam uestem, uile indumentum, pedes ligno
 soleatos, demissum ab humeris caput, contortum
 collum, pallidulam faciem, uirtutis esse signa, ac
 sanctitatis. At illa, ut plurimum, solent esse inanis
 glorie irritamenta. Faterer foelices esse illos, si tales
 essent, quales uolunt uideri. sed longe interior ui-
 ta distat, ab ostentatione. Seditiosi quidam, serui-
 entes ambitioni, importuni, maledici etiam in sue
 professionis viros, saepissime deprehenduntur, ut
 nuper perusii accidit in eorum quales capituli cele-
 bratione. huiusmodi tu homines foelices ne anni-
 seros censeas ignoro. Ego autem arbitror omnes illos:
 quorum mores ab eorum institutis discrepant esse
 miserrimos: neque attingere ullam partem foe-
 licitatis, nisi quatenus fallendo, & decipiendo
 populum se foelices putant. Ne autem uidear
 cum hac multinaga gente inane bellum gerere
 & ne eos prouocem ad maledicentiam linguae, si-
 namus illos in sua foelicitatis opinione tabescere.

Se magis existimant.
 ceteros contemunt.
 Superbia elati.
 fastu inflati.

Dignitates.
 Magistratus.
 Officia.
 Imperia.

} non semper deferuntur ad
 bonos viros.

ut plurimum. inanis glorie
 irritamenta.

Seditiosi.
 Importuni.
 Maledici.

} quidam ex eis.

non. qui sint recti iustique.

uile uestis.
 sordida.
 uile indumentum.
 pedes ligno soleatos.
 demissum ab humeris caput.
 contortum collum.
 pallidula facies.

non. qui sunt recti iustique.

non. qui sunt recti iustique.

non. qui sunt recti iustique.

Osti sumus ad

Labores vite
Incommoda
Ligores
pericula
Inoboe
Egritudines

Terentius
Nos sumus ad miseriam natum

Sollicitudo multa felicitas
Dubia
Anxiosa formido illi effundit

Oce paulo subiant

Interiores caliditates
occuli morbi
Vulnera secretiora

no glori
amorem

Probo igitur poggii sententiam: neque eos quos opinaris,
excipio ab hac misera vite huius conditione: perspicio
enim nos illi subditos esse: ealege que ab ipso orbi exor-
ditur singulis nascentibus est data: Osti sumus ut nosti
ad labores vite varios: ad incommoda. langores
pericula: morbos: egritudines: in qua ueluti tempe-
stusosi importunosque maris sint nobis diuersa res
naufragia subeunda. Nulla pntis temporis quies
nulla facultas ocij: nullus acuris uacuis dies datur.
nulla laborum intercapedo: ut plane secundum
Terentij suam affirmare liceat: nos esse ad mise-
riam natos: Tu ipse nosti cosine: quem caeteri bea-
tum putant: hoc etatis longo curricula, que te
cogitationes: cure: molestie: perturbationes: ani-
mi conculant, que tibi detur: ad quiete uacatio:
quanto tempore tibi uiuas. Nesciunt aliq sit sol-
licita magis tutela felicitatis: q dubia, q an-
xia illius conseruande formido: Ignorat popu-
lus quantum in re. pu. possit inuidia: quantum sit
uirtutis odium apud multos: quanta emulatio ipso-
rum: Externa plebs conspiciat: quae magna ex parte sit
speciosa: chentelas: uestes apparatus domesticos
Lauream suppellectile: argenteam mensam, lon-
gum seruientiu agme. ad que omnes ore patulo
inhiant: tanq in his sit felicitas constituta: Sed
non uident neque conspiciunt interiores cal-
iditates: occuli morbi: & vulnera secretiora: quae
animum miserum reddunt: atque infeliciem: Rho-
manus ille ciuis cum repudiasset uxores multas

Lex dicit de ipso
Ex odio sigli nati

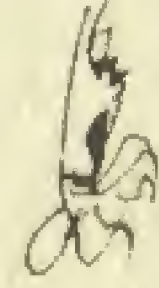
Nulla pntis
Temporis

Cogitationes
Cure
Molestie
Perturbationes

In re. pu.
inuidia
emulatio

Chentelas
Vestis
Apparatus
Suppellectile
Argentum
Mensa
Agmen serui

No. hystoria
facto

id factum: q̄ feminiam pulchram honestam probam ut
videbatur ab eo dimissam / culpantibus accusarent
on̄so: quem in pedibus gestabat: calceos petiuit nūq̄
is apertis eis & pulcherrime videret. Ammuentibus illis. At
solus inquit novi: quia me pedis parte premit. Sic
est profecto: non sunt omnibus eorū qui beatiputant
nota: tum animi citatrices: tum molestiores cure
tum mentis perturbati motus: qui corda illorum
tanq̄ uultureſ titi reorū exedunt incontinū cru-
ciatum. Tum cosinus Scio inquit Mathee. pluribus
difficultatibus esse implicitam vitam nr̄am: ut que
semper defatigetur certamine uiciorū. Scio difficil-
limum esse ratione superare fortunā: animique
gravitate & sapientia repellere angores: ac mole-
stias imminentes. Sed novi etiam viros sapientes
nunq̄ miseros ēē. quippe cum uirtus nullam socie-
tatem coeat cum miseria. Sed eam procul abigi-
at ac repellat. Multas affert huius uitę molestias:
atque impedimenta / & cum uitijs concertationes
de quibus continuo oppugnaremur. Vexantur ut
aut homines pluribus: tum animi tum corporis egi-
tudinibus: quibus maiori ex parte nr̄a imbecillitas cedit.
Vex non natura sed uitio nr̄o: & morum perversitate
omnis huiusmodi miseria est contracta: ut nō mi-
rum sit quorundam male institutam naturam
sue miserie causam exitisse. Quare paucorū cul-
pa non uidetur mihi ad commune genus hominū
referenda. Haec cum dicta essent tum mathaeus
probatum mihi sane inquit poggijs sententia: & tua orō

Anima Curat
Cura molestior
Mens moris

.Cos.

Vita nra iustitia difficultatibus

Difficultas supra fortunam

Viri Sapientes

Sed nra uirtus Societas
in miseria

Vexat hanc

Vita 7 moris perversitate
ut nra iustitia: nra nra

.Math.

cosine uidetur satis facile refelli posse. Dicitur enim.
 est prius: non propterea tolli communes erumnas
 quoniam pauci ab hoc genere seligi possent: apud
 quos nulla infelicitas aut miseria refedit. Do-
 num ingens: certe id dei fuit si qui hanc imbecil-
 litatem humanam cum uirtute uicerunt. sed ut elo-
 quar quod sentio: sedem, ac fundamentum uitae
 mortaliū existimo miseriam esse eamque longius
 euagari: ac radices suas altius fixisse quam multi for-
 san opinentur. de qua si libet: addam pauca supe-
 rioribus: quae in hanc sententiam quadrare pos-
 se uideantur. Placet inquit cosmus: et huius diei
 reliquum his sermonibus transigi malo quam uerbis mul-
 torum: qui mihi sunt sane saepius propter eorum
 importunitatem molesti. Incipiamus a leuiori-
 bus: matheus inquit: ut postmodum ea quae maio-
 ra uidentur aggrediamur. Primum uero ut te-
 niora, pauca agantur, consideremus statim me-
 in qua huius miserie maxima reperientur argu-
 menta, imbecillitatem, ac uarietatem: infantia
 pueritia: pubertas: adolescentia: nonne cum stulti-
 cia lasciuia impudentia, incontinentia redun-
 dent, sunt miseria plene: quid harum aetatum
 uita differt ab eternis: nullo consilio, nulla discre-
 tione: nulla prudentia utuntur. Quamuis illi di-
 sensibus, uariis subiecti passionibus: et animo denique
 ut haud procul distent ab insania: harum aetatum
 ineptias: ludos: lasciuias: praecordia: mores: toros
 uarios: appetitus: libidinem ipsi met paulum aetate

Cos.

Matth.

Stulticia
 Lasciuia
 Impudentia
 Incontinentia

Insania

In hac sententia
 deare possit
 - huius diei reliquum

Teniora

Varietas pro
 infantia
 pueritia
 pubertate
 Adolescentia

Ineptias
 Ludos
 Lasciuias
 Praecordia
 Mores
 Toros
 Appetitus
 Libidinem

firmati admirantur & damnant. Pudet eorum meministi:
que superioribus omnis aetas imbecilla permisit. eusmodi
etates, nature ipsius, utas, marcos: & debiles. cum nul-
lus rei usus fuit infima miseria versari existimamus.

Recensebit, quae diximus, notiora sunt. In more & vita
adolescentum: quorum etas rationis ignara ut pluri-
mum intus demersa iacet. Scis eos voluptatum ma-
larumque cupiditatum sectatores, recta consilia &
monitores aspernari. Scis eos ad omne facinus: &
turpitudinem promptos: prodigos: sumptuosos: super-
bos: Lascivos contumeliosos. Plurima sunt illius
effervescentis etatis vitia: quae in omne malum faci-
nus erumpant. Virorum aetas diversis studiis di-
stracta impellit animum ad pecuniam cumulanda:
ad ambitionem: clientelas: honores: magistratus
imperia: gloriae cupiditatem: quas propter res me-
te sunt semper varia: instabili: inquieta anxia:
novas res appetentes: tum invidia: tum emula-
tione vexantur: ut eorum vita nihil differre
videat: ab illius inquiete: qui apud inferos con-
tinua rote volutatione torquetur. Que senum
sit foelicitas: iam ipse nosti: qui eius damna ex-
periris. Multa inquit Horatius senem circumveni-
unt incommoda: plurimaeque illam circumstant
imbecillitates: queruli enim sunt: diffideli: morosi:
timidi: ut qui credant omnia sibi elementa de-
futura. Excusat Marcus tullius Senectutem: neque
eius incommoda tribuit aetati: sed hominum
culpe: propter antea exactam vitam: tamen paucos in-

manus & debiles.

Vir
Mores } Adolescentia

Scitiorum voluptatum
Recta consilia & monitores aspernari
Ad se facinus prompti
prodigi
Sumptuosi
Superbi
Lascivi
Contumeliosi

Adolescentia

pecunia cumulanda
Ambitionem
Clientelas
honores
magistratus
imperia
Cupiditatem glorie
+ po. pena apud inferos

Senectus

ut plurima

effervescentis aetatis

Virorum aetatis

Senum aetatis

Horatius

M. Tullius

Terentius

Vixit sollicitus

oburgat

Cicero

tot seculis tolerabiles affert senes: quos si reliqua
cessarent omnia / morbi tamen / & corporis do-
bilitas: quibus illa aetas afficitur redderet miser-
rimos. R. ede Terentius n. scripsit: ipam Senectu-
tem morbu esse. Deceptos praeterea, quoru mi-
seria nota e: ut reliquias postponam huius aetatis
difficultates / vita certe illorum, infinitis pene
confecta molestiis: tam suis odio est, q. alienis: ut
solum doloris & laboris particeps esse videat. con-
temptu est praeterea omnibus: propter multos illius
aetatis defectus: Vis scire omnes vitae gradus
nobis, tanq. miseros, improbari? puer infantium
neptias contemnit, Adolescentis aspernatur puero-
rum ludos: A viris adulescentulum studia culpa-
tur: quibus aucupandi venandi que exercitum
& effusi sumptus: sic patrimoniorum calamitas
habentur virtutis loco. Senes viros annos ut so-
litos, inquietos rebusque superuacuos de-
ditos ut iuveniendi insanos redargunt. Deceptus
obiurgat senem: ipse eodem modo pressus: veluti pre-
termodum curiosum & sollicitum futuri. Singuli
anni superiores virum decrepitum ut stolidum
ac repuerescentem: nullique rei utile derident.
Ita nulla vitae pars / si communem spectes naturae
conditionem / cum quolibet merito reprehendi
possit / miseria caret: Siquidem nosmetipsi, omis
illius partes: velut reru ignoras: atque infelices
accusamus: tam contrariis inter se studiis cer-
tantes. Ipe cicero in Tusculanis suis disputationibus

Decepiunt

Infantia neptis

Puerorum ludos

Adulescentulum studia

Aucupatorem

Enormis sumptus

memoriae calamitas

Senem curiosum

Sollicitum futuri

Decepiunt

Repuerescentem

Nullum

Utta

misera caret

Am

adulterio meo.

Amplio 5

Exot
Liberos
Feat
gintoz
Airoz

Cancerati.

Sententia periculi.

Tobi
Infiniti.
Varij.
graves.
crebri.
Infesti.

Vitia animae.

Arcus. Thiestel. & c.

fratres cedes.

Bella civilia.

plurima
custodia it
hostes
fratres
parentes filios

Viri
uxores
uxores
viri

De Amore.

quibusdam cancer attulit vitae finem. Multi ad
Senectutē extremā usque perducti etatem tam
longinquam quāq; detestantur appetentes mortem.
Quid morbos infinitos fere, recenseam: quibus huma-
num genus subicitur: q̄ varij: q̄ graves: q̄ crebri: q̄ infe-
sti nos invadant: te ipsum testem cito: cui podagra
fuit diutius molesta: Plures oculorū lippitudine:
multi stomaci: laterumque dolore afficiuntur. Pau-
cos usque ad senium bona valetudo comitatur.
Sexcenta sunt corporū morū damna, quibus
ad miseriam perducimur. his adipe animae vitia:
quae plura sunt, & multo q̄ corporū praeiosiora.
Vides hominū discordijs. litigijs. querelis. discordijs: co-
trouersijs mentes nostras ad mutua odia compelli.
Vides quanta sit vindictae libido: et ad quae faci-
nora mortales quondam excitantur. lege antiq̄s
tragedias atreum, thiestem, Medeam, fraternas
cedes: & bella civilia. Lege ovidij suam: nō hospes
ab hospite tutus: non socer a genere. fratrum con-
cordia rara est. Scimus filios parentum iussu paren-
tes filiorum crudelitate: fratres insidijs fratrum
regnandi gratia necatos. Legimus viros ab ux-
oribus interfectos: feminas virorū praecepto inter-
emptas: Maternae crudelitatis infilios: & item filo-
rum sceleris in matres testes sunt multorū facinora
nota nobis. Quapropter totius orbis una eet trage-
dia conficienda: ad exprimendam communē hanc
humani gēis calamitatē. Quid loquar de amore
re admodum mortalibus necessaria? non ne multos

lippitudo oculorū
dolor
Stomach
Lata

discordia
Litigij
querelle
discordijs
Controuersijs
odia
vindictae

parentes
filij

aut oio.

aut omnino perdidit: aut varijs damnis atque an-
goribus affixit. Reperti sunt olim quibus amoris
Leander. impatentia attulerit eam mortis. Leandri cae-
terorumque fabulas omittamus: quidam nro se-
culo cum desiderium amate nequirit diutius fer-

re: ante fores eius laqueos se suspendit. Multa co-
git amor perpeti: cuius subditi arbitrio summa
miseria versant. Invidia vero & emulatio qm-
tos: & fortunis: & vita euerterit satis constat.

Ingenis malum, & late in Regum principu: & tyrannorum
praesertim domialijs diffusum: quos apud quid possit
linor: quidne detractio: quid emulatio: quid ca-
lumnia: invidie ancille pestifere: illorum docet
caus: quos dominantium libido prostravit. Missos
facio barbaros: a quibus innumera crudelitatis
exempla: ab invidiis profecta reperimus. Apud
nos quoque infinitas pone strages: hominum excel-
lentium invidia edidit. Seranum legistis orbis
alterum: fere principem: Tiberij claudij absentis
inico edicto laceratum. Adriani imperatorem
ad caetera principem humanum: ac sapientem: adeo
fidem prebuisse detractoribus tradunt: ut mitos
quos ad summum prouexerat: ad leuem calumnia-
torum auram: de statu rerum: incognita causa
deiceret. Valentis: ac valentiani tanta inuidia
fuit: ut ad paruas suspensiones ab invidijs excitatus.
Stragem quandam virorum excellentium inuexit.
quapropter non imperio eorum: sed crudelis ac
nepharia carnisicina potuit extirari. No receseo

impatentia amoris attulerit eam mortis.

Amul qm Tulpidus se.

No.

Linor.
Detractio.
Emulatio.
Calumnia.

Ancille pestifere
invidie.

Seranus: edicto Tiberij Laceratus.

Adrianus Imperator.

Valentis Imperatoris
inuidia.

Tiberius.

Nero.

C. Caligula.

Vitellius.

Domitianus.

Antoninus.

Crudeles.

Timor.

NO.

Sallustius.

Tullius.

Luxuria.

Multiplex.

que alter Tiberius: que Nero: que C. Caligula: quae
Vitellius Domitianus: Antoninus Geta: reliquique cru-
delitate insignes. Non imperatores sed lamiste: & ho-
minum portenta, aduersus innocentiam inuidie, &
delatorum culpa patrarunt. Longam enim orationem
requirerent: hoc certe notissimum est: multos ob ali-
quam tyrannorum ac principum ab inuidis inue-
nitur suspicionem: et culeo distentos: varioque tormen-
torum genere cruciatis doloris impaerentia mor-
tem uitae pretulisse. Nihil est homini periculosius: quam
principis malivolentia: non enim desinit qua cepit: sed
mala facinora prioribus accumulatur: ut recte videatur
egisse: nam quem odisse cepit: perire expedit: neque
ullus uenie aut innocentie datur locus: ut miser-
rima sit eorum uitae condicio: quos maiorum libi-
dini obnoxios fortuna fecit. Praestantibus certe uir-
tute uiris maxime timendi sunt reges: quibus
ut inquit Sallustius: quae mali sunt suspiciosiores: uide-
ris igitur: quanta mala, secum porret inuidia:
quae sit perniciosa, quae fallax: quae multos tradiderit ne-
ci. Efficiam profecto Tullius inquit: ut intelligatis
homini nihil tam timendum esse quam inuidiam: oc-
culte enim fallit: surrepit in aures hominum beniuo-
lentie significatione: sed uocit audientes in alios
pruicem: cum maior hominum pars aures patulas
calumniatoribus prebeat. Quid loquar de luxuria:
quot homines pessum dedit: ea cum multiplex sit
multorum cum prebuit in aliorum: que enuare diffi-
cile est: sed in usu sunt quotidiano: ante oculos exposita:

Avaritia

Huic qui indulgent: amprocul absint a ratione: vi-
dent esse miserrimi: Periculosius malum censetur
avaritia: que q̄ multos occupet mortales, ipsi quot
tidie perspicimus. hoc vere uideor posse dicere: +
Nullum esse vitium execrabilius avaritia: nullum de-
terius: nullum qm̄ hominū perniciosius: de quo qm̄ }
est alio in loco a me disputatum diligentius: non }
erolongior n̄ eius nequitia recensenda: qui tñ
eo morbo tenent: miseram: & deo odibilem uitae
conditionem ducunt. Transfert .H. homines tanq̄
circes pocula, in portenta perniciosissima: cum nihil
tam sit contra communem, ad quā tuēdam nati
sumus utilitatē: nihil tam contra nām q̄ avaritia.
Quid referam rem nefandam: qua mentes ho-
minū maxime perturbant: iram: que nulli
rationi parens: quo furor eius ducit: profuscitur:
Siquis eius perniciem immanitatemque: & ueluti
subitamprocellam: ac perniciosam uelit inspicere:
legat senecę libros: quos de ira conscripsit. Intelliget
certe, quantamperniciem, generi mortalium id-
uitium: cui qui subditus ē: nil adementi distat
importarit. Ob eam cām non solum singulos homines,
sed urbes quoque, & gentem uniuersam, ire atro-
citate reperit deletas: hanc insaniam mentis pertur-
bationē: quis non recte dixerit, & execrandam,
& miseram esse? non enim tantum quos occupauit:
reddit miseros: sed eos insuper quos aduersus per-
misit sua frena licentie. Multi describuntur a ci-
cerone nro animorum morbo ac perturbationes:

No.

Miseria & deo odibilis uita gdiro

Seneca

homines
urbes
gentem

deletas

Cicero

libido: letitia: metu:
egritudo:

Tullius.

Egritudo spiritus
probatior animi.

que hanc mentem fragilem conditione summa mi-
seria circūvallat amplexantur. Nemo est quin
libidine: aut letitia: aut metu: aut egritudine:
aut alio morbo animi adverso rationi detineatur.
At vero quibuscumque aliqua perturbatione afficitur,
de eas recipiat necesse est: que sunt illi contigue atque
annexe. quod si ita est: quis potest hac naturae co-
ditione natus ut aliam subiiciatur perturbationi:
esse non miser. Videte quid tullius in tertio tuscula-
narum disputet libro: Aut. n. nisi egritudine exui-
mus: sic ut abiciamus: miseria carere non possumus.
Præterea si perturbationes animi: quas appellat
morbos in omnes: præterquam insipientes: ut ait: cadunt:
et in quos descendunt: insanos reddunt: nullus
autem eiusmodi sapiens: adhuc est repertus: re-
linquuntur omnes: qui non sunt sapientes: insanos
ac miseros esse. Hi. n. sanis dicuntur: quorum mens
nullo motu: quasi morbo sit perturbata. Sed hos
nullos reperies. Ergo miseri sunt omnes necesse est.
Illa quoque eiusdem egregia est sententia: nisi sa-
natus animus sit: quod sine philosophia fieri non
possit: nullum fore miseriarum finem. Sed magis
palam est imbecillitate: nullos a philosophia: ut sanen-
tur querere: igitur miseri omnes sunt extimandi.
Verum ita nostra hec miseria eminere videtur
et ab omnibus conspici: ut nulla philosophia ad hoc
probandum opus exstat: quotidiana vita absque
ulla ratione nos admonet: mille vivendi di-
scrimina quibus subiicimur pre se ferre: qualis quæritur

forma q̄ misera sit imbecillitas conditionis humane.
Adsumt ceteris hominū uarie. Palam est quoque
praeter illa que retulimus: quot gula & uenter,
quot aeris intemperies: quot morbi ademeritū
rapiant: quot a bestijs tum feris tum cicuribus pi-
cula nobis immineant: quot tendicula mortis
nobis casus uarij moliantur. Nostra omnia breuia
sunt: incerta: caduca. Nihil tam fallax ē. q̄ hūa-
na uita: nihil tam imbecille: nihil tam laborio-
sum: ^{humana uita} quam senecta nomine acceptum imputat
nisi conditionis illius inscīs daretur: ut in x.
enapides illam sententiam, optimum uideatū
hōmīni esse: primum non nasci: proximum cito mori:
cū uersus a Tullio. describuntur. Nam nos de-
cebat: ceteris celebrantibz domū lugere: ubi esset aliquis in luce
editus: humane uitae uarie reputantes mala. At qui labo-
res morte finisset grauis hunc omnes amicos laude & leti-
tia exequi. Ecce huius poete sententia testis est: Lugē-
dum esse uitā: mortem uero exoptandā. Et quidem recte
ut opinor sensit. Tot. n. rerum casibus: tot fortunae
telis: tot periculis: tot uarietatibus temporū addicti
sumus: uo durissima nobis uideat data conditio in-
firmis. Non enim solum praesentibus affligimur malis
sed multo magis futurorū expectatione: incerti quod
temporis uitae rō: q̄ plurimum exedit mentē nrā
dubiam & incertam. q̄n. quō. quā lege sit ex hac ui-
ta migrandum. Lata quidem atque improvisa
data est: & multiplex ad interitū uia: unus tan-
tum in lucem ueniendi aditus. Recense oro diuersa.

gula
q̄ uenter
q̄ morbi
} est. imbecillitas hūi.

Tum feris tum cicuribus

No.

Nra oia	breuia
	incerta
	caduca

Lugendum uita mortem exoptanda

Tot

reus casus	aduersum
fortuna telis	
periculis uariis	

quāto
quō mō
quā lege
} sit ex hac uita
migrandum

Lata uia ad interitū
unus aditus ad nascentem

Adsumt ceteris
Gula

Enapides

p. 101
 Tere
 dist. m. 1
 Veroy
 Imbrui
 Tip. p. m.
 ignis
 Fulm. m.
 Agg. m. m.
 p. m. m.

Satis superque satis.

Pogf.

No. de inundatōe q. p. m. m.
 A. m. m.

Burgum Campi.

Vall. A. m. m.

maris: terraeque pericula: ventorum: imbrui: tempe-
 statum: ignis fulminum disformia: aquarum inun-
 dationes: quibus vita nostra ad incertum finem rapi-
 tur: nunc uno periculo: nunc altero: ad exitum de-
 ducta: Singulis diebus nova diuersaque funera
 conspiciamus: ut hec sola rerum eiusmodi cogitatio
 satis superque satis videatur ad nos continua mi-
 seriam torquendos: Tum ego possum testis inq. esse
 multarum calamitatum: quas ipse partim conspe-
 xi: partim audiui: tum igne: tum incremento
 imbrui illatas: ut etiam aqua: & reliqua ele-
 menta sint nobis extimescenda. Vidi ego cum
 ex britania redire: maranum opidum ingens ac
 opulentum in finibus italicae circa Alpes positum: subi-
 ta in fluminis quod inopinato excreuerat in-
 undatione: maxima ex parte cum incolis adeo
 deletum: ut nulla edificiorum vestigia superesset.
 Nostra insuper aetate: ut propinqua: licet parua:
 sed ad representandam quam dico miseriam
 accommodata: referamus: plures domus eius fuisse
 quam burgi campi nominant: fluminis prope de-
 currentis impetu: noctu obrute: cum familiaribus
 solo tenus dissipate sunt. Mentiri cum puerulus
 essem: plura defunctorum corpora demersa limo
 in valle arni superiori fuisse reperta. Infan-
 tem quoque unum in cuius delatum: qui fame in-
 terierat repertum. Res deflenda profecto: &
 que regionis nostrae a colere ad luctum: & moestitiam
 commoueret. Miserrimum sane videbatur: tot viros

Cum puerulus essem

In Britannia
 In flumine
 mare fluit et
 refluit bis in die.

mulierum adolescentum cadavera partim a feris
 partim ab aribus laniata in fluminibus litore jacere
 semisepulta, ita exesa ut non facile internoscerent.
 Cum esset in Britannia miserabilem antea causam
 fuisse cognovi in parte mari propinqua. Cuius promi-
 cie que flandria appellatur fluit bis in die, ac
 refluit mare, et in parvis fluminibus sexaginta ferme
 infra terram miliaribus adeo exuberante aqua
 ut maioribus navigiis navigabiles fiant.

Maris incrementum ne extra fluminis alueum
 evagetur aggeribus incole continent. Altius. H.
 q̄ terra multo excrevit mare ut nisi aggeres
 obstarent, maris in regione huius non possent
 paludibus occupate. Accidit vero ut palcos an-
 tea q̄ in Britanniam proficiscerer annis ventoma-
 ritimum fluxum impellente aquarum in desie-
 do aggere, omnis ad multa milia passuum vi-
 cina regio suffocaretur. Multaq; hominum mi-
 lia cum nullum daretur refugium, omni ope perire iteriret.

Qua ex causa diutius eadem deserta cultoribus per-
 mansit: quid calamitosius, quid miserius accide-
 potuit: q̄ in tam repentinam, tam improvisam,
 tam flebilem mortem incidisse tot hominum milia!

Cum neque parens filijs, neque filij parentibus aux-
 esse possent. Constat igitur cum sit nobis aqua
 adiuuctum necessaria, tamen multis proutem-
 pestamque importasse. Nihil nobis igne saluta-
 rius natura concessit, at huius quandoque in no-
 stram calamitatem versus multam cum prebuit

Tam	Improvissimam	{	morem indicere
	Reperimus		
	Flebilem		

Ignis salutem

Nr. 8 mltig mndlich.
besides

Opfer in 2ten

miseriarū. Paucos antea annis. vrbs basilea nobilissimam in xta rhenum posita ut antiquiora postponā maiori nobiliorique ex parte incendio cōflagavit. Vidi ego illac iter faciens adhuc vrbs illius fumantia edificia & domos in aneres versas: oppidum inferioris alamanie. cuius nom non obtinuit: ad id aliquando iter faciens conplexi egregium: ac splendidum in medio laevis edificatum, ad quod per longissimos aditus ligneos pontes una estate ignis absumpsit: quo incendio multi varij generis perierunt.

Indio flageolet

— selbst geben —

Nocturno quoque igne in urbe gebenna tempo-
re Martini quinti summi pontificis plurime gre-
gæque domus exuste sunt. ipsi idcirco spexi-
mus rem usque miseram, & fletu dignam. hu-
ius ignis calamitas adeo multos evertit bonis
ut postmodum vita inopi ac misera vita degere
sint coacti. Animadunca singula spirando, aere
ac respirando vivit: quo sublato, & vita omnis
sublata est. hic tanq[ua]m vitæ mortalium minister
adeo est utilis: adeo necessarius: ut facilius cae-
teris elementis, q[uam] aere cureamus. At is per sæ-
pe nobis fit perniciosissimus: cum, aut famem,
aut pestem, aut morbos, aut varias tempestates
quibus inopia afficimur, illius intemperies impo-
tet. Terra, que nra dñi nri, omnia nobis adiutu-
cultumque corporis necessaria, sumministrat.
At ex eadem terremotus, venena, ferru[m] prodeunt:
quo plures q[uam] ulla peste reliqua occubuerunt.

Mar 29 1894

of Ave.

de Tm m
neph.

Insuper et de his quibus
 f. 100.
 p. 100.
 m. 100.
 t. 100.

Ex Libris { Tercentum
Annorum
firmum

Cognit etiam multa in nostram perniciem prompta.
ut plus detrimenti quandoque q̄ commodi affer-
re videatur. q̄ misera igitur humane conditio
nitae est hūda: cum elementa nra nobiscū bellū gerāt.

Immo: & securo si potes animo: futuras ut praesentes taceā/
miserias non ex paucitas: cum ea, que ad salutē nram
fabricata sunt: cernas indiscrimen p̄nitēq; cōverti.

Improvisa nos innadunt mala, sic grana quandoque:
ut summa nos miseria lacerent, etiam remittentes.
quid inopinatus dudum: contingere potuit homi-
ni praediuiti, ac decrepito: q̄ mors filij repenti-
na: qui aucupio intentus ictus fulmine expiravit.

Uniuersa ciuitas tam infortunem nobilis adolescentis
casum, & miseri senis luctum, squaloreq; deplorauit.

Inpretura patrij soli que parua ē undetū hominē
hac estate fulminis ardor absumpsit. Ad quindeci
preterea homines propinquos in locis simili fulguris
incendio adusti: Quid ē igitur dubitandum,

quin hec nra tam fragilis tam tenui robore pēdens
uita, tot tempestatibus: tot diuis casibus adducta,
sit misera extimanda. Adde q̄ si libet fraudes

hominū: furta: latrocinia: belluarū impetus: uene-
nae serpentū morsus: quibus multi periere: Audi-

ui etate nra quendam paruulū religiosum ma-
tutinis officiis intentū araneae neotatum morfu.

napulia paruula aialia araneis finitima: quas
tarantolas uulgo dicunt, dispersa p̄ agros si quē
momorderint, in insania uertūt. Singula se-
rarum gnā ad exitum nram parata uident.

Impulsu
grana } mala nos innadunt

Luctu squalore deplorauit.

Tam diuis casibus adducta
fraudes hominū.
furta.
latrocinia.
belluarū impetus.
venena.
serpentū morsus.

Fulmen

In paruulo

q̄d. p
ep̄ylogus

morsus araneae

Apulia
Tarantola

Vrsi.
Leones.
Apes.
Lupi.
Serpentes.

Canes rabidi.
boni.

Equi.

Calor.
frigus.

Siccitas.
humiditas.

Constantia.

Neque
{ glisio uirga
{ pance pator

In Tuscia.

Laqueo finitur dies.

Atticus Ciceronis
filius.

Vrsos: Leones: apes: Lupos: serpentū genus: in mīm
interitum conspiciat credas: Quid nobis tam
familiare: q̄ canes: At eorum rabidos morsus
non nullos necasse uidi: bonos: q̄ tam utile: tam
mansuetū uidetur aīal: cornibus intulerūt plu-
ribus mortem: Ab equis insuper quod est genus
utilimū nobis interitus imminet: Nullum est tā
mansuetum: tam pacatum aīal: ut nō ab eo
aliqua pestis redundet: Calor. frigus. Siccitas
humiditas: multis exitium uitae intulerunt:
Constantie nuper: ubi gñale conciliū erat: hominē
intemperie frigoris mortuū: equo insidentē in-
publicam hospitū delatum conspeximus: ita stā-
tem ut uiuus uideretur: Obriguerant mēbra
singula adeo: ut corpus equo in hospitū deue-
heretur: quosdam praeterea audiuimus in
eius regionibus simili morte perisse: q̄ multa iū
ex pene infinita nobis uitae discrimina immi-
neant conspicias: que neque ullo consilio uitare
neque precauere prudentia: neque usu decli-
nare dat: celum: terra: aqua: aer: ignis: homines:
paupertas: bellus: animorum uarie perturbatioes }
nobis uitae miseriam moluunt: harū rerum
molestiis quassati: quidam etiā in patria mei
ortus: quos noui: adeo illarum impatiētes fuerūt:
ut uitae tecto laqueo finiorint dies suos: satius
ducentes semel mori: q̄ tot perpeti uitae diffi-
cultates: Legisti Atticum: Ciceronis familiarem
morbi grauitate ptesum: die quinto postq̄ cibo spōte

Es.
eq̄ insidentem.

Obriguerunt.

Epilogus.

fron. m. m. m.

sua abstinuit: finisse vitam. Multi praeterea dnr
huius vitae incommoda morte uoluta, effugisse:
se: de quoru calamitate qd dubitet: cum intelli-
gat mortem illos uiuendi molestie pretulisse.

Quanti uero hec vitae, quam tanti facimus, sit ex-
amanda: aduertat qui uoluerit ciceronis ex-
pla que posuit in primo tusculanaru questionu.

Cicero.

libro. Refert. n. ut nostis, cleobolum & bionotum
argue sacerdotis filios, cum mrem curru, cui ipsi mo-
re iumentis subierant, ad sacrificium duxissent,
atq; illa precata deum esset, ut id filiis propie-
tate premium redderet, quod maxime homi-
ni dari possit, cum mre postmoim epulatos: ai
somno se dedissent / mane mortuos esse reptos:

Simili precatione Trifoniu & agamede: qui te-
plum appollini edificauerant. uos scribit: Nam
cum a deo pro mercede petisset id: quod esset ho-
mini optimu, idque appollo se prebituru respodis-
set / post eius diei tertium mortuos iumentos esse:

q praecleara est igitur q optanda huius vitae ro:
cum mors premij, laboris, pietatis loco, tanq uita
potior, sit condonata. Nulli dubiu igitur esse pot
miseram esse hanc uite conditione: cui mors
tanq munus praecipuu praefertur. Nemo e mo-
talif: ut ipse refert cicero, quem no attingat do-
lor: morbusque: que si uera est sma, que int
morbos: ac dolorem, uita eximanda est. profecto
misera, atque infelix. At dices plures illam
equo animo / constantiq perpeffos: Sed q pauci eiusmoi

Exempl. Ciceronis.

Cleobolus } Argus filij.
Bionotus }

pmu q maxime homini
dari potest. mort.
optimuq.

Trifonius. Agamedes. templu Apollinis
edificauerunt.

Mors munus praecipuum.

Vita ita morbos. misa infelix
dolore.

arg. m. m. m.

dolor

nober

Inopia

Orbitas

Exiliu

vita immoda

Seneca

10.

Col.

pag.

mites a re dim

patientia praediti fuerint: omitto: Saepe doloru
ac morborum vexationes maximas esse: que
nras mentes a ratione dimoveant. Saepe illas
matamita ac fomenta, esse miseriaru: quibus
si inopiam, si orbitate: si exiliu, si reliqua vitae
quae plurima sunt, incommoda addideris: ac
cumulata omni ex parte vitae miseria videri.
Omnis seneca inquit: vita supplicium e: sed ubi
suppliciu: ibi & miseria humane conditionis exi-
stere concedenda. quibus rebus perspicui esse
censeo, verissimam videri debere sententiam mea.
Cum cognosceret quid nobiscum aliqua ex parte conve-
nire possim inquit: non tam hanc vitae miseria
tantum veru nature: & humane infirmitati
quam culpe nre ascribendam puto. Vbi enim
nre imbecillitatis nos obliuio cepit: ubi fortunae
varietatis: ubi cuius: ubi temporis incerti no uel
immente: in longum duratura eum mente atq
animo completuntur anobis. Consilia nra tra-
ducimus infuturu tempus: & longissimam veru
seriem: cogitatione ordinamus. cum interu aut
diuersa ualutudo: aut mors improvisa: aut fortu-
nae nra consilia: dissipantis impetus: inanes nostras
abrumpit cogitationes: tum curas in cassum susce-
ptas culpanus: tum mala nra sentimus: tum adad-
uertimus nimis nos fauore fortune confisos. tu
cognoscimus nos metipos prouocasse miseria nro-
stram. Tunc ego multa super sunt iniqua: que copiosius
dici posse uidentur ad meam hanc sententiam con-

probanda. Sed cum sit hora diei tardiuscula, ne for- han diei tardiuscula
san sermonis prolixitate tua ualitudo ledat, in cra-
stinu si placet uidetur reliqua disputatio differenda:
cum & plus otij futurum sit: & tibi magis accommoda-
tu. Placet inquit cosinus diem crastinu post meridia- die crastinu post meridia
nu constitui relique disceptationi nostre. Nam lo-
quendo iam defessi sumus. cras erimus parationes:
his ductis recessimus eo consilio: ut postredie reuerterem.

Col.

Superiori libro: in quo de misera conditione huma-
ne pro facultate ingenii a nobis est disputatum.
Princeps optime Sigismunde: & hunc secundum adif-
cimus: ut et exemplis grauioribus: & rerum praeteri-
tarum memoria lucido fiat nostra sententia. Qua in re
a legentibus peto: ut cum nihil uideatur utilius quam hanc
fragilem communemque uitae nostrae legem omnibus no-
tam esse: quo magis cupiditas hominum ab inani rerum
fortuitarum appetitu deterreat: hoc meum differē-
di munus non ad ostentationem aliquam: sed ad me-
tis exercitationem a me susceptum esse arbitrentur.
Satius enim existimari hoc paruum temporis ^{quod} uacuum
a negotiis datur: consumere in rebus laude dignis:
quam inerti otio ignauoque conterere: simul et ex-
tabuntur aliqui forsitan ad hanc scribendi rationem:
uberius: ac doctius pertractandam: quod quidem
multum conferre arbitror doctorum hominum stu-
dij ac disciplinae. Nullius quippe uel philosophiae
uel alterius optime artis tanta progressio facta eet:
nisi priores scriptores suis inuentis: & se reprehen-
dendi: & melius sentiendi materia posteris prae-
bisset. Hac ego ductus fiducia: reuertor ad no-
stram disputationem: nequa si quid profecero: locu-
dum erit: non omnino me oleum: & opera perdidisse:
sin uero minus contentus ero: citius in hoc scribe-
di negotio frustra me fuisse uersatum: quam per de-
siderium tacuisse. Te uero Sigismunde oro: obtestor

pro facultate ingenij.

inerti } otio
ignauo }

quod per desiderium tacuisse.

oro obtestor

Malinoli.
Inuidi.

Math.

Cos.

Pog.
Cos.

Opulētos.
Suffraginatos.
Benignos.

pr. { diuitias
opel
dignitates
Auctoritates

ut cum ad rei militaris scientiā addideris more pri-
scorū principum militariū rerū studia & doctri-
nā hanc nostram disputationē / si qui forsan i eam ma-
linoli inuidique impetum facere conarentur / tuendā
superias auctoritate tua: quo facilius audentiusq;
explicitare possimus ea que uidentur superioribus adij-
cienda. Cum igitur postredie Matheus egoq; sup̄to
cibo ut erat institutum ad cosmum rediremus.
post priora salutatiōis uerba / adfirmus Mathaeus
inquit ut diligentius ~~h~~ hesternā questio absoluat.
Visum ē n. mihi nescio quid superfluisse disputationi
nr̄e: cuius finiende facultatem tum breuitas tem-
poris abstulit: tum rō ualitudinis tuae. Percom-
mode aduenistis cosmum ait. Nam & mihi otū
ē adloquendū & quaedam quae hesternā die
praetermissa sūt meae opinioni uidentur adijciē-
da. Quae nam sunt haec inquit quae nouiter
excoquisti. Oblitus sum inquit heri non nullos
addere ijs: quos putabam esse foelices. Pontifices
cardinales: ecclesiasticosque antistites. virosque omnes
qui christi militiam sequuntur: hos dico opulentos.
ac bene suffraginatos: qui se non solum beatos
sed beatissimos opinantur. Deriderent hi sane
hanc tuam sententiam cum censeantur ab omni mi-
seriam suspicione uacui: nemoque ambigat
eos omni uiuendi molestia carere. Quid enī
abest ijs ex ijs: quae sunt hominibus desideranda.
Nam praeter opes diuites dignitates summā qua
frunt auctoritatem praesunt caeteris mortalib;

p̄comode.

p̄ntifex.
Cardinales.
Antistites.

quod dulcissimum habetur: ac dominant. eas
u^o fortunas possident: quas nullus cuius nulla ma-
ior uis queat eripere: Namque deo donata sunt
cum ipsi dei sint coheredes, ac ministri: rata ma-
nent in populis: neque decretis aliorum labefac-
tantur: ita nullo amittendi metu cruciantur:
nullo egendi timore: ut si caetera defint, hoc so-
lum praestare felices cuiusmodi homines possint.
Habent praeterea suum protectorem saluatorem min:
cuius tanto testi nihil pertimescant: indicant
alios: a nemine indicant: summa inquiete absq^{ue}
ullo labore vitam iocundam ducunt: Id uer^o
esse declarat frequens concursus uarij generis
hominum ad hos ueluti fertiles agros: ex quibus facil-
limi suauissimi que fructus percipiuntur. propt^{er}
fortunae namque bona, tanta ambitione uides
summas appeti dignitates: ut arma etiam et bella
crudelia inter competitores excitari saepius ma-
gna regionum, & gentium clade conspiciamus: q^{uo}
fit ut opulentiores facti, nullius rei inopes: qua
maxima felicitate putant: in negotijs otio de-
diti: in otio absque negotijs etatem transigant.
Horum de felicitate nemo dubitat cum nulla
molestia nullo dolore perplexi absque sudore
absque ullo discrimine conseruant: Nec tibi pogg
qui cum huiusmodi genere hominum diutius co-
sueuisti: quique eorum uitam, & mores: penitus per-
spexisti: esse debent, multo q^{uam} mihi exploratiora:
Meatamen fma e illos omni uitae miseria uacare.

q^{uod} mixtus fortunatus

explorator

qui p[er] se

multis op[er]ib[us] cui[us]
molestam
Inquietam
Anxiam

omn[es] pontific[es] sunt

Sed te magis inq[ui]d asine hec ex c[om]muni fama, & vul-
gi rumore dixisse: q[uod] q[uod] vera esse crederes:
qui enim tibi probari potest: ullam felicitatem in-
illis esse: qui ip[s]i sibi videntur infelices: aut quomodo
vitae molestiam possunt effugere: quorum cer-
uicibus omnis grauius ac molestus sisyphi saxo
imminere videmus: Neminem adhuc & a-
nos quinquaginta cum eis vixi: testor me re-
perisse: qui sibi ulla ex parte felix videretur:
qui non illam vitam, ut molestam inquietam
anxiam multis oppressam curis deploraret:
Nam ut de nr[is] pontificibus loquar: quos similes arbi-
tror fuisse superioribus multi ex eis mecum privato
sermone simitadmodum conquesti oneris pontifi-
ci seruitutem: detestatiq[ue] quodammodo eam di-
gnitatem, que omnium miserrima videretur:
quoniam neque ulla corporis, aut animi libera
quiete, & absque maximis ac grauissimis curis
teneri: neque tuto absque periculo: neque
commode absque multorum detractantium
inuidia, dimitti queat: Ita no[n] foelicem sed afflic-
tam, omnimodis vitam, fortunamque eoru[m]
qui ad tantum gradum assumunt: duram &
asperam appellare possumus: si pontificis officio no[n]
tyrannoru[m] imperio uti uelint: quorum tamen
si mores secuntur: non miseros solum putamus:
sed etiam detestandos. Existere plures in quies
quibus nulla minor, q[uam] christicola[n]u[m] utilitatis: aut
fidei tutande cura fuit: ut et miseros tales pontifices

Sisyphus Sisyphus

q[uod]dā mō

opinari homines merito possint: & miserum chri-
 stianū populū tali pastori uel lupo potius creditum:
 Magna pars horū in subleuandis ditandisque sue-
 stirpis hominibus occupata fuit: quorum cogitationes
 q̄ euaserint inanes: multorū quos nouimus exem-
 platestant. Rarum apud eos studiū uiguit doctri-
 nae uel religionis: rarior uirtus est in pretio ha-
 bita ut nisi dei providentia ea fieri arbitrarer:
 aliquando quererer, minimā illi inesse aut
 mortalium aut suae fidei curam. Quapropter si-
 ne boni fuerit propter agendorum difficultatem,
 & pondus: multiplicesque anxietates: in quibus
 absque ulla intermissione uersantur: miseri sunt
 iudicandi: siue mali eo sunt miserrimes: quo lon-
 gius ab eorum officio discessere. Videntur quoq̄
 saepius hac miseria premi, ut nō dei seruorum,
 ut scribit, sed dei hostium aliquando serui esse
 uideantur: que magna infelicitas est habēda.
 Versatiles uideantur quorūdā, qui nrō saeculo
 fuerūt pontificum cicatrices: quo facilius illos
 miseria in promptu esset: nisi tante dignitati
 parandum uideret. Non nulli certe ne dum
 laudandi sūt: sed ne tolerandi quidem: nisi
 a dei patientia: cuius iudicia sunt occulta.
 Nam de cardinalibus non audeo quid sentia
 dicere. In omni enī statu & conditione scimus
 optimis permixta esse pessima. Vnū nouimus
 illo ordine indignissimū angelotum romanum
 cardinalem ab eugenio factum. Nam fuit ana-

pastor lupo potius

q̄ cogitationes euaserint inanes.

ut in pretio habita

absq̄ ulla intermissione uersantur

Serui dei
 hostium

Sz ne tolerandi quidem

3. No. optimis permixta pessima

doctri-
 Religio.

Angelotum Romanum
 Eugenium

Avarus
 Rapax
 Subdulus
 Maleficus
 Invidus
 Liger
 Cetera
 Si grammata pmpia

de p[ro]p[ri]o d[omi]ni

Augustinus

rus: rapax: subdulus: maleficus: invidus: lingua pro-
 ca: & in aliorum contumeliis imprompta: contine-
 tis tamen vitae fuit: ad cetera moribus impro-
 bissimis: cuius vitae congruentis exitus fuit: ab a-
 dolescentiore cubiculario: somno meridiano dor-
 mientis: gladio transfossus est. Optandum quippe est:
 ut qui tantam dignitatem assecuntur: minus studij
 ponerent: tum in cumulandis pecuniis: tum in-
 iustitia & viribus violandis: Nam is rebus dediti
 miseria carere non possunt. Idem de episcopis cae-
 terisque quos opes ecclesiarum insignes reddunt:
 censendum videtur: quorum studia multum dif-
 ferunt ab eorum professione. Scribit beatus Au-
 gustinus: quere aprianum cartaginensem sanc-
 tissimum virum reperiri suis temporibus: episcopus aua-
 ros: Luxuriosos: inuis deditos. Et quidem eo tpe
 id queritur: quo persecutione christiani ab in-
 fidelibus sustinebant: quod si tunc cum multi
 martirio coronabantur: cum sanctis viris illustrabatur
 nostra fides: cum paupertatem omnes fere complecte-
 rent: improbos episcopos fuisse non nullos putet: quid
 in hac temporum fere: in tanta huius aetatis
 perversitate: in tam depravatis moribus fieri
 putemus? Longus sane liber est conficiendus:
 si multorum: quos nominis iusta: mores: vi-
 tia recenseremus: sed ad maiora quedam
 nostra tendit oratio. Haec relata sunt: ut plane in-
 telligas eos ipsos: quos beatos: ac felices putas: ois
 esse vere felicitatis expertos: nulloque pacto ab hac

m[un]d[us] Ant[iquus]
 Iustitia
 Iustitia

Cupidus
 Ep[iscop]us
 Avarus
 Luxuriosus
 Invidus

In hac t[em]p[or]e

Vita
 mores
 Virtus

Labe coris

31
labe communis misera eximendos uideri. Quae nā
maiora supersunt inquit cosinus? non tibi magna
ac satis ampla uidentur: quae de summis pontifi-
cibus: reliquisque amplissime dignitatis uiris disse-
runtur. Non inq̃ si de his meo more libere loq̃
possem: esset enim campus late patens. in quo nra lon-
gus orō uagaretur. Sed me pudor impedit: &
officium boni uiri. In honestum quippe uideret. aliq̃
ignominia illorum me ordinum uiros afficere.
a quibus ip̃e ad modum ornatus sum. & multis
beneficijs affectus. Stultissimum praeterea esse
rationē uitae alterius: aliq̃ repositere: qui red-
dere nequeat suae. Itaque ad alia digrediam̃.
potius: quae mihi statueram referenda. Ut placeat
cosinus ait: mihi quidē gratissimum erit: aliquid
quid huic nre collocationi censeas adiciendum.
Fragilitatis inq̃ nrae conditionē uarijs calamita-
tibus: urbium: provinciarū: regnorum: quae p̃multe
possunt afferri duxi latus explorandā. quo fa-
cilis in promptu sit omnibus haec deploranda.
misera uitae nrae. Sed uereor ne cum haec
putem uobis notiora eē: q̃ mihi satietate aliqua.
aut aurium fastidio quae sum dicturus: audiat
a uobis. Minime Mathaeus inquit. Nam hac
tua commemoratione multa q̃ forsam exide-
rāt in memoriam reuocabim̃: tum ego ut de-
prime aetatis inq̃ infelicitate fletū quae a deo
omni morum turpitudine: uitaeque flagitio
inquinata fuit: ut om̃s mortales deus aquarū

inundatione delendos curavit: abys ipsis initis
exordiar: quae memorie hominum huc tradiderunt.
ut ex his quae recitabunt: venissime possit as-
seri orbem terrarum semper multis cladibus: ac
varijs calamitatibus fuisse terra marique cōfectū.

Ninus Rex Assi-
-rior.

Semiramis vxor ei.

In India penetravit

Primus assirorum rex ninus bella finitimis intulit: multas sibi nationes subiacens: non absque permittit illorum quos superavit. Secuta est semiramis uxor: quae glorie cupiditate flagrans: cum ter decies centenis milibus peditum: quingentis milibus equitum: centum milibus curruum: ut chiodorus tradit: in indiam penetrauit: Indoque flumine duorum milium nauium ponte iuncto: quotutus ingredi: ac regredi possit: commissoque cum indis prelio: saucia hoste superante fugiens: cum maior eorum pars: qui a caede superfuerat: pontem transisset: & ipsa superato flumine rescindi pontem iussit: quo accidit: ut et qui in ponte erant: in fluminis interirent: & qui rates ascenderant: magna ex parte ab aquis raperent. Reliquis cum omnibus impedimentis prede: hostibus relictis: quanta hec calamitas multorum gentium fuit: facile quis iudicabit: si multitudinem eorum qui aut interire: aut capti sunt animaduertat: maiorem certe parte exercitus amissam constat: Plures praeterea expeditiones fecit ad uicinas gentes: expugnandas: non absque magna earum calamitate: Secutum est postmodum regionis eius: quae pentapolis dicta est: Arabia

. pentapolis India.

32
finibus in conditum: quo quinque opulentissime urbes
diuino iudicio ob eorum nefaria scelera exuste
sunt: atque in sterilem puluerem redacte: quas
cornelius tacitus refert: fulmine concrematas:

Diluvium quoque originis tempore multas achae pro-
vincias urbes: & loca vastavit. Paulo post secuta e-
st in egypto fames: cui moyses providentia subvenit.
multis tamen ea provincia calamitatibus oppres-
sa. Accessit deinde ad priorem graeciae calami-
tam diluvium ingens aquis a ponto mari supflue-
ntibus quod maiorem thesalie partem absorpsit:
quo tempore deuchalion homines dixit preparasse:
propterea quod multos ad montana confugientes lo-
ca protexerit. Ethiopiam insuper eo ferme tem-
pore diram pestem legimus affluxisse. Liber quoque
indie petens non absque multorum insigni cal-
amitate oppressam in suam ditionem redegit.

Per idem tempus historiae sacre ferunt placuisse illas
in ultionem uideorum egyptum oppressisse. Sce-
lata deinde cedes: quinquaginta filiorum inter
danaum & egistum secuta est. Danai quoque
expulsi ad argos fuga ubi asceleno receptus &
proditione regno illum expulit. Quis ignorat
bis viridis egypti equos cede hospitum pascentis
crudelitatem? Non sunt ignota tantali pelo-
pisque flagitia, & ganimedis raptus: ex quo ma-
ximum exarsit bellum. Terrei philomenae pro-
priesque fabula: et filius d'umre positus abus patri:
quam non itae miseria superavit. athrei &

diluvium Achae provinciae.

fames Egypti.

diluvium ingens in graecia
a ponto mari thesalie.

Deuchalion.

Ethiopiae pestis.

Indie oppressio.

Egypti oppressio.

Cedes 50 filiorum.

Expulsio Danai
Sciendi.

Crudelitas bis viridis.

Raptus ganimedis.

Terrei philomenae
prognos.

Danaus: Egi-
ptus.

Tantalus
pelops

filii cibus patris.
Atreus.

Thyestes.

Troas. Medea. aedi-
pos. Atreus. ypolitus.

gens. Hato. promiss.

Bella. pestilencie. Tere-
mor. famel. exordia.
M. unatol. R. 84.

Asia.

fidet.
pietas.
foedus.
humilis.

parent.
fili.
frater.
soror.

Darius & 50. fidel.

Ochus.

hostis odia. stupra. patri cidia. filiorum epule. que
non ad lacrimas commoverent. Legite anti-
quas tragedias troas. medeam edipodem
atrem ypolitum. reliquas que p multis. que ti-
pore illorum calamitatem continent. & se-
cula ostentant. miserarum plena. nulla e in-
orbe terrarum gens. nulla natio. nulla promi-
cia. qua non varia pestis. diversi rerum casus.
affligerit. Bella pestilencie terremotus famel.
urbium exadia mutationes regnorum nunq
permiserunt humanum genus. pacem ab infinitis
pene calamitatibus frui. Ante alexandrum ma-
cedonem scythas. parthos. Assyrios. persas armenios.
universam denique asiam domiandi. ambi-
tio. discordie. arma. iniusticie contentiones. im-
peria ad alios translata. multis seculis oppressere.
nulla fides. nulla pietas. nullum fedus. nulla
humanitas in earum gentium regibus. & tyrannis
fuit. semper mutua cede crassati sunt. Patres
filios. filij iparentes. fratres aduersus fratres.
uxores in viros ad internicionem usque seni-
erunt. Nam ut omnium cyri persarum regis
athamne infecti obitu. ut cambisis Xerxis gre-
cie terroris multorumque preterea regum ce-
des. quid crudelius. quid in humanius. quid mi-
serius excogitari posset. q Darius. & quinquaginta
simul fratres. artaxerxis filios in patris necem.
conspirasse. Ex quo meriti supplicij poenam subiere.
Quid aut inhumanius ochi. qui artaxerxi successit.

Alexand.
Scyth.
Parthi.
Assyrii.
Persae.
Armenii.

Cyri.
Thamur.
Xerxes.

Artaxerxes.

crudelitate: qui fratres reliquos omnis septuaginta
 y numero erant: regnandi gratia iussit occidi. Da-
 rum ab alexandro superatum suorum proditione sustu-
 lit: Nolo infidas: proditiones: uaria tormenta re-
 gum: ac tyrannorum: refutare uestris mentibus
 quibus ea sunt notissima. Hoc uere affirmari
 totam asiam uariis usque ad alexandri tempora
 calamitatibus atritam fuisse: que aut maior
 calamitas asie unquam fuit: quam que xerxis regno con-
 tigit: qui cum decies centenis hominum milibus: &
 graeciam transmississet: solus pene aufugit: omni
 ferme exercitu ferro fame peste delicto: quidde
 alexandri gestis dicam: Uniuersum eius imperi-
 um orbis totius: spolijs rapinis incendijs cecidibus pro-
 uinaaru & urbium uastitate est comparatum.
 Post ipsius uero obitum: quae felicitate subacti a
 regentes uixerint inspicimus: Legistis: quot: &
 quales interduos tot regna fuerit partita. Mirum
 est nosse quanta inter omnes discordia quanta
 clades subsecuta est: quanto odio decertarint:
 quanta gentium strage sit dimicatum: vident
 sane deducta opera: in suam & gentium illarum
 mutua perniciem consensisse: tam dubia sane
 tam infida tam fallax in successoribus fortuna
 fuit: ut nil feruens: nil calamitosius: excogitare
 adeo enim regnandi rabies inquit: ut etiam
 sorores omnia naturae ui inuicem ad interitum
 certarent. Secuti sunt postea rhomani: quorum
 in pio bello subacta asia: parere compulsa est:

dicunt superius ab Alex^{andro}.

Infida: proditorum fames

Xerxes in decies centis
 milibus hominum

Alexandri gesta

Spolia: rapinae: Incendia:
 caedes: uastitates.

post obitum Alexandri.

discordia: clades: odia:
 strages.

Infida } Fortuna
 Fallax }

Rabies regnandi.

Sorores inuicem certantes.

Romani.

9° modo
Iure
Iustitia
Gtinetia

Mitilade Rex
pontij. Lago finisse.

Antiochus Rex
asie.

Tambellanus ex
syrthia.
E. frater.

Cesareus { delecte
Sebastus }

Rex theuorum
capit.

Nam partim extinctis: partim armis superatis: pti
in amicitia receptis: regionis multorum sanguine
rapinis urbium nationum regnorumque exadio
asia in romanorum servitutē pervenit: qui.
quo mō: quo iure: qua iustitia: qua continentia
populos gubernarint. Cicero nō haud dubius ē
testis. quēstus enim saepissime de avaritia: atq;
iniurijs magistratū. plures aut sociorum urbes
romanorum militum. lybernis: q̄ hostium armis
esse deletas: asiam certe & omnes sibi subditos ser-
vutute iniquissima oppresserūt: qua re nil ca-
lamitosius esse pōt. Quis referam ponti regem mi-
tridatē: qui. XL. ferme annos cum romanis
bellum gessit: tandem victum: superatumque la-
queo: vitam finisse. Quid antiochum potentis-
simum asie regem aae superatum: acaptisui-
etoris arbitrio pacis conditionibus: maiori ex
parte regni possessione cessisse: quid recensēā
tambellanum: ita enim cognominabatur exst-
aaprofectum: cum in nūā ferarū gentium barbarā
transito eufrate asiam omnē depopulatam: Dama-
scum syrie urbem nobilissimā ab se captam spo-
liasse: cesaream. Sebastiamque detesse smirna
in cepisse: inde inscitiā reuersum ex preda ab-
ductā urbem nobilem edificasse: Ab eodem rex
theuorum: qui magne parti asie imperitabat
aae superatus: captusque est. multa suorum cede
quem ille more. inclusum respectacu-
lum fortune p̄muerfam ferme asiam circūdux.

Arma.
Sanguis
Rapine.
Exidit.

Quis Asiae

Adhuc g-
tum.
Damasus d-
pulas sp-
atus.

Summa vi

Praeterea innumeras graecorum urbes egregias. q.
 uniuersum litus asie occupant funditus euersas.
 Armeniorum medorum. ponti. persarum asiriorum. lido-
 rum: caeteraque asie regna: extincta penitus in pauco-
 rum ditione peruenere. Ita non solum ciuitatum: sed re-
 gnorum quoque strages maxima facta est. quod praecipuum
 argumentum esse diuinitatis. in infelicitatis. omnia
 profecto humana: quantumvis ampla ac magnifica su-
 um fatum sortuuntur. ut nil perpetuum in nostris operi-
 bus reperiri possit. quis unquam opinatus esset. ex illorum
 temporum uiribus babilonem urbem tam praecalam.
 tanto labore. tanta impensa. tot hominum milibus
 semiramis aedificata ullo unquam tempore perituram.
 Multa referuntur de murorum ambitu. qui quinquaginta
 a quadraginta fere miliaria complectebatur.
 Multa de murorum amplitudine. latiori multo.
 quam qua duo simul currus ducerent. altitudine
 quinquaginta cubitorum fuisse ferunt. Turres du-
 centae. & quinquaginta. quae latitudine. atque
 altitudine merum magnificentiam equarent.
 Cum per urbis medium eufrates fluere. urbem ponte
 quinquaginta stadiorum longitudinis miro opere iunxit.
 arcus praeterea duas ab utraque pontis parte co-
 structas. quarum altera septem. altera trium milium
 passuum ambitus erat. aedificat. Hanc urbem uno
 anno edificatam tradunt. trecentis milibus ho-
 minum ad id opus electis: ac singulis stadiis unum
 confectis die: aedificata esse. & ortus pensilis opus inter sep-
 tem miracula orbis enumeratum: tante molis tante re-

Innumerae urbes graecorum
 euersae.

Armeniae.
 Medorum.
 Ponti.
 Persarum.
 Asiriorum.
 Lidorum.

Babilonis urbis praecalam.

Semiramis.

Ambitus murorum. 45. mil-
 liaria.

Amplitudo murorum.

Altitudo.

Turres ducentae & quinquaginta.

Eufrates per medium urbis.

Pontis longitudo quinquaginta stadia.

Arcus ab utraque pontis parte.

Vna septem. altera trium milium
 passuum ambitus erat.

Opus inter septem miracula.

Vno anno edificata.
 trecentis milibus ho-
 minibus.

diuersarū magnitudinis: Pauca uestigia supersūt.
 tam praedare urbis nomine in ea regione obli-
 terato: In numeris fere egregijs urbibus asia insi-
 gnis erat: quarum hodie nulla extat memoria.
 nomē tantū aliquibus in locis urbium remāsit.
 Non recensebo bella innumera, per romanos pri-
 cipis: diuersis asie nationibus mota. Pauci enī
 fuerūt: qui nō aut uersus asirios. aut persas:
 aut scythas: aut partos armis uaria fortuna pugna-
 runt: Multi uictores: plures uicti reperiunt. Traia-
 nus circa armenios persas scythas: partosque sepa-
 uit: ademptisque rebus: omnia ea regna impro-
 uinas redegit: Antea. M. crassus. parthos intu-
 lit bellū. Verum fraude captus: & occisus est. M.
 Antonius. uerū eos ualido exercitu lacessuit: sed.
 summa cum ignominia abire rerum inopia com-
 pulsus ē. Ventidius. bassus: postmodum parthiam
 ingressus: illos commissa acie superauit: uastauit
 agros: egiitque ut pacem postea. tibi augusto postularēt.
 que omnia: & spectant ut palam sit semper asia
 magna in miseria uersata. præteribo urbis notis-
 sime ierosolimarum de solatione ac uastitatem.
 quoniam notissima res est: templi quoque magnificen-
 tissimi omniū que unq̃ fuerūt ruina. quoniam inde omni
 culpa tanta calamitas contracta est. quorum multa
 in foetuitatis extant exempla. ceciderūt. Legimus
 alexandrum fereū cum ex egipto in bruto trans-
 sisset rhomanos bello appetituros apud adheruta
 flumē transgressum lancea occubuisse. pyrrumq̃

Asirios.
 Persas.
 Scythas.
 Parthos.

Templa magnificissima.

bella p. Romanos
principes.

Traianus.

Rex i. parthos.

M. crassus.

M. Antonius.

Ventidius bassus.

Ierosolimarum
desolatae, et
uastatae.

Alexander fereus.

Adheruta.

epirotarū regem cum bellum, transiectus mare
rhomanis intulisset uictum obcessisse italia. dein
in oppugnatione argos saxo percussum interisse.
Persem macedonie regem. nostris bello a rhomanis
superatū, captumque pauli emilij triumphū uinctū
catenis aureis decorasse. & si tantapleurimorum
regum infelicitas fuit. quid de cæteris extima-
dum. quorum quisque suo premittitur cō. qd
de uulgo iudicandum. in quo fortunā uiri suā
exercere sapientes consent. Omnes gressus finitiæ
nationes suis regionibus carent. sarmate trates
hyrcani regno priuati in tyrannorum ditione ces-
sere. Scythæ qui in europa sunt. quos tartaros
uocant. diuisis imperijs continuis inimicis armis
bellantur. uagi instabiles imperatores saepius mu-
tantes. mesij. ungari. poloni. rutheni. cætereq
finitime ad septentrionē gentes semper inque-
ras ab armis fuisse legimus. & aut alijs intulisse
bellum, aut inter se dissidisse. Germania ois
semper uarijs tempestatibus iactata est. et uel
proximos armis lacessiuit uel suo decertauit
marte. Magnapars eius a rhomanis haud paucis
calamitatibus subacta. ab ungaris postmodum
saepius populata est. Dacie. suetie. noruegie.
gothorum regna. & antea semper, & nunc
quoque aliquā ab uno, quandoque a pluribus re-
gibus possessa. neque regnorum he mutationes
absque humano sanguine, & regionū desola-
tione contingere. Germanus est contermina rheno

pyrrhus Epirotarū Rex.

perles Rex macedonie.

pauli emilij triumphus.

Sarmate. Trates.

hyrcanij.

Scythæ. s. Tartari.

Mesij. Ungari. poloni.

Rutheni.

Germani.

Dacie. Suetie. norue-
gie.

Rhenus.

Europa

Regna Gothorum.

gallia.

multo sanguine.
Varia clade.
pauca vastitate.
gentis rede.

franci gens barbari.

Rhenus.

Treueris.

Colonia.

Parisius.

Canota.

Vandalos.

Interfluente gallia: band quaq. & ipa paruas: aut
breues perpeffa calamitates: Nam ut priora relin-
quantur fecula: de quibus magis fabulosa q̄ uera tra-
di possunt: ea tamen simili superioribus temporibus.
fortuna exagitata credimus. C. caesar octo annos .C. caesar.
multo sanguine: uaria clade. Lamentabili pluri-
maru urbium ruina: provinciaru uastitate: Lamentabili ruina
uarianu gentiu cede afflicta: tandem rhoma-
no imperio coegit parere. Libidini postea sentieq̄ Libido
diuersorum imperatoru paruit. Post constantini Sentie
imperiu labentibus rhomanis, culpa principantium, Constantini
uiribus / cum saepius galli ob auariciam crudeli-
tatemq̄ churru / qui illis preerat. defecissent
uarianque fortuna experti / magnis cladibus
essent debilitati / occasionem exteris nationibus
ad se inuadendam occupandamque praebe-
runt. Primu franci gens barbara sicambria Sicambria
ut ferunt. egressi cum theodosij archadijz impio Theodosius
in germanie oppidis urx rhenu conuenerunt. po- Archadius
steuatis traheto flumine ann quinto & hiera-
cho rhomanoru duabus apud treueri congressi: Quintus
superiores certamine / delicto exercitu / duces Theodosius
interficiunt. urbem captam diripiunt. atq̄
intendunt. anno. dñi. 286. huius urbis rui-
ne colomiam agripina adiciunt. Deinceps i
interiore profecti galliam. parisios. senones:
carnotum. reliquasque urbes atque oram
omne: que ab eis francia est appellata. occupa-
uerunt. vandalosque bis galliam populantes ma-

Senones.

Franci.

grā cede attriuerūt. Post hos alamanni a germanis
orūdi cum omne tractum, armis sibi uendicauere:
quē flumē praeterfluit haud multum abinde remo-
ti. cuius ab hostio ad alpes usque suū nomē protenderūt.
ab eisque est alamania appellata. cum his clodo-
ueus francorū Rex congressus: cum inferior esset
uiribus uoto suscepto se christianū fore si uicisset,
alamannos superauit notumque cum tota suage-
re opera renuigij epī uiri sanctissimi persoluit.
Aquitania insuper ab theodosio gothis concessa est.
Supuenerē & burgundiones gens bello aspera a sep-
tentrionali plaga progressi: eamq; portionē gallie
possidere: quam boche quoque burgundi am di-
cunt. hi rege sibi constituto magnam gallie partē
laceffentes bello saepius cum finitimis acie dimicant.
Tandem ab imperatoribus othone primo & conra-
do superati. post. cxxx. quibus regnarūt annos
in eorum ditionē cessere. Northmani postremo
ā boreali regione. quam northum appellant e-
gressi uariis in locis gallias populati sunt. hi primū
dorestano. uix mōse hostia emporio nobili deletō:
perlegerim flumiū. galliam aggressi plures urbes
in quibus namnetem. andegauis. turonis. pluresq;
alibi ferunt: ui capunt. spoliantque. Lotharij
imperatoris tempore. anno dñi. 837. inde do-
mum regressi. Paulopost maiori manu redeun-
tes. perque hostiūm sequant. rursus galliam ua-
stantes eam sibi partem armis uendicauere: q̃
nunc ab eis ducto nomine normādia uocatur.

Alamanni & Germani diuini.

Alamanja.

Clodoueus Rex francorū.

Remigius Epus.

Aegina. Theodosij. gothi.

Burgundiones alpi.

Burgundia.

Otho p̃m } Imperator.
Conradus }

Northum.

Andegauis. Turonis.

Lotharij Imperator.

Normandia.

Northmani.

Rothomagus.

Britones.

Veneri.

Impm i germanos
m Latu.

Reges feroz.

Bella inf gallie. Reges.
Anglia

Bella plusq Civilia int
Gallie pncipal.

Britann.

rotomagusq regni caput sibi constituit: Vbi cu
regnassent diutius vicinis regionibus infesti fra-
corum tandem virtute subacti sunt: atq eoru
regno additi. Vltimi britones insula britania ob Britan Insula.
mestina bella pulsi: eam galliam maritimam ora
trahere: in qua veneti erant: possessionem apriori
patria britaniam dixerunt: hec tanta nam
gentis ingallia inundatio: quanta eius clade
ac vastitate secum importasse putandu est.
maxima profecto atque eam que suo exemplo
ingentis miserie nre conditionis testis esse possit.
Sed neque post francorum stabilitum imperiu a-
barbaroru incursionibus: & bellis tuta gallia fu-
it: nam post imperiu in germanos translatum
ingruis germania: ac galliam populati no Ingoy.
absque multorum hominu nece: ac calamitati-
bus abierunt: reges quoque ipsi francoru. Multis fi-
nitimorum bellis exagitati sunt. Secuta sunt tam
annos ultra trecentos ultra gallie: atque anglie
reges: bella continua: ex quibus quantum sit sa-
guinis multispreliis effusum: etas tum superior
tum nra perspexit: Adde his bella plusq civilia
que non ultra exorta inter gallie principes factu
nepestifera pluribus annis ingruisse paulo ante
perspeximus. Et nullum certe absuit ab eis calami-
tatis: aut crudelitatis genus: que res aperte on-
dant: in ea maxime natione conditionis huma-
ne miseriam fuisse euagatam: Quid debri-
tanie insula dicemus: non ne & ipsa uariis tem-

pestatum iacturis longeuo tempore concussa legi-
mus. & extrema pene ex aetate perpeffam. Mito
ea tempora: quibus rhomanis paruit: non absque
magis clade libertate amissa: cumque saepius
ab imperatoribus deficiisset: multo cum sanguine
defectio castigata est: Ex casso aut penitus roma-
noru uirgo: uariisque inter eos exortis regibus: cu
mutua cede: ac urbium uastitate seruirent:
angli tandem noua: ab germania profecti agens:
in insulam transgressi: cum iunius factionis tutela
suscepissent: uictis postmodum pariter: & uictori-
bus imparuit: ex quo amisso priori nomine in
anglorum nome ditionemque insula bis co-
cessit: neque tñ post intestinis dissensionibus caruit.
Nam: & paulo supra trecentessimu annu: moto it
eos bello Dux normannie guilelmus ab altera fa-
ctione uocatus: regno potitus est: & mra aetate
mutatione cedeque regum: & principum pluri-
mum sanguinis sparsum: fuisse nouimus. Huic
ad hispanias: que haud parua Europe portio e
aggrediamur. Omnia antiqua miseria: quas
a tyrannus pristis temporibus passa est: Diome-
dem ab hercule mactatum tradunt fabule equos
humanis carnibus nutriende. Transio tyranas:
& omnes superiorum temporu tyrannos. Postea-
q cartaginenses: rhomani que regnare atq
imperare ceperant. amborum facta preda mul-
tis seculis continua bellorum strage debilitata. ta-
dem armis subacta: rhomanis diutius paruit.

Angli, noui ges
german.

Guilelmus Dux Normannie

Hispania

Diomedes nutrit
equos humanis
carnibus.

Stragines
Romani.

heules.
Tyrans.
Tyrans.

Vandali.

Gothi.

Mauritani.

Carolus magnus.

Afri.

Mauri.

Regnum granate.

Aragonia.

Valentia.

Africa.

Afri.

Humide.

Getuli.

Mauritani.

Mesulij.

A quibus solita auaritia: atq; libidine tractatos extirmandi
E. Labente romano imperio vandali genserico dux: hy-
spanias depopulati sunt: Goti postmodum rhoma captam
ac spoliata cum in africam transisset: in hispaniam
deinde traiecit: annos in ea circiter ducentos
sexaginta regnarunt. Inditione postea peruenit man-
ritanorum: qui eam usque ad caroli magni tem-
pus tenuere: uaria usi in omne genus crudeli-
tate. his carolus bello superatis. provinciam a barbaro-
rum seruitute liberavit. Ab afri postmodum maior
eius pars oppressa est: hodie quoque mauri partem ma-
ritima tenent regnum granate nouo nomine ap-
pellatum: Ea quoque ora omnis: que aragonia: &
ualentia dicitur. Paulo minus ducentis annis
a barbaris recuperata est. Et item baleares. insule. Balneari insule.
que illorum ditionis erant facte. Signum eas
regiones a barbaris fuisse possessas id est precipuum
quod maritima omnis ora amauris incolitur:
qui insuaperfida perseverantes tributa regibus
christianis persolunt. harum tot tantarumque mu-
tationum uarietates haud dubiam coniecturam
praebent. hispanos omnes nunq; uitae miserie na-
casse. Transierimus ad oppositam africam: si libet &
quasi felicitate diuersis diuis paruerit praeiudicium.
Eius magnam partem libia ethiopie finitima continet. Libia. Ethiopie
Afri deinde numide. getuli. mauritani. mesulij
que provincie diuersis quodam regibus paruerunt
Ab his omnibus plusq; barbarica tyrannide oppressi.
fuere populi alienorum enim appetitu continuis in

bellis obregnum aliena appetentum libidinem uersati
sunt. Primum gorgonum gentē tradit in africa re-
gnantem aperseo iouis filio uictam: que nō solum
africe infeste fuerunt: sed in asiam transeuntes
magnam illius partem sunt depopulate. In Africa
uero plures sibi subigere nationes. Atlantides
ab eis triumphibus imperarent urbibus bello lace-
ti sunt: urbem tyrenem ui captam: omnibus usq[ue]
ad pubertatem interfectis destruxere crudelius:
q[uam] par erat: ad terrendos finitimos: in tota use.
Cum his constituta pace regna earū myrrina
exercitu triginta milia peditū duorum milia eq[ui]-
tum: fulta ad propinquas gentes: arma uertit
quibus acie superatis: usque ad herculis aduentū
a quo regnum earum deletum ē in lybia regna-
runt: Tytanus antea diuysius omnis bello uice-
rat. Reliquae africe provincie: usque ad cartha-
ginensiu tempora regibus: qui & ipsi bella inuicem
exatabant paruerunt. Secutum ē deinceps imp[er]-
ium carthaginense: quod non absque multorum ala-
mitate compatu ē. At hi finis africe nō coten-
ti: hispania multis miseris affecerunt: arma isichia
ac sardinia uenterunt: & ubiq[ue] in certo Marte mu-
tuque pernicie bellatu. Secuta sunt deinceps pri-
mum secundum ac tertiu[m] cū rhomanis bella gra-
uissima: in quibus q[uod] tum fuit sanguinis humani effusu
mirabile uidetur ductu. Ea certe bella nō solum
carthaginis: sed totius africe ruinam secum traxere:
quadraginta ferme annis carthago cū rhomanis

gorgones.
perseus iouis filius.

Atlantides.

Tyrene.

Myrrina Regia.

herculis aduentus.

Tyranes. Dionysius.
Reliquae provincie & regibus
paruerunt.

Imp[er]ium carthaginense.

Sicilia.

Sardinia.

primu[m]. } bellu[m] punicu[m].
secundu[m]. }
tertiu[m]. }

40. Annis.

Carthago.

Ubi ^{q. magnific.}
potens.
perduer.

Ambus 22000 passum.
ambus 22000.

Inhabiles fortuna opes.
fragilis? ^{9. humane potis.}
Inhabiles

Massimilla Rex
Numidia.

Saxa tunc.
Carthago restituta.

terram mariq. certauit. Tandem: subacta: capta: i
censa: euersa est: quo nil miserabilius: nil crudelius
ex cogitari potuit. q. urbem tam magnificā tā potē-
te tantis rebus gestis preclara spoliata, deletam
euersam, nullum maximarum miseriarū genus
effugisse. Vixit duo milia passum urbem ambitu
complexa tradunt, duo milia arcis muros: de-
cem, & septem diebus immerse urbis edificia
ignis absumpsit, maximū documētum humane
calamitatis. Tot tamq. aspera bella, quibus ma-
gna cum suorum strage succubuerūt: tot tanto
numque tum principum, tum exercituum amif-
sio ac trucidatio: tam seuis urbis adeo magni-
fice interitus: tot edificiorum conflagratio: tot
nihilū hominū flebilis seruitus: non ne insta-
biles fortunae opes: fragilem, atque inbecillam
humane sortis conditionē: miseram uitae nrē
conditionē rōnem onduunt. Admonet q. nihil
tutum in hoc uiuendi curriculo a calamitatibus
esse posse. Adice his calamitatibus regis siphacis cap-
tuitatem, uictus n. prelio in Scipionis potestatem
cum cleuisset rhomā cum reliquis captiuis mis-
sus: tiburē defunctus est: post obitum massisse re-
gis numidie, iugurta dolo: & fraude regnauit,
at ipē bello uictus: cum uincis in ditionē marij
ductus uinctus ante triumphantis curiū processit.
Paulo q. asaxo tampero delectus obijt. Restituta
postmodum Tiberij gratia. decreto carthago est:
& edomā eo missa. Non tamē eā urbem prouiciāq.

Subacta.
capta.
Inhabiles.
Euersa.
Xpolut.
Delecta.

17. diebus in p.

Nil tūm hor-
mundo.

Scipio.

Jugurta.

Marij triumph.

Tiberij gratia.

pace diutius licuit frui: Antea Pompei. postea cae-
 saris bellis omnibus lacerata ē. Secuta fuit vādali
 gothique a quibus longo tempore possessa carthagine.
 Denique ab ellisario liberatam legimus: Varijs
 dein quassata molestijs iterum barbarorum qui
 saraceni dñr crudelitute deleta ac prostrata
 adeo fuit ut pauca eius vestigia supersint. Hic
 ē omittenda cypri opulentissimi quondam regni
 nastus deflenda: quam paulo an̄ trigessimum
 annu stimus contigisse: Classis regis egyptij quē
 soldanum vocant cum insula inuasit occurren-
 tem ex improviso regem capuit. nicosiam urbem
 regni caput: omnemque insulam preter pauca
 munita oppida spoliavit. predam regemque egypti
 cum asportavit. Rex partem dare tributū quot annis.
 in insulam desertam ipse annuū rerum viros
 reuersus ē. Graues admodum deflendaque vi-
 dentur: quos caeterarū gentiū atque urbū retuli ca-
 sis: fortunae sentie insignes. Verum in urbis rho-
 me itaqueque ruinis asperius crassata illius aspe-
 ritur uidetur: quas ego tāq̄ in extrema aere re-
 seruam: ut nō sit mirandum eas provincias
 quae urbi paruerunt collapsas ac prostratas fuisse.
 cum reginā orbis rhomā & gentium imperatricem
 italiam tam feda laceratam: ac vexatam concernat.
 Italiam ante ~~re~~ condita fuisse semper: tum ab ex-
 tero hoste: tum a domestico inquietam legimus. plu-
 res eius maritimas oras & mediterraneas graece
 nationes occuparunt. A supero mari mantuanam

Pompei - } bellis civilibus
 caesaris

bellisariis.

delat. profectus.

Cypri.

Rex egypti.

Regis capto. Hierosolima.

Spoliata Insula.

Rex partem dare tributū.

Vell. ROMA.

Italia.

Regina orbis Romae.

Imperatrix gentium - Italia.

Extrius } hostis.
 Domestici

Mantuanam.

Vandalis.
Gothi.

Saraceni.

Soldanus.

gentes nationes.

patavium: Ancona.
Luna
populonia: pisae.
Cumae.
Neapol.
Tarentum.

Lavinium
Latium.

Aquila.
Corra.

Gallia cisalpina.

Adria.

Lombardia
Ariminum.

patavium ancona ab externis condite: qui & ipi
troiana stirpe orundi erant. ab infero lunapise
populonia cumae: neapolis: tarentum: & ois tractus
maritimus: q ad graeciam vergit: graecorum ur-
bes esse dunt. Saturnus antea ad italiam fugies. Saturnus.
primus ea loca tenuit: ubi nunc mos est capitolii. Capitolium.
nunc: post hunc evander palatium edificavit: ibiqz
constituit regni opes: Postmodum eneeas in latium.
nambus delatus non absque bello: quod tur-
nus multo sanguine excitavit: Lavinium sibi se-
dem concedente latino rege delegit: Latium ar-
chades: & pelafgi inhabitant: a quibus umbri sunt. Archades.
sedibus exacti sunt. Agillaqz urbs: apelasgi: & co-
ra: ad ardano troiano condite: Etrusci usqz
ad alpes imperium protenderunt: omnibus usqz locis.
subactis: que postea cisalpina gallia vocata est.
Tenuerunt quoque omnem eam regionem: que ad supe-
rum mare protendit: edificata in litore maris
urbe: quam adriam dixere: a qua & mare
nomen traxit: Transcenderunt postea superatis
alpihus in italiam: saepius galli: senones: insubres
boi: qui pulsos etruscos omnes regiones: in quibus
nunc lombardia est: usque ariminum ferme
impulsos: aut subiectis possessoribus: tenere: qz
ad etruscos: & urbem usque rhomam armati pe-
traverunt. Secuta est urbs ab romulo condita: que
flagellum non solum italie: sed totius orbis ve-
rissime dici potest: Nam dum imperium ampli-
ficare cupit: & vicinos quoqz subigere: infinitas

Capitolium.
Evander.
Eneas.
Ternus.
Latinus Rex.
Archades.
pelafgi.
Umbri.
Dardani.
Etrusci.

Galli.
Senones.
Insubres.
boi.

Vulsi & Rom.
Lo.

ita illud Lucani i pñ.
ita magna exultat.

urbium ruina: & multarum provinciarum vastitate.
plurimarum gentium perniciem in tantam molem impij
devenit, ut suo pondere ruere sit coacta.
Sed dum romani vicinos quosque subigere cona-
tur, ab externo hoste appetiti magnis cladibus
extrema declinaverunt fortuna. Antea galli
cum pyrrhus multum itali sanguinis duobus pre-
liis effuderunt: tum maxime hannibal quatuor-
decim annis italie atq; urbis viribus attritis: pluri-
busque captis urbibus deletis: vastitas italie appellari
potest. Supervenere deinde cimbri: & ipsi magna
romanoꝝ militum cede in italiam profecti: qui-
bus nisi virtus marii obstitisset, actum de imperio
romano fuisset. Sociale dein & civile bella sunt
excitata: nec nisi magnis sedata cladibus & pluri-
um urbium ruina. Verum plures urbis q̃ italie te-
pestates fuisse videtur. numq̃ enim aprunatis dis-
sensibus: numq̃ ab intestinis certaminibus: nunq̃
d domesticis contentionebus: numq̃ aut externis:
aut civilibus quereunt bellis: dum regibus parum
adeo illis virtus civium infensa erat: ut brutus ai-
magnitudine stultitie simulatione regere cog-
nere: libertate parva nostris plebis secessionis: no-
stis eius id patrum diutina certamina. nostis seditio-
nes tribunorum, ac inter eos, & patres usque ad-
eodem dissensionis: nostis optimorum, et bene de-
re. pu. meritorum civilium exilia: ut semper
vexatum cum abellis: tum ab domesticis con-
tionebus urbem fuisse constet. Quid enarrarem?

14. annis.

Reges.
Vires civium.
Levitas.
Libertas.
Plebis seditio.
Tribunorum sedi-
tiones.
Verbis vexato.

Quia infirmos meum.
Vastitas provinciarum.
primis gentibus.
Externis hostibus.
galli.
pyrrhus.
hannibal.
latius italiam.
Cimbri.
Maximus.
Sociale } Bellum.
Civile }
primas dissensiones.
intestinis certaminibus.
domesticis contentionebus.
Extra } bellum.
Civile }
Ani multos.
Gulonis somniationes.
plebis } diutina certamina.
patrum }
Tribunorum } dissensiones.
patrum }
Optimorum cum Epilicis.

Duceſ }
 Imperatores } . Ro. }
 Exer. }

ſuperati }
 ſuperati }
 caſi }
 Teuſidati }

hispania. italia gallia germania. africa asia. europa gre-
 cia duos. ro. superatos. exercitus fugatos. ac cesos. truci-

Vnde p. m. l. x. d. i. m. a.

Infir. vebes. m. a. t. e. a. s. s. u. p. t. e.
 p. u. i. n. n. e. c. u. l. t. u. r. i. b. u. s. d. e. s. o. l. a. t. e.
 N. a. t. i. o. n. e. s. d. e. l. e. t. e.
 V. e. b. e. s. l. a. c. e. r. a. t. a. c. i. u. i. l. i. b. u. s. b. e. l. l. i. s.
 b. e. l. l. u. C. i. u. i. l. i. u.

q. d. clades. q. d. v. e. b. e. s.
 q. d. p. e. s. t. i. s. }
 i. n. d. u. s. }

C. i. u. i. l. i. u. i. t. C. i. u. i. l. i. s.

Capita p. s. t. i. p. t. o. r. u. m. o. s. p. i. a.

Bona d. a. n. a. t. o. r. u. m. u. d. i. u. m. s. b. h. a. s. t. a.

T. e. r. c. i. u. m. b. e. l. l. u. C. i. u. i. l. e. c. r. u. d. e. l. i. }
 L. i. b. e. r. t. a. s. p. e. r. i. t. a. m. i. s. s. a. }
 Q. u. a. n. t. u. m. m. i. l. l. i. a. C. i. u. i. l. i. u. p. i. e. r. a. }
 V. a. r. i. o. s. u. p. p. l. i. c. i. o. s. u. n. i. c. o. e. d. i. c. t. o. }

C. r. u. d. e. l. i. t. a. s. }
 S. i. l. l. e. }
 C. a. b. o. i. s. }
 C. y. n. e. }

N. i. l. }
 I. n. s. t. a. r. u. m. }
 E. q. u. u. m. }
 S. a. n. c. t. u. m. }
 F. i. d. u. m. }
 T. a. t. u. m. }
 E. x. p. l. o. r. a. t. u. m. }

datos imperatores. sanguinem per orbem sparsum: va-
 riapericulorum discrimina: quibus semper urbs fuit
 exposita. quid recenseam infinitas pene urbes: inq-
 uante absumptas. provincias cultoribus desolatas.
 deletas nationes. quid uero loquar de bellis ci-
 uilibus tam feris. ac nephandis. quibus romana
 urbs est lacerata. Mirum dictu uidetur. quanta
 cladem. quantam pestem. quantum in cendium
 in urbe italia. toto ferme demque terrarum orbe
 exatavint. Saepius inter ciues armis est certa-
 tum. cum magna ciuium interuisione. q. luctus
 sum. q. deflendum. q. detestabile spectaculum
 erat. conspuere in foro. in rostris. in curia affixa
 proscriptorum capita. & hastam illam. sub qua
 damnatorum ciuium bona ueniebat. Nullum tñ
 crudelius. nullu execrabilius tercio bello. quo liber-
 tas penitus amissa est. quo tempore quattuor
 milia ciuium unico edicto proscripta. uario sup-
 plicio perierunt. quanta cecidem tum ciuium tum
 externorum fuisse putandum est. inpharsalia
 africa. hispania in ipa urbe cum marij sylle cor-
 bonis cyrme crudelitatis ciuium sanguine sitiret.
 Mitior caesaris victoria fuit. perniciosior trium-
 uirorum. qui rempu. oppressere. miserrima pro-
 fecto illorum temporu. censenda conditio est.
 quibus nil instum. nil equum. nil sanctum
 nil fidum. nil tatu. nil cuiq. exploratu erat.

Victor. m. l. x. d. i. m. a.
 C. a. e. s. a. r. i. u. s.
 T. r. i. u. m. u. i. r. o. r. u. m.
 M. i. s. e. r. r. i. m. a. p. r. o. f. e. c. t. o.

rectumabat.

redundabat: enim undique crudelitas quo certū
 uitae terminum sibi constituere posset. Verissime
 testarer si opus eēt: raro maiorem uastitatem ur-
 bem atque italiā esse perpeſsam: q̄ eam: quā hāni-
 bal importauit. Testes sunt exercitus ad trebram.
 ad lacum trasimēnē, ad cannas ad brutos: mul-
 tisque alijs in locis occisi. Testis est capua urbs nobi-
 lissima per uim recepta. que cuubus partem tru-
 cidatis: partem diuenditis: crudelem in modum
 dilaniata est. Testes sunt reliquae italie urbes mul-
 te: quas eo bello hostilis furor euerit, nullo unq̄
 antea tempore. nulla aetate adeo italia lacerā-
 ta est. Secutus est post tot clades augusti. cesaris
 principatus: cuius imperio paulū abellus italia ge-
 uit: Sed dei providentia atque ope id accidisse
 constat, ut pate toto orbe constituta, n̄r saluator
 nasceretur. Subire demiceps in imperiū pleri-
 que nō homines: sed portenta, nequissima adper-
 nitē hominum procreata tyberij: caligulae. nerones:
 vitellij: domitiani pluresque praeterea, qui tā-
 q̄ tyrāni nequissimi nil nisi crudele uastum
 in humanū detestandum, nil nisi de delen-
 da urbe: atque imperio cogitarent, adeoque
 vires imperij labefactarent flagitijs: tum uiros
 excellentiū cede labefactarent, debilitarent.
 ut nulla sequentiū principum, si qui boni dabāt,
 uirtute instaurari eorum immunitas posset: ita
 non imperatores: sed immanes feritate bestie ad-
 mitterent urbis ad italie uastitatem, ad prouinciā

Crudeles undiq̄.

Vastitas urbis: italie fete
 ab hanibale. crudelitas
 exercitus.

Exercitus occisi ad
 Trebram
 Lacum trasimēnē
 Cannas
 Brutos: alibi

Reliquae urbes
 italie. bello euerit.

principatus Augusti Caesaris.

Natus est n̄r Saluator. p̄x.

Tyberij
 Caligulae
 Nerones
 Vitellij
 Domitiani
 nō homines sed portenta
 nequissima adper-
 nitent hominum p-
 nitent

Capua p̄m
 Recepta
 dilaniata

crudelis
 vastitas
 inhumanitas
 detestanda

Incidit urbis a Nerone 4to regis

Incidit sub Vespasiano.
Extrema pestis
a Constantio Roma relictas
& proorsus abiecta.

Duo Imperatores p. unico.

Deficientia opes Imperij.
Deficientia filia Sapientie.
Barbari nati ad Imperium.
Multi p. vici deficientes.

omniū proutem ad clarissimorum hominum
necem tantūmodo nati intentique videbant.
quos dī sanguine ac pūtie hominū magis sacre-
tas retraxit. q̄ voluntas. Adiciamus licet caete-
ris urbis calamitatibus ignis damna. quo ciuitas
omnis fere deleta est. incendium prius Nerone
perante omnia ferme antiqua illa absumpsit edi-
ficia. omnem pristinū monumentorū decorem oīa
templa subuertit. Ex xiiij. regionibus septem so-
lotenus delete triumphatorum testorū vesti-
gia superfuere. quattuor integris relictis quas
et ipsas Vespasiani tempore similis incendij labe se-
uertit. Secuta est extrema urbis et imperij pestis
Constantinus qui Roma tanq̄ nouerca relictas
abiectasque illius omni circa nouā Romā intra
ea ubi Byzantiū erat. fundauit. qua ex re rui-
ne urbis exadii italie. imperij debilitandi
ocasio data est. Duo pro unico Imperatores crea-
bant. cum nequaquā tanta in uno esset virtus. ut
solus maiestate imperij tueret. hinc omnia mala
emanarūt. pro uno monstro duo sunt excitata.
qui viros illustres sapientes. pace & bello utiles tanq̄
pestimi carnifices interfici praeceiebant. quo factū
est. ut constrictis imperij opibus deficientibus sa-
pientum consilijs facultas daretur. barbaris natio-
nibus. ad Italiam transfundi. atque multe pro-
uinciae ad excutiendū iugum. Imperantū. cru-
delitatis. ad defectionē impellentū. Miserrī
ma profecto fuit. & urbis & italie fortuna. que

Solotenus.

tam malis principibus. non italici. sed semibarbaris
 tam feris tyrannis. qui uidebantur ad orbis inte-
 ritum nati: parere cogerentur. Deplende uide-
 tur multiplex: quas vetuli superiorum temporū
 calamitates. sed crudeliores multo. atq; acerbiores
 que sunt postmodum secute. Nam certum ferme
 annis urbs roma quinquies ab barbaris nationibus
 capta ac direpta est. magna cum totius italie rui-
 na. A gothis qui p. pannonia honori tempore
 in italiam descendunt. Primum ^{ab} alarico. Dem
 panas post annis d. thaulfo. qui ei successerat. clucibus
 captam spoliata direptamque fuisse constat. Numide
 postea genserico duce ex africa. quo ex hispania tra-
 velerant. navibus in italiam aduecti. romam
 occupant. spoliantque annos ferme quadraginta
 post urbem ab alarico antea captam. hic p. campa-
 niam. quam cum multa urbium ruina depopu-
 latuse. in africanam compreda reuersus eudoxiam
 antea valentiniani uxorem secum duxit. Odo-
 acer. dein torulingorum herculorumq; rex italia
 petens. superato apud ticinum hereste patricio. au-
 gustuloque. ab imperio deiecto. romam potitur. S;
 a theoderico gothorum rege undecimo. postea q. ita-
 liam urbemque ingressus erat. anno apud raueenna
 interfecit. causam prebuit gothorum clucibus. qui
 sibi raueenne sede regni constituerat. italia uasta.
 di. Totila postmodum ex horum omnium crudelissimus.
 suorum reliquis in unum coactis. post multarū urbū
 cladem. inquis ^{p. g. b. v.} nam hanc ciuitate fuisse tradit.

In annis ceteris. R. d. g. g. g. g. a barbaris
 capta. ac direpta.

A Gothis. p. pannonia.
 ipse honori.

Numide. Dux gese-
 rico hispano tra-
 uibus aduecti.

p. Campaniam. reclus.

Odoacer Rex. Toruligo. p.
 herculo. p.

apud Ticinum.
 Supero hereste patricio.
 Augustulo deiecto.
 Infrigitur a Theoderico go-
 thorum Rege. H. apud Ra-
 uennam.

Totila Crudelissimus.

Florentia.

max sup: 20.2

Leo pontifex

civitate rhomanum agrum saepissime incursantes,
basilicam sancti petri omnibus spoliavit ornamentis:
quare promotus tertius Leo Pontifex vaticani muros
auxit: quo tutior esset locus ab barbarorum incursu
neque tamen devictis longobardis, aut mauris
expulsis: quies italica data est, aut urbi pace frui
hant. Nam post imperium carolo demandatum
pars graecis imperatoribus: pars successoribus caroli
parebat, quae ex re dissensiones ac bella, tum in
urbe tum alijs in locis exoriebantur. Plures in italia
tyranni reges imperatores deinceps fuerunt: a
quibus semper vexata, atque exinanita est: ea
parte italica: quam hodie regnum neapolitanum
appellant, bello intestino fessa, altera factio viribus
inferior auxilium a roberto, ac richardo normanorum
ducibus: qui eo cum pluribus suae gentis militibus
ante millesimum ac centesimum annum transuenerat.
Petiit, cum diutius inter eos bella uigerent, qui
normannis successerant, duces per aliorum calamita-
tes suas opes ad eos annis auxerunt: ut postea ro-
gerus per anacletum pontificem duobus de regno
certantibus rex sit factus. Id regnum postea bello
saepissime appetitum, et ad nostram usque aetatem
diuerse gentis Reges in eo haud paruo certamine
regnarunt. Finitime regno provincie: quae iditio:
ne rhomane ecclesiae concesserunt, qua fruamur de re,
ipsi: ut de superiorum temporum conditione silent,
conspeximus. Etrusci frequentibus inter se bellis haec
tenus pugnarunt. Nulla civitas etruscae quam no-

Basilica sancti petri
vaticani.

graeci Imperatores.
Successores Caroli.

plures in italia Tyranni
Reges
Imperatores

Regnum Neapolitanum.

Robertus } duces romanorum
Richardus }

Rogerus fratres Rex
per Anacletum pontificem.

provinciae finitime Reges.

Etrusci.

pānātur et ceteris.
pānātur et ceteris.

Janua ligurū vrbis.

Lombardie vrbis.

Federicus tertius
Mediolanū
obessum fame.

Luina papie
placitū.

Azolinus rex
tyrannus. patavus.
Vnde cum milia civium
glorior.

Franciscus princeps
patavus.

Veneris.

domestice exaguarit factiones. quo ad hec nostra
urbes magna illius parte potita ē. Sed usque ad
hoc tempus. appellare possumus. prouinciam ipe-
cā: nunquā enim post trecentessimū annū contigit
ut nō aliqua eius ciuitas vel domestica, vel
externo bello laboraret. Janua ligurū vrbis hodie
mari: plurimū potens: paulo supra quingentesimū
annū classe mariorum capta populata atque
euerſa ē. Lombardie que vocāt. vrbes tū impa-
torum tū tyrannorū: quibus subdere fuerūt longo tē-
pore: sentia sunt afflicte: ut de superioribus eorum
malis taceam. Federicus tertius urbem mediolanū
triennio obsessam, fame ad deditionē compulſit.
in qua inrensus tectis: diuersis edificijs. culibus
captis: torre eius vastitati: papie placentieque
addidit ruinas: non nulle praeterea ab impera-
toribus: obsesse cupereque ciuitates: diuersis malis
confluitare sunt. Pauci eius gentis loca: vel im-
peratorum vel tyrannorum qui sua quisque oppi-
da per vim ceperat: uitare potuit crudelitatem.

Azolinus rhorhannus: vir omnium crudelissimus
cum paulo sup̄ centesimum annū patavij tyranni
dem occupasset, ad undecim milia civis ad unū
locum subspecte concilij coactos combussit igni.
Eandem urbem dudum bello fatigatā: una cū
eius principe francisco: comes virtutū cepit: pau-
loque post eodem nomine: filius cum eam recu-
perasset: non multos post annos veneti longa
obsidione fessam: receperunt. Dedit eā franciscus

Comes vir-
tutum.

Dux: qui uenerat cum duobus filiis deductus in
 carcere postmodum strangulati sunt. non paruum
 uestigium qualis sit fortunae fides. Nulla fere
 cisalpine gallie ciuitas: aut barbarorum, aut italorum
 obsidione direptionemque effugit. Patauium. Verona.
 brissia. Mediolanum tyranum. Cremona. parma. plaren-
 cia. mutina: relique quaeque eius prouincie inbes-
 sum fatum ex parte frequentes subiere calamita-
 tes: nos ipsi hoc nostro saeculo quotiens italiam bellis fla-
 grantem uidimus: quot ciuitates. tum hostili rabie:
 tum domesticis factionibus absorptas. Possem
 referre bella: quae inter nos: & uice comitum fami-
 liam iam annos nonaginta: in quibus ferme
 omnis italia comprehensa est: inquerunt: nisi longa
 futura esset historia: quid loquar de sicilia. quae
 portio italie habetur: neque ullam orbis partem cru-
 deliores tyrannos expertam: apertopreterea est
 undique mari: & omnium cupiditatibus exposita
 ut omnes in eam impetum pirata faciant. A-
 graecis: & carthaginiensibus: & romanis possessa
 diruta: ac lacerata est: & infinitis pene calami-
 tatibus confecta: ut miserrima illius conditio om-
 nino tempore fuisse uideatur: possem insuper caetera-
 rum nationum: referre: & domi & foris ur-
 ma multorum sanguine excitata: quid crudelius
 bello civili: quod inter gallicos dudum magna
 cum permixto: & hominum: & urbium est exortum.
 Possem his adire regni boemorum partiumque pro-
 pinquarum defendam multorum strage hominum calamitate.

fracti & cetera dux patanij
 cum duobus filiis: & cetera strangu-
 lati sunt.

Ciuitates gallicae cisalpine.
 patanum.

Verona.

Brissia.

Mediolanum.

Ticinum.

Placentia.

Cremona.

parma.

Mutina.

Tyrannus.

Sicilia, portio italie.

Tyranni

pirata.

Bellum civile inter gallicos.

Regni boemorum.

Florentia.
 Vinctus.

Agrorum.
 Carthaginiensibus.
 Romanis.

Sed uereor ne hec ip̄a que retuli audiendi no-
bis attulerint facietate. hoc unū dixisse sat erit.
nullam unq̄ aetate: nullam orbis partem, nul-
lam gentem amiseria fuisse intactam. sed conti-
nus subiectam calamitatibus extitisse: hic ma-
thens praetermissa sunt. ait inquit pogg gra-
uora ac perniciosiora. ut mihi quidem uide-
tur. damna malaque: quibus terrarū orbis ē
confectatus: in quibus maxima clades gentū
continet̄. Quae nam sunt ista grauora inq̄ ame
omissa. pestilentie: famēs: terremotus: quibus plu-
rime maximeq̄ ciuitates euerse sunt. & in-
gens strages hominū consecuta. Nam ut ea pau-
cis ante recenseamus. quid crudelius: quid mi-
serius dici: aut excogitari potest terremotibus
quibus diuersis temporibus: uariis in locis urbes
legimus fuisse prostratas. Aliquibus annis que-
rit abellis asia tempore nutrita. At interi-
o adeo quassatum: terremotibus est eius regnū:
ut plures urbes: & centum uiginti hominū milia
perisse dicamus. Augusti tempore trallis in asia
in cypro plures urbes: motu terre cuncta derūt.
Imperante tyberio tredecim asie ciuitates: in quibus
dipollonia ephesus: magnesia sardis: cesarea phi-
ladelphia: ostene: gechnero, in olus tenuis cum mi-
rona dia hircania: simili motu sunt absump̄te.
Puthinia quoque in saluatoris passione cōcussa
sub neronis imperio Laodiceam hierapolim
colassē motus simili prostrauit. Tres insuper

45
vespasiani principatus urbes euersas conspexit. Eade
clade sub mariano quattuor urbes perire: elea.
mireia. cyme. pythone: & anthiochia subuersa:
hadriani quoque etis terre motus damna sensit.
in caesaree: ac diropolis ruina: M. preterea antoni
ni imperii suis cladibus fuit insignis. Nam & +
smirna urbs concidit: & in tyro ac sydone ex
edificiorum collapsu multa hominum milia tum de
bilitata: tunc extincta sunt: quod idem contigit
imperante constantio constantij filio in multis
iste urbibus: in quibus horribili motu terre plu
ra hominum milia interierunt: hanc cladem ni
comedia funditus euersa secuta est: vicinis quoque
urbibus magna ex parte collapsis. valentinia
no ac valente regnantibus terremotu primuer
sum orbem facto: mare litus aggressum. Sicilie
multarumque insularum urbes: cum innumabili
populo oppressit: neceaque de nouo penitus euersa
Archadij honorijque aetate plurimas: europe
regiones motus terre quassauit: ac maiorem
murorum: ac turrium urbis partem: plurimasque
edificia: tum publica: tum priuata euerit: Et
quoniam europe mentionem fecimus ipsa et sua da
napassa est: nam in peloponesso isocratis ac platois
tempore elirem: & burram urbes: euboeae mari
timas cum habitatoribus terre inatus absorbuunt: &
ubi antea urbes erant: nunc mare nauigij
periculum factum: & amide assentibus delete:
Opunciorum insuper ac noronum: tresque prae-

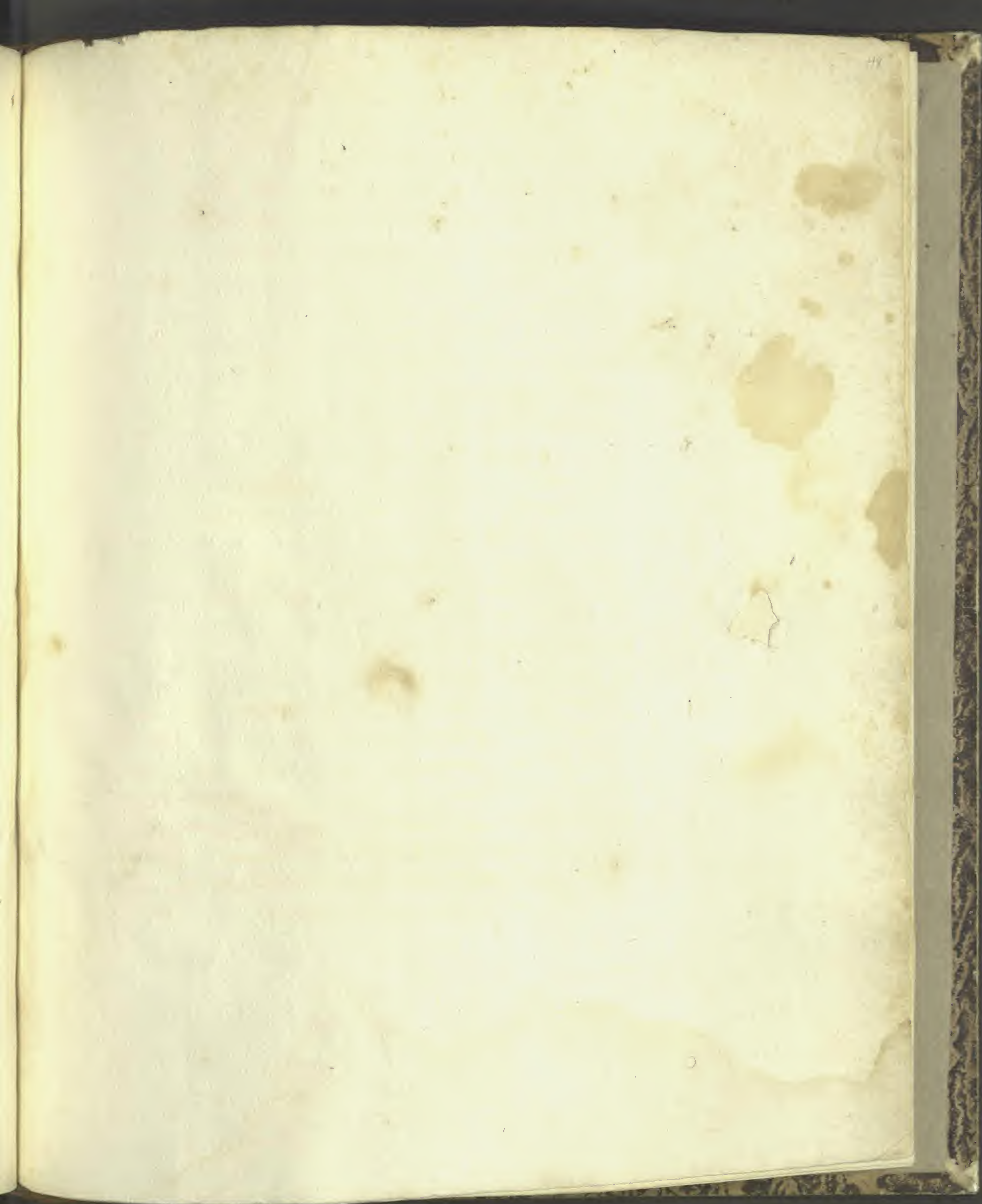
tereagulatharum. urbes sub trauano motu ter-
rediruite. Simili peste dirachni est collapsum,
& plures campanie urbes euerse. Vbi promptine
sunt paludes. plures fuisse urbes tradunt. Raue-
na inficienda est quam maiori ex parte prolapsam
ferunt. Dictum est antea diluvia magnam partem
maritime graecie uastasse. Sed & bithynie quo-
que oppida complura ob continuam pluuiam aquarum
inundatione dissoluta ac collapsa sunt. Adici tot
tantisque calamitatibus possunt pestilentie & fa-
mes: quibus multi mortales periere. urbem certe
romam. Cum a tota obsideretur, adeo oppressit
ut multi natorum corpora mandere cogerent:
quod idem in obsidione ierosolime contigisse euse-
bii auctor est, tanta enim fames in ciuitate ui-
git ut mulier infantem filium igni assum-
mandens sit reperta, multa certe milia homi-
num in ea perisse fame legimus. Pestis etiam
eracly ut opinor, tempore adeo precebit ut
multis diebus: ultra decem milia hominum
interirent. Adeoq; us morbi grauis fuit ut plu-
res uelato capite se intyberum proiceret. Sed qd
antiquiora narro? nuper cum rex anglie ro-
thomagus, gallie urbem obsideret: tredecim mi-
lia hominum paucis diebus fames absorpsit. Idemq;
pluribus ciuitatibus propter obsidione legimus ac-
cidisse. nullo mo singularu urbium pama cala-
mitates. Refert plinius tres: & quinquaginta
populos: antiquo in latro deletos: quorum nulla

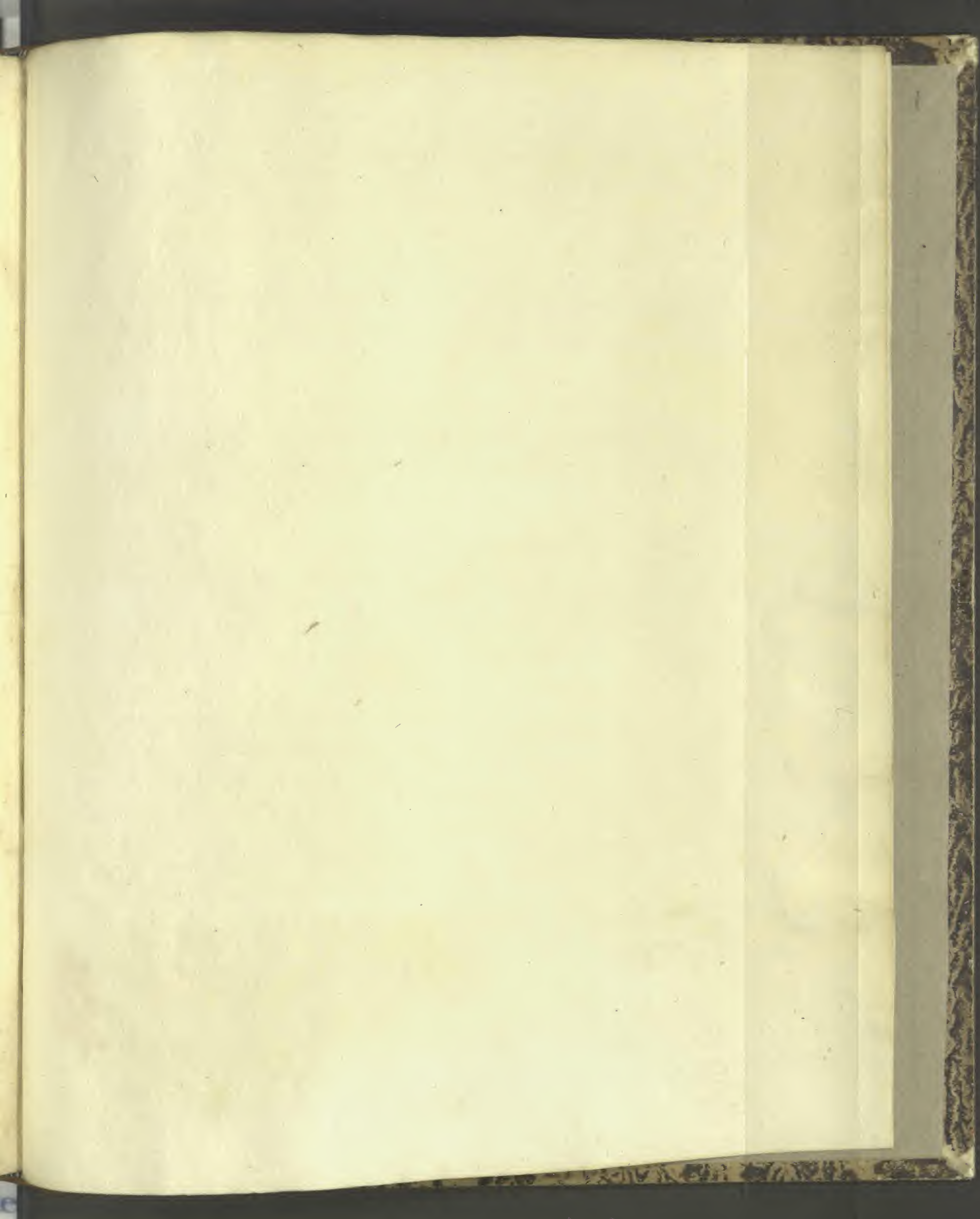
extat memoria. Similes. & his maiores multo cla-
des reliquas orbis partes perpeffas iudicandū est:
que quoniam literarum luce caruerūt in ob-
scuro latent: quae recensui scriptorū monumenta
debriora reddiderunt: ubique enī terrarum
celestia iures suas onduunt: nulleque ob eam cām
regiones: terremotus: pestilentiam: famem: bella
seditiones subterfugere: valuerūt: quo patet totius
orbis calamitosam vitam fuisse: & hac communi
misera omnem esse comprehensam humani generis
societate. Quae cum dixisset tum ego intelligi:
mā cosine: quantis incommodis: quantis pericu-
lis: quantis fortunae incursibus: q̄ asperae acerbę
conditioni expoſita sit mortalium vita. in qua ni-
hil sane tutum: nihil securū nil firmū. nil cer-
tum d' misera nobis datur: Quapropter desi-
pere mihi videntur: qui longam aetate. longū
iure curriculum: opes: diuitias: dignitates: tanto-
pere expetunt: at nobis omnibus exposcunt: ipi
sibi foueam: in qua incidunt preparantes: Tu
cosinus nō recto inq̄: que d' nobis satis dilige-
ter disputata sūt. Tamen vero antea de unū-
tum felicitate dīa eo spectarūt: ut elicerē
opinionem vram: potius q̄ ut meam sententiā
firrē. Video enim ut antiquiora postponam:
de quibus satis copiose differuistis: tum italię:
tum huic nr̄e reip̄: quod memoria teneam
raro ullam quietē: aut a bellis nr̄a otate aut
anarum calamitatibus datam. Sed semp eam.

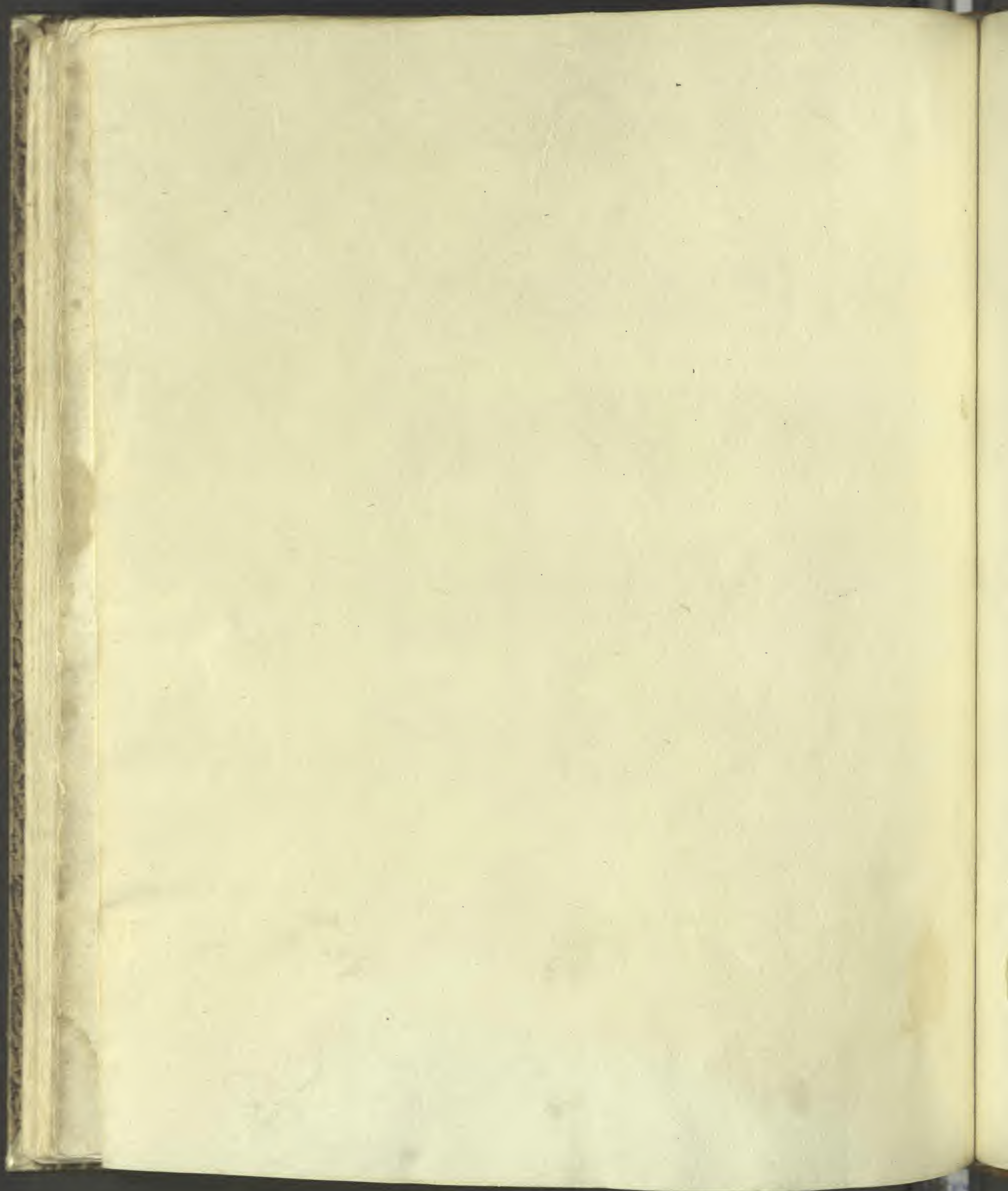
aut laessum, appetitumque externis armis
aut alios laessisse seditionibus quoque domesti-
cis & civili discordia saepius laborasse: adeo ut
multis seculis non haerent, longiori quiete frui
Sed quoniam remedia nos possent ab his vitae
molestiis tutos reddere. Omnibus. h. tum animi
tum corporis infirmitatibus: si bonos medicos na-
di sumus, curas salutaris adhiberi potest, non est
igitur desperandum, quin auxilia, nostris mor-
bis reperiantur: quibus ab in cursu fortunae pro-
tegantur. Ea inquit esse reor, quae a uirtute petimus
necesse est. Caetera extrema uidentur. Nulloque
prosidio aduersus temporum iniquitatem fulda,
Vera inquit cosinus sentire uideris: & omne
subsidium a uirtute in rebus humanis assensio
esse petendum. Verum consideranti mihi. has
communes vitae acerbitates. usum est haec ad-
uersa ob eam rem euenire mortalibus ut aliqui
nos esse homines meminuerimus: hoc est in be-
cillus fragilisque naturae, & in certi vitae cur-
sus: qui extenuissima re persepe conficiatur,
utque a fortune bonorum quae caduca sunt,
aviditate aduersi animi: & cogitationes no-
stras conuertamus ad meliora rerum studia
quorum ope consilia rationis secuti: in uera
nos libertatem uendiderimus. Ea erit si uitio-
rum contagione mentem ad sui met co-
templationem cognitionemque reuocauerimus: si
contemptis sensum deliniamus: ac spretis uo-

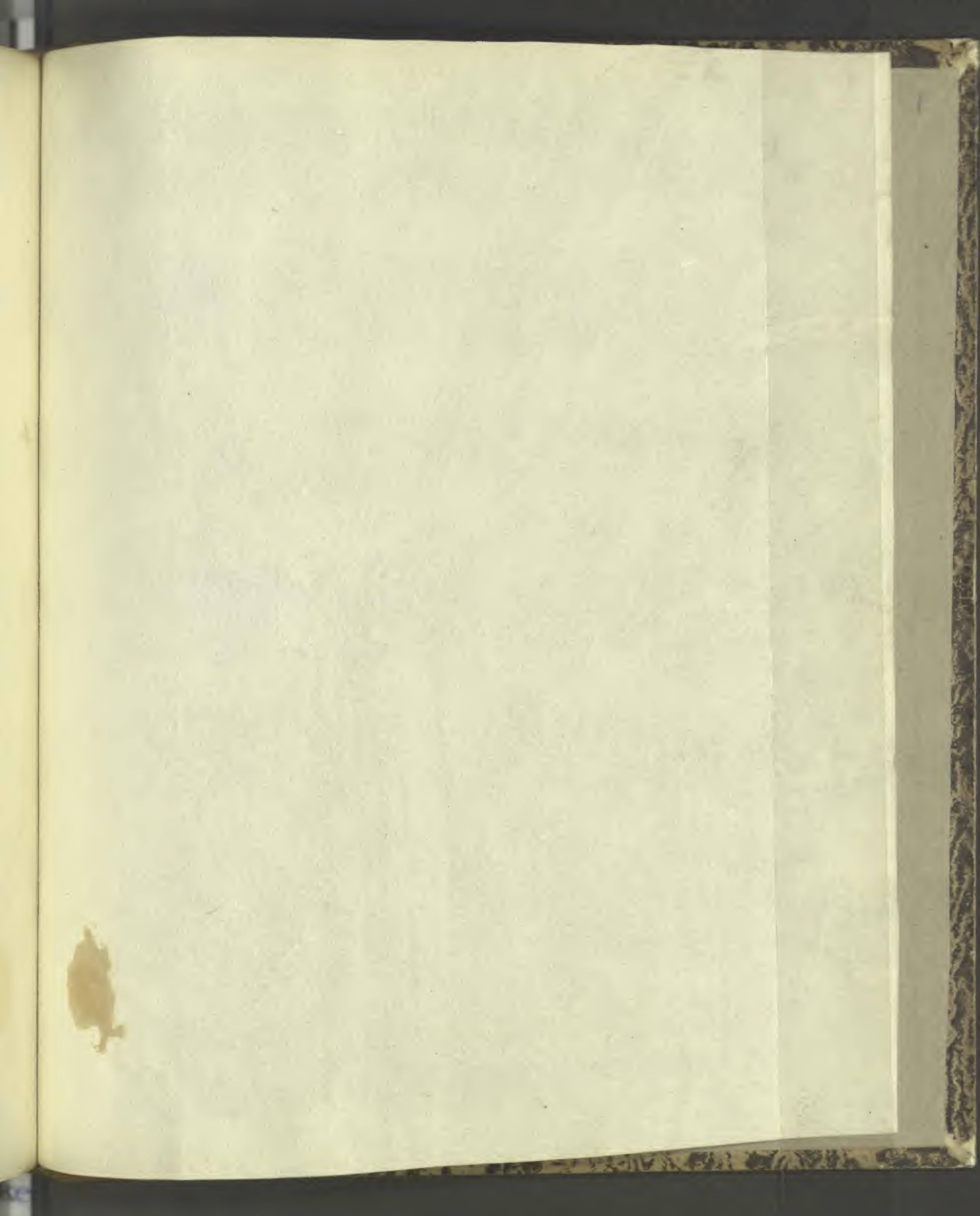
luprati illerebris parebimus imperio rationis: si-
virtutem / tanq̃ duxem / nostras operam secuti:
eius praereptis veluti bone uiuendi magistre
obsequemur. Hec nos ab omni uitae molestia
ab omni perturbatione diu auocabit: hec ab omni
tuto reddet infelicitate. Hec arma subministra-
bit: quibus muniti contemnemus fortunae te-
la. Hec adinonebit opes superfluas: contemne-
das esse: fortuitis bonis utendum / non tanq̃ nostris
sed commodatis ad quae restituenda cum libuit
dantis arbitrio parati simus. Hec docebit eadem
animi equitate: & possidenda illa / & relinquē-
da esse. Multe sunt ut nostis / excellentiū viro-
rum documenta / quibus instrui mur / ad uitā
bene et cum ratione legendam. Hae praecipue re-
si nostros uitae actus instituerimus: omnem
forae impetū contemnemus. Id autē prop-
rium in propriū ē habendum / ut nihil agere
conemur / ex quo ulla penitendi ratio oratur /
fortunae munera si adsint / non effugamur / si de-
sint / leuiter feramus. Illud multum nobis arbitrio
profuturū / si cogitauerimus aduersam quāq̃ da-
ri nobis fortunam / ut cum ea forti animo congressi
superiores suo certamine euadamus: non enī
insecundis probatur virtus: sed in aduersis. Vento
prospero nulla gubernatoris scia inspicit / sed re-
pestare turbida / & restantibus ventis. non est
tam valida forae vis: ut a fortis / & constans
viro non superet. Multi cum illa colluctati uictores. f. 45.

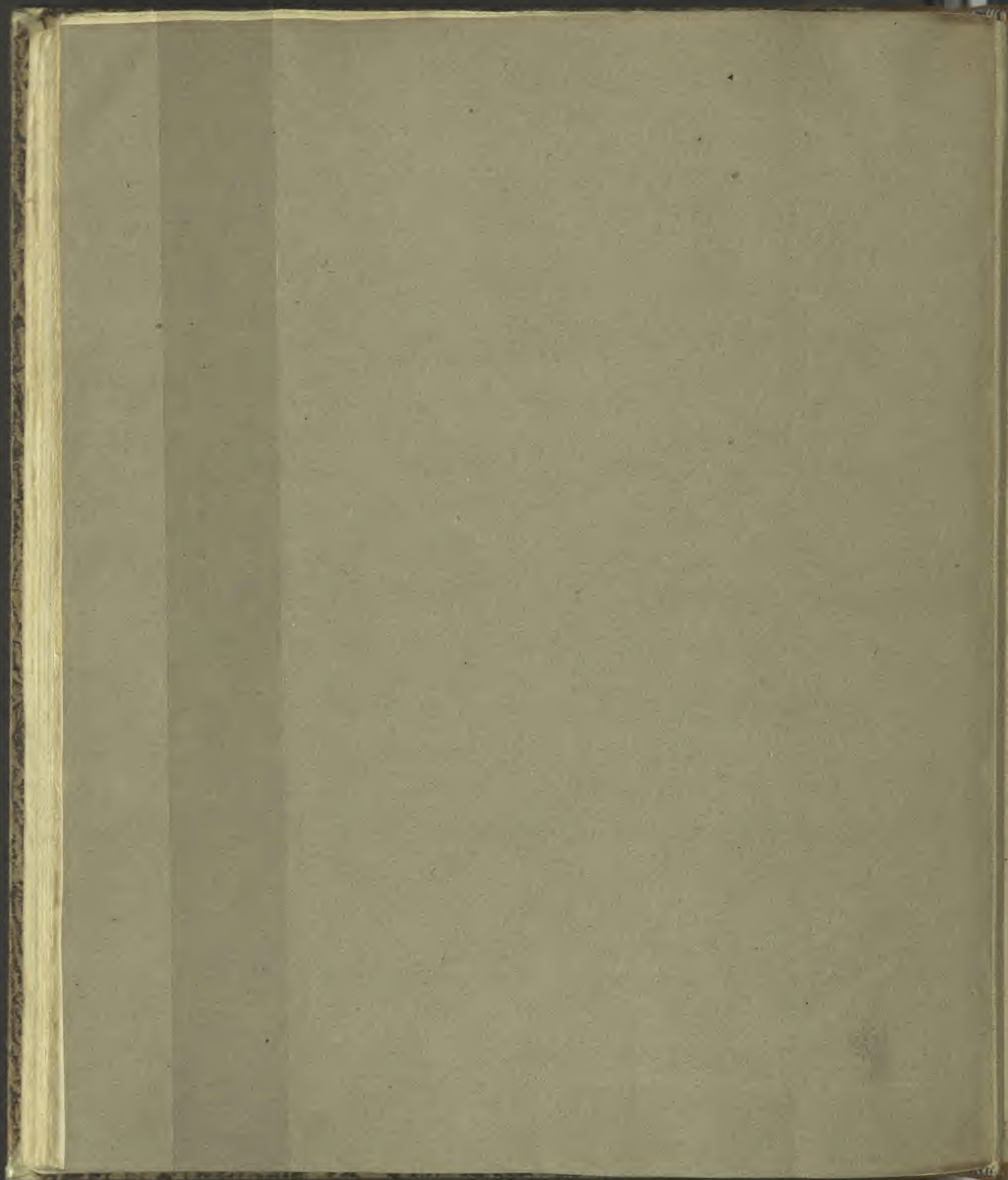
evaserūt. Animus a fortune imperio liberē. Si opes
auferat: si vires: si ualitudinem: si uxorem: si libe-
ros: equamente careamus numeribus suis: existi-
memusque id summa dei providentia fieri: q
rebus nostris rebus consulat: cum ipse solus nouerit
quid nobis sit profuturum: nos malis nostris causam
& fomentum preberimus: uota nostra saepius contra
nos uergunt: multo petimus impernitentem nostram
que impetrata summa nos torquent: egritu-
dine animique miseria. Exoptamus fortunas
opes magistratus imperia: reliqua que quibus
fortuna dominatur. At ea plurimis hominibus
tum inopie: tum exilij: tum carceris: tum mor-
tis: tum summe infelicitatis causam prebuerunt.
figende igitur nobis fortune sunt insidie:
& ea a nobis querenda: atque experienda pri-
cipue que nostris sint: que neque uiuos
deserant: neque mortuis auferantur: hec nobis
uirtus ac ratio prestabit: quarum qui sequetur
instituta eorumque consilio parebit securior ui-
uet: neque fortunam timens: neque ulli subditus
aut uitae miserie: aut infelicitati: que
cum dicta essent: multique inter domi con-
uenissent: qui eos in opera: consilioque egeret.
Tempus est inquit mattheus ut his cedamus:
omni satis iam inter nos collocuti sumus: ut liber-
cosinus inquit quod hi nostri sermones plurimum
mihi uoluptatis attulerit: reliquorum uoces:
aliquando molestia non curent.

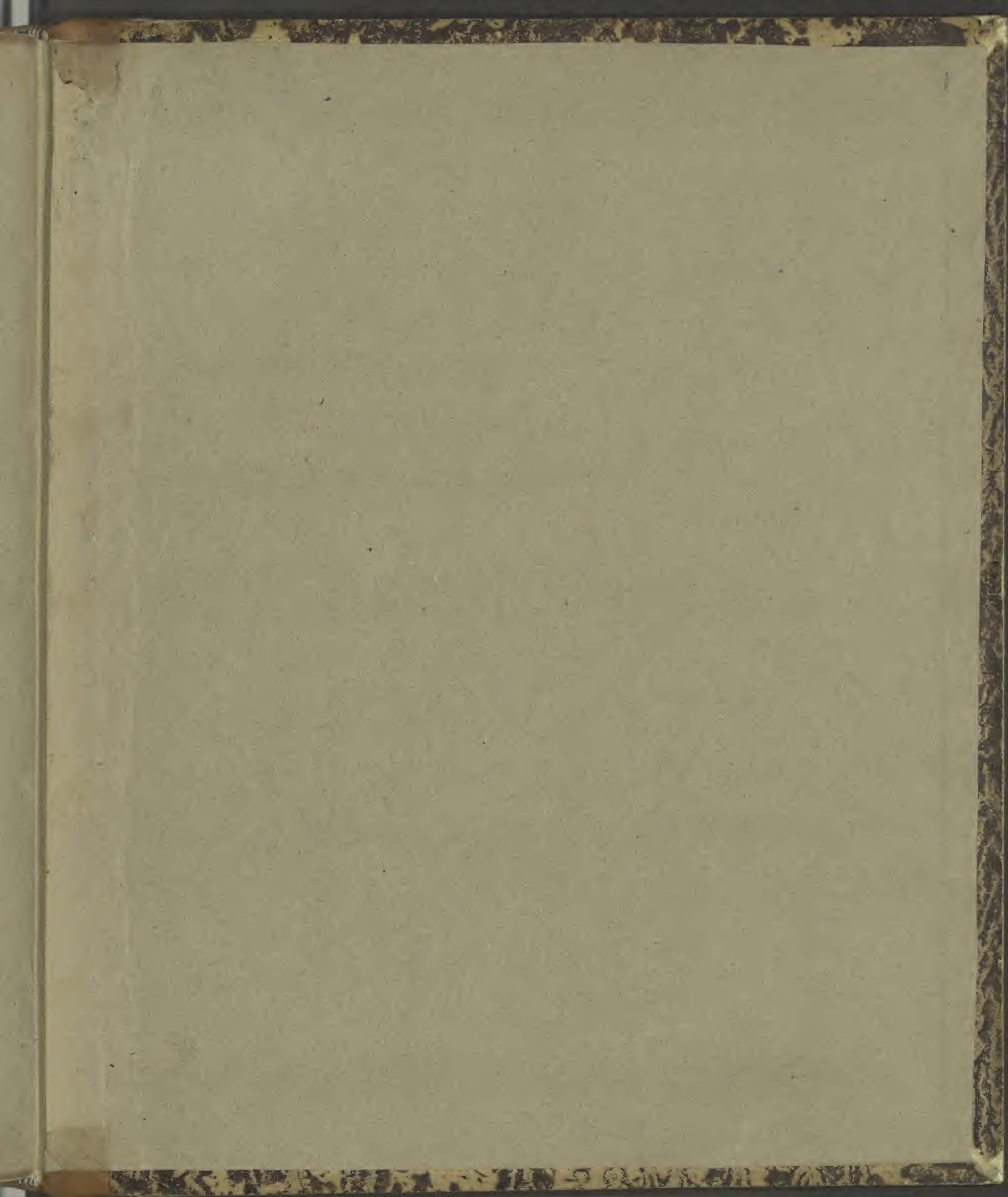

POGGIO

DE

MISERIA

